

Lokalna Strategia Rozwoju Obszaru Rybackiego „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Opracował zespół w składzie:

Cezary Cieślukowski
Małgorzata Dudzińska
dr Maciej Kamiński
Marian Szypiło

Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Suwałki, sierpień 2013 r.

Spis treści:

1. Charakterystyka LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” jako podmiotu odpowiedzialnego za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.	4
1.1. Nazwa i status prawny LGR oraz data i numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.	4
1.2. Opis procesu budowania partnerstwa.	4
1.3. Charakterystyka członków LGR oraz sposób zmiany składu LGR	8
1.4. Struktura ciała decyzyjnego – Komitetu.	11
1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGR oraz organu decyzyjnego.	14
1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego.	40
1.7. Doświadczenie członków LGR w realizacji operacji.	42
2. Opis obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności.	44
2.1. Uwarunkowania przestrzenne i przyrodnicze.	44
2.2. Uwarunkowania historyczno-kulturowe.	46
2.3. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze.	49
2.4. Opis działalności związanej z gospodarką rybacką na obszarze objętym LSROR.	57
2.5. Wskazanie liczby osób z obszaru objętego LSROR spełniających wymagania, o których mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia, określenie rodzaju aktywności tych osób i powiązania z innymi sektorami gospodarki	64
3. Wskazanie silnych i słabych stron, szans i zagrożeń obszaru objętego LSROR (analiza SWOT).	66
4. Wnioski wynikające z opisu obszaru i z analizy SWOT, ze szczególnym uwzględnieniem problemów i potrzeb sektora rybactwa	69
4.1. Wnioski dotyczące ogólnej sytuacji i uwarunkowań obszaru	69
4.2. Wnioski dla sektora rybactwa	72
5. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSROR, środków służących do osiągnięcia zakładanych celów oraz rodzajów operacji, które mogą uzyskać wsparcie w ramach wdrażania LSROR, a także ich przewidywanego wpływu na środowisko	74
5.1. Cele ogólne i szczegółowe	74
5.2. Środki służące do osiągnięcia zakładanych celów	77
5.3. Operacje służące do osiągnięcia celów	77
5.4. Przewidywany wpływ planowanych do wsparcia rodzajów operacji na środowisko	79
6. Wykazanie związku i spójności przyjętych w LSROR celów i środków, z wnioskami wynikającymi z opisu obszaru i analizy SWOT	79
7. Budżet LSROR	86
8. Procedury oceny zgodności operacji z LSROR, procedury wyboru operacji przez LGR, procedury odwołania od decyzji Komitetu, kryteria oceny zgodności operacji z LSROR, kryteria wyboru operacji oraz procedury zmiany tych kryteriów.	90
8.1. Procedura naboru wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSROR	91
8.2. Procedura wyboru operacji	96
8.3. Procedura zmiany kryteriów wyboru operacji	113
8.4. Procedura wyłączenia członka Komitetu od udziału w wyborze operacji	116
8.5. Procedura odwoławcza od decyzji Komitetu	117
9. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSROR	122
10. Planowane działania LGR związane z wdrażaniem LSROR w tym podanie terminów konkursów na wybór operacji do realizacji w ramach wdrażania LSROR	129
11. Zasady i sposób dokonywania oceny własnej funkcjonowania LGR	135
12. Spójność LSROR z działaniami i operacjami planowanymi do realizacji na obszarze objętym LSROR w ramach innych programów i strategii	150
13. Określenie procedur uniemożliwiających nakładanie się pomocy, w przypadku gdy LGR planuje realizację operacji i działań w ramach innych programów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej:	157
ZAŁĄCZNIKI	164

Spis tabel

Nr	Treść	strona
1	Osoby fizyczne będące członkami założycielami Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”	7
2	Osoby Prawne będące członkami założycielami Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”	8
3	Jednostki samorządu terytorialnego będące członkami Stowarzyszenia	9
4	Tabela nr 4: Skład Komitetu Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”	12
5	Tabela nr 5: Wymagania konieczne i pożądane wobec kandydatów na pracowników biura LGR.	24
6	Tabela nr 6: Opis stanowiska pracy: Dyrektor Biura LGR	28
7	Opis stanowiska pracy: Główny Księgowy	29
8	Opis stanowiska pracy: Kierownik Działu Zarządzania Projektami	30
9	Opis stanowiska pracy: stanowisko pracy ds. zarządzania projektami	31
10	Opis stanowiska pracy: samodzielne stanowisko pracy ds. promocji i szkoleń	32
11	Opis stanowiska pracy ds. HR i administracyjnych	33
12	: Wykształcenie oraz doświadczenie osób wchodzących w skład Komitetu LGR	41
13	Doświadczenie członków LGR w realizacji projektów	43
14	Gęstość zaludnienia i struktura wiekowa ludności w gminach obszaru objętego LSROR	49
15	Źródła utrzymania w gospodarstwach domowych na terenie LGR	52
16	Gospodarstwa domowe związane z produkcją rolną na terenie LSROR według danych NSP 2002	54
17	Wykaz większych użytkowników rybackich na obszarze LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”	60
18	Szacunkowa wielkość odłowów na wodach pozostałych użytkowników rybackich w 2008 r.	61
19	Zestawienie uprawnionych do rybactwa, domowników oraz osób zatrudnionych.	64
20	Aktywność zawodowa użytkowników rybackich wód stojących i płynących	65
21	Adekwatność celów LSROR z analizą SWOT	80
22	Wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania dla poszczególnych celów LSROR	80
23	Spójność celów ogólnych i szczegółowych LSROR z celami osi 4 PO	85
24	Podział budżetu LSROR na środki osi priorytetowej 4.	87
25	Podział środków osi 4 pomiędzy beneficjentów	88
26	Plan budżetu LSROR dla LGR "Pojezierze Suwalsko - Augustowskie"	89
27	Ogólna procedura naboru wniosków o dofinansowanie operacji w ujęciu tabelarycznym	94
28	Procedura wyboru operacji do dofinansowania w ujęciu tabelarycznym.	99
29	Kryteria wyboru operacji dla działania „Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymanie atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa”	104
30	Kryteria wyboru dla operacji „Restrukturyzacja lub reorientacja działalności gospodarczej, lub dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa, w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem”	107
31	Kryteria wyboru operacji dla działania „Podnoszenie wartości produktów rybactwa, rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa”	109
32	Tabela nr 32: Kryteria wyboru operacji dla działania „Ochrona środowiska lub dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności lub przywrócenia potencjału produkcyjnego sektora rybactwa, w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej”	111
33	Procedura odwołania się od decyzji Komitetu	119
34	Wykaz spotkań i szkoleń przygotowujących do rozpoczęcia prac nad LSROR	123
35	Harmonogram prac nad Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Rybackich „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie	124
36	Zestawienie ankiet podstawowych wysłanych i zwróconych do LGR	126
37	Wykaz spotkań konsultacyjnych w sprawie LSROR	127
38	Harmonogram ogłaszania konkursów przez LGR	130
39	Kluczowe mierniki oceny wdrażania LSROR	140
40	Spójność LSROR z innymi programami	151
41	Komplementarność LSROR z innymi dokumentami strategicznymi	154
42	Związek LSROR z działaniami i operacjami planowanymi w ramach innych programów i strategii.	156
43	Obowiązki i zadania wykonywane przez pracowników LGR na rzecz poszczególnych programów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz czas pracy przeznaczony na wykonywanie tych obowiązków i zadań	161

Spis rysunków i wykresów

Rysunek nr 1. Schemat organizacyjny Biura LGR	27
Rysunek nr 2: Zasięg działalności LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie	45
Rysunek nr 3: Układ celów LSROR "Pojezierze Suwalsko-Augustowskie"	76
Rysunek nr 4: Procedura naboru wniosków o dofinansowanie operacji – schemat graficzny	95
Rysunek nr 5: Procedura oceny wniosków o dofinansowanie operacji – schemat graficzny	101
Rysunek nr 6. Procedura zmiany kryteriów wyboru operacji	115
Rysunek nr 7: Procedura odwołania się od decyzji Komitetu w ujęciu graficznym	121
Rysunek nr 8. Schemat kontroli, monitorowania i oceny LSROR	139
Rysunek nr 9. Procedura dokonywania zmian w LSROR	145
Wykres nr 1: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na obszarze LGR.	50
Wykres nr 2: Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji na terenie LGR w końcu 2008 r.	50
Wykres nr 3: Struktura gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych	51
Wykres nr 4: Struktura zatrudnienia na obszarze LGR w 2008 r. według BDR GUS	51
Wykres nr 5: Struktura gospodarstw domowych według źródeł utrzymania w gminach objętych LGR	53
Wykres nr 6: Struktura obszarowa rolnictwa na obszarze LGR według PSR 2002 (BDR GUS)	55

1. Charakterystyka LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” jako podmiotu odpowiedzialnego za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

1.1. Nazwa i status prawny LGR oraz data i numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Utworzona na terenie Suwalszczyzny w dniu 7 września 2009 r. Uchwałą zebrania założycielskiego Lokalna Grupa Rybacka przyjęła nazwę „Pojezierze Suwalsko - Augustowskie” i formę stowarzyszenia.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko – Augustowskie” zostało utworzone na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. O wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. U. z 2009 r. Nr 72 poz. 619), rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223 z 15.08.2006, str. 1), rozporządzenia Komisji (WE) Nr 498/2007 z dnia 26 marca 2007 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) Nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 120 z 10.05.2007, str. 1).

Pełna nazwa utworzonej organizacji brzmi: **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko - Augustowskie”**, przy czym stowarzyszenie może używać nazwy skróconej: LGR „Pojezierze Suwalsko - Augustowskie”.

Siedzibą Stowarzyszenia jest miasto Suwałki w województwie podlaskim. Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 listopada 2009 r. pod numerem 0000342686.

1.2. Opis procesu budowania partnerstwa.

Na przełomie XX i XXI wieku na terenie Suwalszczyzny powszechnie znane były spory użytkowników rybackich wód i mieszkańców na tle prawa do użytkowania jezior nadanego mieszkańcom przez rosyjskiego zaborcę (serwituty). Spory, często owocujące oskarżeniami o kłusownictwo i zdecydowanie

destrukcyjnie wpływające na stosunki międzyludzkie i aktywność społeczną mieszkańców łączyły w sposób formalny i nieformalny różne grupy interesów.

Przesłankami do utworzenia organizacji łągodzącej spory przeciwstawnych grup interesów użytkowników wód i mieszkańców było opublikowanie legislacji Unii Europejskiej dotyczącej funkcjonowania Europejskiego Funduszu Rybackiego.

Proces tworzenia Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko – Augustowskie” został zainicjowany przez Stowarzyszenie Euroregion Niemen w Suwałkach oraz samorządy lokalne powiatów suwalskiego, augustowskiego i sejneńskiego - sąsiadujące i współpracujące ze sobą od lat w ramach porozumień międzygminnych oraz formalnych i nieformalnych struktur Suwalszczyzny. Inspiracją do tworzenia organizacji, jednoczącej podmioty Suwalszczyzny w działaniach na rzecz rozwoju obszaru Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego było opublikowanie Ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego, a impulsem bezpośrednim rozpoczęcie w lipcu 2009 r. programu szkoleń dla potencjalnych beneficjentów w zakresie wdrażania Osi Priorytetowej 4 PO RYBY 2007-2013. Pierwsze spotkanie zainteresowanych podmiotów reprezentujących środowisko rybaków, samorządów lokalnych i organizacji społecznych i gospodarczych odbyło się w czerwcu 2009 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Suwałkach.

Podstawowym założeniem w procesie budowania stowarzyszenia było ustalenie i potwierdzenie oraz udokumentowanie spójności obszaru w ujęciu przestrzennym, historycznym i kulturowym oraz społeczno-gospodarczym. Ponieważ tereny powiatów łączy wspólne dziedzictwo historyczno-kulturowe, podobieństwa przyrodnicze, a w wielu aspektach wręcz jednorodność środowiska naturalnego oraz podobieństwo kierunków i perspektyw rozwoju przyjętych przez sąsiadujące ze sobą samorządy, udowodnienie spójności terenu nie będzie trudnym zadaniem.

Europejski Fundusz Rybacki (EFR) jako instrument finansowy Wspólnej Polityki Rybołówstwa (WPR) finansuje lokalne projekty zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia na zasadach określonych przez państwo członkowskie. Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013” zakłada finansowanie Lokalnych Strategii

Rozwoju Obszarów Rybackich poprzez Lokalne Grupy Rybackie utworzone na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego z wykorzystaniem podejścia Leader.

Zgodnie z założeniami programu Leader siłą Lokalnej Grupy Rybackiej ma być partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Kierując się tą zasadą grupa inicjatywna powołania LGR, którą stanowili Starostowie powiatów augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego oraz Przewodniczący Konwentu Stowarzyszenia „Euroregion Niemen”, skierowała zaproszenia do złożenia deklaracji członkostwa do instytucji, organizacji i podmiotów z trzech sektorów, działających na obszarze przyszłej LGR. Do współpracy zaproszono również podmioty, głównie organizacje pozarządowe, których działalność ma szerszy, ponadlokalny charakter. Ponadto adresatów zaproszono do uczestnictwa w zebraniu założycielskim w dniu 7 września 2009 roku.

Zebranie założycielskie poprzedzone zostało dwoma szkoleniami prowadzonymi przez Stowarzyszenie „Agrolinia” na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przy współpracy ze Stowarzyszeniem „Euroregion Niemen”. Tematyka szkoleń dotyczyła zasad tworzenia partnerstwa publiczno-prywatnego jako stowarzyszenia, tworzenia Lokalnej Grupy Rybackiej, jej rejestracji oraz opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich. W szkoleniach wzięły udział osoby fizyczne oraz przedstawiciele podmiotów deklarujących członkostwo w LGR.

Frekwencja na spotkaniu założycielskim była wystarczająca, aby zgodnie z Ustawą „Prawo o stowarzyszeniach” i Ustawą „O wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego” podjąć uchwały o utworzeniu LGR, przyjęciu statutu i powołaniu jej organów. Na zebraniu tym w dniu 7 września 2009 r. po rzeczowej merytorycznej dyskusji podjęto następujące uchwały:

- Uchwała Nr 1 w sprawie przyjęcia regulaminu obrad zebrania założycielskiego.
- Uchwała Nr 2 w sprawie założenia stowarzyszenia.
- Uchwała Nr 3 w sprawie przyjęcia statutu.
- Uchwała Nr 4 w sprawie powołania Komitetu Założycielskiego.
- Uchwała Nr 5 w sprawie powołania Zarządu Stowarzyszenia.
- Uchwała Nr 6 w sprawie powołania Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia.

Wszystkie uchwały zapadały bezwzględną większością głosów. W skład pierwszego Zarządu LGR Pojezierze Suwalsko-Augustowskie weszli:

1. Cieślukowski Cezary,
2. Gobczyński Zdzisław,
3. Jadeszko Romuald,
4. Kamiński Maciej,
5. Żukowski Stanisław,

a członkami Komisji Rewizyjnej zostali:

1. Holak Jarosław,
2. Jurkun Bolesław,
3. Nowikow Jerzy.

Do reprezentowania Stowarzyszenia przed Krajowym Rejestrem Sądowym upoważniono osoby Cieślukowskiego Cezarego i Żukowskiego Stanisława uchwałą w sprawie powołania Komitetu Założycielskiego.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko – Augustowskie” założone zostało przez 14 osób fizycznych oraz 16 podmiotów prawnych, w tym 8 jednostek samorządu terytorialnego.

Tabela nr 1: Osoby fizyczne będące członkami założycielami Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Lp.	Nazwisko	Imię (imiona)	Reprezentowany sektor
1	Domalewska	Elżbieta Janina	Społeczny
2	Dudzińska	Małgorzata	Społeczny
3	Falkowski	Andrzej	Gospodarczy
4	Falkowski	Hubert	Gospodarczy
5	Glazer	Bogdan	Gospodarczy
6	Gobczyński	Zdzisław	Gospodarczy
7	Holak	Jarosław Czesław	Gospodarczy
8	Jadeszko	Romuald	Gospodarczy
9	Jurkun	Bolesław	Gospodarczy
10	Jurkun	Romuald	Gospodarczy
11	Łuczkiwicz	Jacek	Społeczny
12	Nowikow	Jerzy	Gospodarczy
13	Osewski	Michał	Gospodarczy
14	Popławski	Jan	Gospodarczy

Źródło: informacje własne

Akces do członkostwa w stowarzyszeniu zgłosiło 17 jednostek samorządu terytorialnego, jednakże do dnia 7 września 2009 r. nie wszystkie jednostki

dostarczyły właściwe dokumenty, niezbędne do ustalenia reprezentacji w stowarzyszeniu.

Tabela nr 2: Osoby Prawne będące członkami założycielami Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Lp.	Podmiot	Osoby reprezentujące	Reprezentowany sektor
1	Gmina Jeleniewo	Sławomir Adam Bielski	Publiczny
2	Gmina Krasnopol	Magdalena Puczyłowska	Publiczny
3	Gmina Płaska	Wiesław Gołaszewski	Publiczny
4	Gmina Przerośl	Sławomir Renkiewicz	Publiczny
5	Gmina Rajgród	Edyta Karwowska	Publiczny
6	Gmina Sejny	Jerzy Palanis	Publiczny
7	Starostwo Powiatowe w Sejnach	Romuald Witkowski	Publiczny
8	Starostwo Powiatowe w Suwałkach	Stanisław Żukowski	Publiczny
9	Gmina Giby	Tomasz Plesiewicz	Publiczny
10	Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES”	Tomasz Jan Bilbin oraz Bogdan Kościuch	Spółeczny
11	Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna	Elżbieta Niedziejko	Spółeczny
12	Suwalska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT	Marian Szypiłło	Spółeczny
13	Wigierski Park Narodowy	Maciej Kamiński	Publiczny
14	Stowarzyszenie LGD „Kanał Augustowski i Rospuda”	Elżbieta Pszczoła	Spółeczny
15	Stowarzyszenie Północno-Wschodnia LGD „Szelment”	Ewa Kleszczewska	Spółeczny
16	Gospodarstwo Rybackie PZW w Suwałkach	Robert Stabiński	Spółeczny
17	Stowarzyszenie Euroregion Niemen	Cezary Cieślukowski	Spółeczny

Źródło: informacje własne

1.3. Charakterystyka członków LGR oraz sposób zmiany składu LGR

1.3.1. Wykaz członków LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko – Augustowskie” tworzy 31 członków założycieli oraz osoby fizyczne i prawne zgłaszające akces do stowarzyszenia, przyjmowane na podstawie uchwały zarządu. Akces do członkostwa w stowarzyszeniu zgłosiło 17 jednostek samorządu terytorialnego szczebla podstawowego, w tym 15 gmin, 1 miasto oraz 1 miasto i gmina (tabela nr 3). Ponadto członkami Stowarzyszenia jest 17 osób prawnych i 62 osoby fizyczne, wymienione w załączniku nr 1.

Tabela nr 3: Jednostki samorządu terytorialnego będące członkami Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Lp.	Jednostka administracyjna			Data podjęcia uchwały o przystąpieniu do LGR przez Radę Gminy
	kod	status	nazwa	
1	3203901011	miasto	Augustów	4 września 2009 r.
2	3203901022	gmina	Augustów	31 sierpnia 2009 r.
3	3203901032	gmina	Bargłów Kościelny	30 października 2009 r.
4	3203901052	gmina	Nowinka	21 września 2009 r.
5	3203901062	gmina	Płaska	31 sierpnia 2009 r.
6	3203904043	miasto i gmina	Rajgród	29 czerwca 2009r.
7	3203909022	gmina	Giby	25 września 2009 r.
8	3203909032	gmina	Krasnopol	28 lipca 2009 r.
9	3203909042	gmina	Puńsk	13 sierpnia 2009 r.
10	3203909052	gmina	Sejny	28 sierpnia 2009r.
11	3203912012	gmina	Filipów	28 października 2009 r.
12	3203912022	gmina	Jeleniewo	27 sierpnia 2009
13	3203912032	gmina	Przerośl	26 czerwca 2009 r.
14	3203912042	gmina	Raczki	23 października 2009 r.
15	3203912052	gmina	Suwałki	28 września 2009 r.
16	3203912062	gmina	Szypłiszki	27 sierpnia 2009 r.
17	3203912072	gmina	Wiżajny	14 września 2009 r.

Źródło: informacje własne

1.3.2. Zasady i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGR.

Sposób zmiany składu, a zwłaszcza poszerzania LGR regulowany jest Statutem Stowarzyszenia. Paragraf 28 Statutu określa, że podejmowanie uchwał w sprawach przyjmowania i wykluczania członków należy do zakresu działania Zarządu.

Członkami Stowarzyszenia mogą zostać osoby fizyczne i osoby prawne, przy czym, osoby te mogą nabyć status członka zwyczajnego, wspierającego lub honorowego.

Członkiem zwyczajnym może zostać:

- osoba fizyczna, która ukończyła 18 lat,
- osoba prawna, która przedstawi uchwałę organu stanowiącego, zawierającą deklarację przystąpienia do LGR oraz wskazanie osoby reprezentującej osobę prawną w LGR.

Członkiem wspierającym może być osoba fizyczna i prawna zainteresowana działalnością Stowarzyszenia, która zadeklarowała na jego rzecz pomoc finansową, rzeczową lub intelektualną.

Członków zwyczajnych i wspierających przyjmuje w drodze uchwały Zarząd, na podstawie pisemnej deklaracji.

Honorowe członkostwo w Stowarzyszeniu na wniosek Zarządu może przyznać Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia, za zasługi położone dla Lokalnej Grupy Rybackiej.

Ustanie członkostwa w Stowarzyszeniu następuje na skutek:

- dobrowolnej rezygnacji z przynależności do Stowarzyszenia, zgłoszonej na piśmie Zarządowi,
- śmierci członka Stowarzyszenia lub utraty osobowości prawnej przez członka będącego osobą prawną,
- skreślenia z listy członków z powodu nieusprawiedliwionego zalegania z opłatą składek członkowskich lub innych zobowiązań przez okres przekraczający jeden rok,
- wykluczenia z powodu nieprzestrzegania postanowień Statutu i uchwał władz Stowarzyszenia.

W przypadkach skreślenia lub wykluczenia orzeka Zarząd podając przyczyny skreślenia lub wykluczenia. Osoba skreślona lub wykluczona ma prawo wniesienia odwołania do WZC w terminie 30 dni od daty doręczenia stosownej uchwały Zarządu. Uchwała rozstrzygająca odwołanie podejmowana jest na najbliższym WZC i jest ostateczna. Osobom, którym odmówiono prawa członkostwa przysługuje także prawo wniesienia odwołania na zasadach wymienionych wyżej.

1.4. Struktura ciała decyzyjnego – Komitetu.

1.4.1. Skład Komitetu i jego reprezentatywność

Komitet składa się co najmniej w połowie z podmiotów, lub ich przedstawicieli o których mowa w art. 8 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz w art. 23 ust. 1 akapit 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 498/2007 z dnia 26 marca 2007 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego – czyli partnerów gospodarczych i społecznych, w tym reprezentujących sektor rybacki oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, przy uwzględnieniu potrzeby promowania równości szans, zwłaszcza płci oraz zrównoważonego rozwoju regionu, środowiska naturalnego i potrzeby poprawy jego stanu - wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków.

Członek Komitetu nie może równocześnie być członkiem innego organu Stowarzyszenia oraz być pracownikiem etatowym Stowarzyszenia.

Członkiem Komitetu nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie. Członkowie Komitetu nie mogą pozostawać z członkami Zarządu w związku małżeńskim ani też w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia, powinowactwa pierwszego stopnia lub podległości z tytułu zatrudnienia.

W skład Komitetu LGR wybranego z uwzględnieniem wymienionych zastrzeżeń w dniu 2 grudnia 2009 r. weszło 30 osób, reprezentujących trzy sektory, zamieszkujących w większości na terenie gmin objętych LSROR.

Osoby wybrane w skład komitetu reprezentują wszystkie jednostki administracyjne objęte LSROR, w tym niektóre wielokrotnie; na terenie miasta Augustów zamieszkuje 5 członków, na terenie gminy Krasnopol 3 członków a na terenie gminy Jeleniewo – 2 członków Komitetu, pozostałe gminy reprezentowane są w Komitecie przez 1 osobę.

Na terenach gmin objętych LSROR według stanu w dniu 31 grudnia 2008 r. zameldowanych było 24 członków Komitetu a więc 80 % składu komitetu. Sektor publiczny reprezentowany jest w składzie Komitetu przez 8 przedstawicieli, sektor

gospodarczy przez 17, a sektor społeczny przez 5 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

W składzie Komitetu znalazło się 6 kobiet oraz 3 osoby w wieku poniżej 30 lat. Skład Komitetu przedstawiono w tabeli nr 4.

Tabela nr 4: Skład Komitetu Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Lp.	Nazwisko i imię	Reprezentant	Zamieszkanie na terenie gminy	Wiek (poniżej 30 lat - data urodzenia)
1	Falkowski Andrzej	Gospodarstwo Rybackie Falko	Puńsk	08.11.1987
2	Falkowski Hubert	Gospodarstwo Rybackie Falko	Suwałki - m	30.04.1980
3	Fiedorowicz Romuald	Gmina Raczki	Raczki	
4	Glazer Bogdan	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Jeleniewo	
5	Gołaszewski Wiesław	Gmina Płaska	Płaska	
6	Jasonek Marek	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Augustów	
7	Jurkun Kamil	Osoba fizyczna – członek rodziny	Krasnopol	24.06.1990
8	Karpiński Czesław	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Rajgród	
9	Kleszczewska Ewa	LGD Szelment	Szypliszki	
10	Koncewicz Sylwester	Gmina Filipów	Filipów	
11	Kwieciński Andrzej	Gmina Bargłów Kościelny	Bargłów Kościelny	
12	Litwiejko Agnieszka	Miasto Augustów	Augustów - m	
13	Łucznik Grzegorz	LGD Sejneńszczyzna	Krasnopol	
14	Modzelewski Antoni	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Augustów - m	
15	Dorota Winiewicz	Gmina Nowinka	Nowinka	
16	Niedziejko Elżbieta	Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna	Suwałki - m	
17	Osewski Michał	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Suwałki - m	
18	Plesiewicz Tomasz	Gmina Giby	Giby	
19	Popławski Jan	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Krasnopol	
20	Pszczola Elżbieta	LGD Kanał Augustowski i Rospuda	Augustów - m	
21	Pul Grzegorz	PZW Oddział Białystok	Białystok - m	
22	Renkiewicz Sławomir	Gmina Przerośl	Przerośl	
23	Rutkowski Kazimierz	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Jeleniewo	
24	Rżany Jarosław	LGD Nasza Suwalszczyzna	Suwałki	
25	Skoczko Wioletta	Gospodarstwo Rybackie Skoczko	Augustów - m	
26	Stabiński Robert	Gospodarstwo Rybackie PZW Suwałki	Suwałki	
27	Sukany Andrzej	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Wiżajny	
28	Wierzchowska Mirosława	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Suwałki - m	
29	Wołągiewicz Czesław	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Sejny	
30	Zyskowski Mirosław	Osoba fizyczna – podmiot rybacki	Augustów - m	

Źródło: informacje własne

1.4.2. Sposób powoływania i zmiany składu Komitetu

Zgodnie ze Statutem w skład Komitetu wchodzi od 20 do 30 osób wybranych w głosowaniu jawnym przez Walne Zebranie Członków spośród członków tego Zebrania. Członków Komitetu wybiera się zgodnie z zasadami opisanymi powyżej uwzględniając ponadto parytety terytorialne.

Na pierwszym po wyborach posiedzeniu Komitet wybiera ze swego grona Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego.

Zgodnie z powyższymi zapisami wszyscy członkowie Komitetu, w tym Przewodniczący i Wiceprzewodniczący są wybierani i mogą być w każdym momencie odwołani przez Walne Zebranie Członków w głosowaniu jawnym.

Paragraf 22 Statutu stwarza możliwość uzupełnienia składu Komitetu przez Zarząd: „W przypadku ustąpienia, wykluczenia lub śmierci członka organów Stowarzyszenia w trakcie kadencji, skład osobowy organów jest uzupełniany przez Zarząd. Uzupełnienie składu osobowego następuje w formie Uchwały Zarządu przez włączenie w skład organów Stowarzyszenia tych członków, którzy przy wyborze składu organów przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia nie weszli w skład organów, a otrzymali największą liczbę głosów, w kolejności uzyskania głosów. W przypadku niemożności uzupełnienia składu organów Stowarzyszenia w oparciu o § 22 ust. 1 przeprowadza się wybory uzupełniające członków organów przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.”

Również zapisy Regulaminu Komitetu LGR precyzują możliwy tryb zmiany składu Komitetu. W § 6 pkt 4. „Członek Komitetu ma prawo do rezygnacji z pełnionej funkcji”, w § 6 pkt 5. „Członek Komitetu może zostać odwołany z pełnionej funkcji. Odwołanie może nastąpić na skutek trzykrotnej nieusprawiedliwionej nieobecności członka Komitetu na posiedzeniach Komitetu, braku obiektywizmu w podejmowaniu decyzji lub podejmowania przez członka Komitetu działań dezorganizujących prawidłowe funkcjonowanie Komitetu” oraz w § 6 pkt 6. Wniosek o odwołanie składany jest do Walnego Zebrania Członków przez Przewodniczącego Komitetu. W przypadku jeżeli wniosek dotyczy Przewodniczącego Komitetu składa go Prezes Zarządu. Uchwała w sprawie przyjęcia rezygnacji członka lub odwołania członka Komitetu i wyboru innego członka Komitetu podejmowana jest na najbliższym Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia.

1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGR oraz organu decyzyjnego.

Członkowie Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Komitetu oraz pracownicy Biura LGR nie mogą prowadzić odpłatnej działalności lub świadczyć pracy na rzecz innych podmiotów, polegającej na doradztwie w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie lub ubieganiu się o pomoc przyznawaną w ramach osi priorytetowej 4 PO RYBY 2007-2013.

1.5.1. Kompetencje organów LGR

Organami Stowarzyszenia są:

- **Walne Zebranie Członków,**
- **Zarząd,**
- **Komisja Rewizyjna,**
- **Komitet.**

Walne Zebranie Członków jest najwyższą władzą Stowarzyszenia. Do kompetencji Walnego Zebrania w szczególności należy:

1. uchwalenie statutu i jego zmian,
2. uchwalanie regulaminów organów Stowarzyszenia,
3. uchwalanie LSROR, jej aktualizacji i zmian,
4. ocena wdrażania LSROR,
5. uchwalanie rocznych i wieloletnich planów działania Stowarzyszenia,
6. uchwalanie rocznych planów finansowych Stowarzyszenia,
7. wybór i odwołanie członków organów Stowarzyszenia,
8. ustalanie zasad wynagradzania członków organów Stowarzyszenia,
9. rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań organów Stowarzyszenia,
10. udzielanie absolutorium Zarządowi Stowarzyszenia,
11. ustalanie wysokości składek członkowskich i zasad ich pobierania,
12. podejmowanie decyzji w sprawie nabycia lub zbycia majątku nieruchomości,
13. podejmowanie decyzji w sprawie wysokości kwoty zaciągania zobowiązań w mieniu Stowarzyszenia przez Zarząd,
14. podejmowanie uchwały o rozwiązaniu Stowarzyszenia i przeznaczeniu jego majątku,

15. nadawanie członkostwa honorowego,
16. inne, wynikające ze statutu.

Do zakresu działania Zarządu należy:

1. zarządzanie działalnością Stowarzyszenia,
2. realizacja uchwał Walnego Zebrania Członków,
3. nadzór nad przygotowaniem i wdrożeniem LSROR,
4. przygotowanie zmian i aktualizacji LSROR,
5. monitorowanie i ewaluacja wdrażania LSROR,
6. przygotowanie i wykonanie planu finansowego i planu działalności Stowarzyszenia,
7. sprawowanie zarządu nad majątkiem i funduszami Stowarzyszenia,
8. podejmowanie decyzji w sprawie nabycia i zbycia majątku ruchomego,
9. podejmowanie decyzji w sprawie zaciągania zobowiązań w imieniu Stowarzyszenia do kwoty określonej przez Walne Zebranie Członków,
10. zwoływanie Walnego Zebrania Członków,
11. podejmowanie uchwał w sprawach przyjmowania i wykluczania członków,
12. utworzenie i prowadzenie biura Stowarzyszenia, ustalanie struktury organizacyjnej, wielkości zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Stowarzyszenia niebędących członkami Zarządu,
13. zatrudnianie i zwalnianie pracowników,
14. podejmowanie uchwał w sprawie współpracy i przynależności do innych organizacji społecznych i gospodarczych,
15. składanie sprawozdań ze swej działalności na Walnym Zebraniu Członków.

Do zakresu działania Komisji Rewizyjnej należy:

1. kontrolowanie przynajmniej raz w roku całokształtu działalności Stowarzyszenia,
2. występowanie do Zarządu z wnioskami wynikającymi z przeprowadzonych kontroli,
3. prawo żądania zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Członków w razie stwierdzenia nie wywiązywania się przez Zarząd z jego statutowych obowiązków, a także prawo żądania zwołania posiedzenia Zarządu,
4. zwołanie Walnego Zebrania Członków w przypadku nie zwołania go przez Zarząd w terminie ustalonym statutem,

5. składanie na Walnym Zebraniu Członków wniosków o udzielenie (lub odmowę udzielenia) absolutorium władzom Stowarzyszenia,
6. składanie sprawozdań ze swej działalności na Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia,
7. wykonywanie innych czynności i zadań powierzonych przez Walne Zebranie Członków,
8. Członkowie Komisji Rewizyjnej mają prawo udziału, z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Stowarzyszenia.

Do kompetencji Komitetu należy:

1. wybór projektów, które mają być realizowane w ramach LSROR,
2. przygotowanie bądź opiniowanie zmian w LSROR, a w szczególności zasad i kryteriów wyboru projektów.

1.5.2. Regulaminy funkcjonowania organów LGR

● Walne Zebranie Członków

Walne Zebranie Członków (WZC) jest najwyższą władzą Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”. WZC działa na podstawie Statutu LGR oraz Regulaminu Obrad, a w sprawach w nich nie uregulowanych na podstawie swoich postanowień. WZC podejmuje postanowienia w formie uchwał lub stanowisk ujmowanych w protokołach posiedzeń.

Podstawowym zadaniem WZC jest zapewnienie realizacji celów i sposobów działania określonych w § 12 i 13 Statutu oraz wytyczanie kierunków i programów rozwoju LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”.

WZC sprawuje ogólny nadzór nad realizacją swoich postanowień oraz nad działalnością wszystkich organów LGR, podejmuje uchwały dotyczące odwołania członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej LGR w okresie kadencji; sprawy o odwołanie powinny być zapowiedziane w projekcie porządku obrad i są rozpatrywane na wniosek:

- a) co najmniej 1/3 liczby członków lub
- b) Komisji Rewizyjnej LGR lub
- c) Zarządu LGR - tylko odnośnie członków Zarządu

oraz w przypadkach koniecznych dokonuje wyborów uzupełniających do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

WZC upomina, zawiesza w czynnościach lub wyklucza z członkostwa w organizacji w przypadku poważnego naruszenia przez członka LGR Statutu, Uchwał Rady lub zasad etyki w sposób godzący w dobro LGR.

Walne Zebranie Członków może być zwyczajne lub nadzwyczajne. Sprawozdawcze WZC zwołuje się raz w roku. WZC obraduje według uchwalonego przez siebie regulaminu obrad.

Obradami WZC kieruje Prezydium w składzie: przewodniczący, sekretarz i członek. Prezydium WZC wybierane jest w głosowaniu jawnym, bezwzględną większością obecnych na Zebraniu członków Stowarzyszenia, przy czym członek ustępujących władz nie może wejść w skład Prezydium Walnego Zebrania Członków. O miejscu, terminie i porządku obrad WZC Zarząd powiadamia członków, co najmniej na 14 dni przed terminem zebrania.

Obrady prowadzi Przewodniczący zebrania zgodnie z porządkiem obrad i czuwa nad ich zgodnością z Regulaminem WZC. Sprawy dotyczące sposobu obradowania nie objęte Regulaminem WZC rozstrzyga Przewodniczący zebrania, zgodnie z przyjętymi powszechnie zasadami obradowania.

Uchwały Walnego Zebrania Członków zapadają w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków w pierwszym terminie, i bez określenia wymaganej liczby członków w drugim terminie wyznaczanym w tym samym dniu 15 minut później.

Uchwały w sprawach wyboru Zarządu i Komisji Rewizyjnej zapadają bezwzględną większością głosów w głosowaniu tajnym, w obecności co najmniej połowy członków LGR. Do przeprowadzenia głosowań tajnych powołuje się Komisję skrutacyjną w składzie 3 osób, w głosowaniu jawnym.

Wszyscy członkowie LGR dysponują 1 głosem. Osoby fizyczne reprezentują siebie na zebraniu, osoby prawne są reprezentowane przez osoby fizyczne wskazane przez podmiot prawny zgodnie z deklaracją i uchwałą właściwego organu podmiotu prawnego. Członkowie zebrania, którzy zamierzają wziąć udział w dyskusji nad określonym punktem porządku obrad, zgłaszają się kolejno do głosu.

Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków zwołuje Zarząd z własnej inicjatywy, na żądanie Komisji Rewizyjnej lub na pisemny wniosek co najmniej 1/3

ogólnej liczby członków zwyczajnych. Zarząd jest zobowiązany zwołać Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków w ciągu 21 dni od dnia otrzymania żądania lub wniosku wymienionego wyżej. Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków obraduje wyłącznie nad sprawami, dla których zostało zwołane.

- Zarząd Lokalnej Grupy Rybackiej

Zarząd kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia zgodnie z uchwałami Walnego Zebrania Członków, reprezentuje je na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność przed Walnym Zebraniem Członków Stowarzyszenia.

Kadencja Zarządu trwa 4 lata. Zarząd składa się z 3 do 5 członków. Posiedzenia Zarządu odbywają się nie rzadziej niż raz na miesiąc, a organizację i tryb pracy Zarządu określa Regulamin Pracy. Członkowie Zarządu nie mogą pełnić innych funkcji we władzach Stowarzyszenia, ale mogą być zatrudnieni w Stowarzyszeniu.

Siedzibą władz Stowarzyszenia, w tym Zarządu jest miasto Suwałki.

Do reprezentowania Stowarzyszenia na zewnątrz upoważniony jest Prezes lub inny członek Zarządu upoważniony przez Zarząd, oświadczenia woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych Stowarzyszenia składają dwaj członkowie Zarządu działający łącznie, w tym Prezes lub Wiceprezes.

Członkowie Zarządu wykonują zadania według podziału dokonanego przez Prezesa oraz wynikające ze stosownych przepisów prawnych: ze statutu, uchwał Walnego Zebrania Członków i Zarządu oraz regulaminów.

Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes bądź upoważniony przez niego Wiceprezes w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz w miesiącu. Z posiedzeń Zarządu sporządza się protokół, który zawiera: porządek obrad, imiona i nazwiska obecnych na posiedzeniu członków Zarządu oraz innych osób obecnych na tym spotkaniu, liczbę oddanych głosów za poszczególnymi uchwałami oraz odrębne zdanie członka w danej kwestii, jeżeli członek zażąda odnotowania takiego zdania. Protokół podpisują przewodniczący zebrania i sekretarz. Załącznikiem do protokołu jest lista obecności.

Uchwały Zarządu podejmowane są zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków. W przypadku równej liczby głosów o wyniku głosowania decyduje głos Prezesa. W przypadkach

niecierpiących zwłoki głosowanie może odbyć się w drodze porozumienia telefonicznego, za pomocą poczty elektronicznej bądź korespondencyjnego, z dopełnieniem staranności powiadomienia wszystkich członków Zarządu. Przyjęte w tym trybie uchwały muszą być przedstawione do akceptacji Zarządowi na najbliższym jego posiedzeniu.

W razie konfliktu interesów Stowarzyszenia z interesami poszczególnego członka Zarządu, członek ten powinien wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takiej sprawy i żądać zaznaczenia tego w protokole. W przypadku niezastosowania się członka do wymogu określonego w ust. 1, Zarząd jest obowiązany dla dobra Stowarzyszenia wyłączyć tego członka od udziału w posiedzeniu Zarządu, które dotyczy danej sprawy.

Do kompetencji Zarządu należy utworzenie Biura Stowarzyszenia, określenie jego struktury organizacyjnej oraz zatrudnianie i zwalnianie pracowników Biura i osób prowadzących sprawy Stowarzyszenia lub realizujących określone zadania.

● Komisja Rewizyjna

Komisja Rewizyjna jest organem Stowarzyszenia powołanym do sprawowania kontroli nad jego działalnością. Komisja Rewizyjna składa się z 3 członków. Na pierwszym po wyborach posiedzeniu Komisja Rewizyjna wybiera ze swego grona przewodniczącego i wiceprzewodniczącego.

Kadencja Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia trwa 4 lata. Komisja sprawuje nadzór nad zgodnością działalności Zarządu ze Statutem LGR, uchwałami Walnego Zebrania Członków oraz prawodawstwem krajowym i Unii Europejskiej.

Uchwały Komisji Rewizyjnej podejmowane są w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 2/3 ogólnej liczby uprawnionych członków. Na podstawie uchwały pełnego składu Komisja Rewizyjna może podejmować uchwały w głosowaniu tajnym.

● Komitet

Kadencja Komitetu Stowarzyszenia trwa 4 lata. Członkowie Komitetu wybierani są przez Walne Zebranie Członków w głosowaniu jawnym spośród

członków zwyczajnych LGR. Członkostwa w Komitecie nie można łączyć z jednoczesnym członkostwem w Zarządzie lub Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia.

Na pierwszym po wyborach posiedzeniu, które zwołuje Prezes Zarządu Komitet wybiera ze swego grona Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego. Organizację i tryb pracy Komitetu określa Regulamin Komitetu przyjęty przez Walne Zebranie Członków.

Uchwały Komitetu podejmowane są w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków. Członkowie Komitetu są zobowiązani do aktywnego uczestnictwa w posiedzeniach Komitetu. W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Komitetu, członek Komitetu zobowiązany jest zawiadomić o tym fakcie Przewodniczącego Komitetu lub Biuro LGR najpóźniej w dniu posiedzenia.

Pracę Komitetu organizuje Przewodniczący Komitetu, który zwołuje i przewodniczy posiedzeniom Komitetu. W przypadku, gdy Przewodniczący nie może wykonywać czynności wymienionych wyżej w jego zastępstwie wykonuje te czynności Wiceprzewodniczący Komitetu. Pełniąc swą funkcję Przewodniczący, Wiceprzewodniczący i członkowie Komitetu współpracują z Zarządem i Biurem LGR oraz korzystają z ich pomocy. Członkowi Komitetu, w okresie sprawowania funkcji przysługuje dieta za udział w posiedzeniach Komitetu i zwrot kosztów dojazdu.

Posiedzenia Komitetu zwoływane są odpowiednio do potrzeb wynikających z naboru wniosków prowadzonego przez LGR, lecz nie rzadziej niż 1 raz w roku. Posiedzenia Komitetu zwołuje Przewodniczący Komitetu z inicjatywy własnej, lub na pisemny wniosek skierowany do Przewodniczącego Komitetu, przez Zarząd lub 1/4 składu Komitetu, uzgadniając miejsce, termin i porządek posiedzenia z Zarządem i Biurem LGR.

Członkom Komitetu wysyła się drogą pocztową lub elektroniczną zawiadomienie o miejscu, terminie i porządku posiedzenia Komitetu najpóźniej 7 dni przed planowanym terminem posiedzenia i 3 dni przed upływem terminu składania wniosków o dofinansowanie lub odwołań. W okresie 3 dni przed planowanym terminem posiedzenia członkowie Komitetu mają możliwość zapoznania się ze wszystkimi materiałami i dokumentami związanymi z porządkiem posiedzenia, w tym z wnioskami, które będą rozpatrywane podczas posiedzenia. Materiały i dokumenty w formie kopii mogą zostać przesłane

członkom Komitetu łącznie z zawiadomieniem o planowanym posiedzeniu drogą pocztową, elektroniczną lub udostępnione do wglądu w Biurze LGR.

Posiedzenia Komitetu są jawne. Zawiadomienie o terminie, miejscu i porządku posiedzenia Komitetu podaje się do publicznej wiadomości w terminie co najmniej 7 dni przed planowanym posiedzeniem, na stronach internetowych LGR oraz tablicy ogłoszeń w Biurze LGR. W posiedzeniu Komitetu uczestniczy Prezes Zarządu lub wskazany przez niego inny członek Zarządu. Przewodniczący Komitetu może zaprosić do udziału w posiedzeniu Komitetu osoby trzecie, w szczególności Członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej, ekspertów zewnętrznych.

Posiedzenie Komitetu otwiera, prowadzi i zamyka Przewodniczący Komitetu. Obsługę posiedzeń Komitetu, w tym w szczególności sporządzenie protokołu z posiedzenia Komitetu oraz przygotowanie projektów uchwał Komitetu, zapewnia Biuro LGR. Przed otwarciem posiedzenia Komitetu Członkowie potwierdzają swoją obecność podpisem na liście obecności. Wcześniejsze opuszczenie posiedzenia przez Członka Komitetu wymaga poinformowania o tym Przewodniczącego, prowadzącego posiedzenie. Prawomocność posiedzenia i podejmowanych przez Komitet uchwał wymaga obecności co najmniej połowy składu Komitetu.

Po otwarciu posiedzenia, Przewodniczący Komitetu podaje liczbę obecnych członków Komitetu na podstawie podpisanej przez nich listy obecności i stwierdza prawomocność posiedzenia. W przypadku braku quorum Przewodniczący Komitetu zamyka obrady wyznaczając jednocześnie nowy termin posiedzenia. W protokole odnotowuje się przyczyny, z powodu których posiedzenie się nie odbyło.

Po stwierdzeniu quorum Przewodniczący Komitetu przeprowadza wybór dwóch członków, stanowiących komisję skrutacyjną, której powierza się obliczanie wyników głosowań, kontrolę quorum, oraz wykonywanie innych czynności o podobnym charakterze.

Porządek posiedzenia przedstawia i poddaje pod głosowanie Komitetu Przewodniczący. Członek Komitetu może zgłosić wniosek o zmianę porządku posiedzenia. Komitet poprzez głosowanie przyjmuje lub odrzuca zgłoszone wnioski. Przewodniczący Komitetu prowadzi posiedzenie zgodnie z przyjętym porządkiem obrad.

Porządek obrad obejmuje w szczególności:

- rozpatrzenie wniosków o przyznanie pomocy, złożonych w ramach naboru prowadzonego przez LGR.
- podjęcie uchwał o wyborze operacji do finansowania,
- informację Zarządu o przyznaniu pomocy przez samorząd województwa na operacje, które były przedmiotem wcześniejszego posiedzenia Komitetu,
- inne sprawy należące do kompetencji Komitetu,
- wolne wnioski.

Wybór projektów do finansowania podejmowany jest w formie uchwał Komitetu.

Przewodniczący Komitetu czuwa nad sprawnym przebiegiem i przestrzeganiem porządku posiedzenia, otwiera i zamyka dyskusję oraz udziela głosu w dyskusji. Przedmiotem dyskusji mogą być tylko sprawy objęte porządkiem posiedzenia.

1.5.3. Procedura rekrutacji pracowników

Przedmiot i zakres Procedury

Sposób rekrutacji pracowników określony jest procedurą, której celem jest dobór odpowiednio wykształconej i posiadającej niezbędne doświadczenie kadry pracowniczej na potrzeby LGR.

Przedmiotem procedury jest model postępowania prowadzący do pozyskania najlepszych kandydatów na stanowiska pracy w LGR, a zakres procedury określa tryb i sposób prowadzenia wszystkich czynności od momentu powstania potrzeby zatrudnienia nowego pracownika do wyboru najlepszych kandydatów i ich zatrudnienia.

Tryb postępowania procedury określa osobę pełniącą rolę pracodawcy i jego obowiązki:

- Zarząd LGR samoistnie lub na wniosek Dyrektora Biura LGR dokonuje analizy potrzeby zatrudnienia pracownika i rozpoczyna postępowanie kwalifikacyjne.
- Zarząd LGR w przypadku postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko Dyrektora Biura LGR oraz Dyrektor Biura LGR w przypadku pozostałych stanowisk pracy, zbiera oferty pracy, które składają kandydaci na stanowisko.

- Zarząd LGR dokonuje oceny złożonych ofert i wskazuje wybranego kandydata.
- Zarząd LGR przygotowuje dokumenty związane z zawarciem umowy oraz zawiera umowę z Dyrektorem Biura LGR.
- Dyrektor Biura LGR przygotowuje dokumenty związane z zawarciem umowy z pozostałymi pracownikami. Zarząd LGR zawiera umowy z pracownikami Biura LGR.

Przewiduje się możliwość stosowania elastycznych form zatrudnienia uwzględniających stosowanie zasady równości szans w tworzeniu zespołu Biura LGR. Dopuszcza się możliwość zawierania umów o pracę w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy, umów zlecenia, umów o dzieło, umów cywilno - prawnych z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą.

Postępowanie kwalifikacyjne w ramach procedury obejmuje:

- Sformułowanie ogłoszenia o naborze pracownika; ogłoszenie powinno zawierać następujące informacje:

- nazwa i adres jednostki oraz określenie stanowiska pracy i wymiaru czasu pracy,
- określenie wymagań związanych ze stanowiskiem pracy zgodnie z opisem danego stanowiska oraz wskazaniem, które wymagania są niezbędne, a które dodatkowe,
- wskazanie zakresu zadań wykonywanych na danym stanowisku pracy,
- wskazanie wymaganych dokumentów,
- określenie terminu i miejsca składania aplikacji,
- inne informacje.

- Zamieszczenie ogłoszenia o naborze pracownika

Ogłoszenie będzie zamieszczane na stronie internetowej Lokalnej Grupy Rybackiej - www.lgr-pojezierze.eu, w prasie o zasięgu regionalnym oraz na tablicy informacyjnej Biura LGR.

- Ocena złożonych ofert

Oceny złożonych ofert dokonuje Zarząd LGR. Ocena składa się z trzech etapów:

- ocena formalna złożonej oferty,
- ocena merytoryczna,
- rozmowa kwalifikacyjna (w razie potrzeby).

Tabela nr 5: Wymagania konieczne i pożądane wobec kandydatów na pracowników biura LGR.

Stanowisko pracy	Dyrektor Biura	Samodzielne stanowisko pracy ds. księgowych i finansowych – Główny Księgowy	Kierownik Działu Zarządzania Projektami	Stanowiska pracy ds. zarządzania projektami	Samodzielne stanowisko pracy ds. HR i administracyjnych	Samodzielne stanowisko pracy ds. promocji i szkoleń
Bezpośredni przełożony	Prezes Stowarzyszenia	Dyrektor Biura	Dyrektor Biura	Kierownik Działu Zarządzania Projektami	Dyrektor Biura	Dyrektor Biura
Kwalifikacje KONIECZNE						
wykształcenie	wyższe	Wyższe ekonomiczne lub średnie i uprawnienia księgowego	wyższe	wyższe	wyższe	wyższe
doświadczenie zawodowe	min. 2 lata doświadczenia w pracy na stanowiskach kierowniczych	min. 2 lata doświadczenia w pracy na stanowisku księgowym	min. 1 rok pracy na stanowisku kierowniczym, min. 2 lata doświadczenia w pracy na stanowisku: pracownik biurowy, administracyjny lub w zespole projektowym	min. 2 lata doświadczenia w pracy na stanowisku: pracownik biurowy, administracyjny lub w zespole projektowym	min. 1 rok doświadczenia w pracy na stanowisku: pracownik działu kadr,	min 1 rok doświadczenia w pracy przy organizacji szkoleń, public relations, marketingu lub w zespole projektowym
	doświadczenie w realizacji projektów finansowanych ze środków budżetu Unii Europejskiej	doświadczenie w realizacji projektów finansowanych ze środków budżetu Unii Europejskiej	doświadczenie w realizacji projektów finansowanych ze środków budżetu Unii Europejskiej	doświadczenie w realizacji projektów finansowanych ze środków budżetu Unii Europejskiej		
znajomość programów komputerowych	programy MS Office	programy księgowo np.CDN Optima, Płatnik,	programy MS Office	programy MS Office	programy MS Office	programy MS Office
	obsługa Internetu	MS office, obsługa Internetu	obsługa Internetu,	obsługa Internetu	obsługa Internetu,	obsługa Internetu,

- inne umiejętności	umiejętność prowadzenia negocjacji, kierowania zespołami ludzkimi, planowania pracy jednostki	umiejętność rozliczania projektów, sporządzania wniosków o płatność	planowania pracy komórki, kierowania zespołem ludzkim, podziału i egzekwowania wykonania zadań	sporządzania sprawozdań merytorycznych z realizowanych zadań,	znajomość prawa pracy, prowadzenia dokumentacji kadrowej, rozliczeń składek ZUS	sporządzania sprawozdań merytorycznych z realizowanych zadań, redagowanie artykułów i informacji prasowych
	znajomość dokumentów programu PO Ryby, LSROR	znajomość dokumentów programu PO Ryby, LSROR	znajomość dokumentów programu PO Ryby, LSROR	znajomość dokumentów programu PO Ryby, LSROR	znajomość dokumentów programu PO Ryby, LSROR	znajomość dokumentów programu PO Ryby, LSROR
	prawo jazdy kat B	znajomość przepisów prawa rachunkowości i umiejętność śledzenia ich zmian	prawo jazdy kat B	prawo jazdy kat B	prawo jazdy kat B	prawo jazdy kat B
	obsługa urządzeń biurowych: telefon, komputer, fax, drukarka, kopiarka, rzutnik, niszczarka itp.	przygotowywanie planów finansowych, sporządzanie bilansu, rachunku wyników, sprawozdań finansowych, deklaracji podatkowych	obsługa urządzeń biurowych: telefon, komputer, fax, drukarka, kopiarka, rzutnik, niszczarka itp.	obsługa urządzeń biurowych: telefon, komputer, fax, drukarka, kopiarka, rzutnik, niszczarka itp.	obsługa urządzeń biurowych: telefon, komputer, fax, drukarka, kopiarka, rzutnik, niszczarka itp.	obsługa urządzeń biurowych: telefon, komputer, fax, drukarka, kopiarka, rzutnik, niszczarka itp.
Kwalifikacje POŻĄDANE						
Wykształcenie, (studia, kursy, szkolenia)	Wyższe ekonomiczne, prawnicze, zarządzanie funduszami Unii Europejskiej	Zarządzanie funduszami Unii Europejskiej, podnoszące kwalifikacje z dziedziny rachunkowości	Zarządzanie funduszami Unii Europejskiej	Zarządzanie funduszami Unii Europejskiej	prawo pracy, zarządzanie zasobami ludzkimi, rozliczenia z ZUS	marketing, public relations, socjologia, dziennikarstwo, filologia
doświadczenie zawodowe	doświadczenie z pracy w instytucjach zarządzających lub wdrażających programy lub projekty europejskie	doświadczenie w pracy na stanowisku księgowym w organizacji pozarządowej,	doświadczenie w realizacji projektów	doświadczenie w realizacji projektów	doświadczenie w realizacji projektów	doświadczenie w realizacji projektów

		doświadczenie w rozliczaniu projektów finansowanych ze środków budżetu Unii Europejskiej,			prowadzenie kasy jednostki	doświadczenie w organizacji szkoleń,
		doświadczenie w rozliczaniu projektów finansowanych ze środków Leader +				Obsługa programu zarządzającego stroną internetową
znajomość języków obcych	język angielski w stopniu komunikatywnym	znajomość języka obcego w stopniu komunikatywnym	język angielski w stopniu komunikatywnym	język angielski w stopniu komunikatywnym	znajomość języka obcego w stopniu komunikatywnym	język angielski w stopniu komunikatywnym
Cechy, predyspozycje osobowe	komunikatywność, umiejętność pracy w zespole, dyspozycyjność, rzetelność, odpowiedzialność	rzetelność, odpowiedzialność, sumienność, umiejętność pracy w zespole, dyspozycyjność	komunikatywność, umiejętność pracy w zespole, dyspozycyjność, rzetelność, odpowiedzialność	komunikatywność, umiejętność pracy w zespole, dyspozycyjność, rzetelność, odpowiedzialność	komunikatywność, umiejętność pracy w zespole, dyspozycyjność, rzetelność, odpowiedzialność	komunikatywność, umiejętność pracy w zespole, dyspozycyjność, rzetelność, odpowiedzialność

Źródło: informacje własne

Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników o określonych wymaganiach.

W przypadku trudności ze znalezieniem pracowników o określonych wymaganiach Zarząd LGR dokona weryfikacji wymagań niezbędnych i pożądaných dla danego stanowiska oraz analizy własnych możliwości finansowych, formy zatrudnienia i wymiaru czasu pracy dla danego stanowiska. Następnie zostanie ogłoszony ponowny nabór pracowników na wakujące stanowiska pracy. W przypadku, gdy powyższa procedura nie przyniesie oczekiwanych efektów Zarząd LGR rozważy możliwość zatrudnienia w Biurze LGR pracowników podmiotów będących członkami LGR.

1.5.4. Opisy stanowisk pracy

Do obsługi działalności LGR Pojezierze Suwalsko-Augustowskie zostanie powołane Biuro LGR. Schemat organizacyjny Biura LGR przedstawia się następująco:

Rysunek nr 1. Schemat organizacyjny Biura LGR

Źródło: opracowanie własne

Ujęte w schemacie organizacyjnym stanowiska pracy opisano w tabelach 6-10.

Tabela nr 6: Opis stanowiska pracy: Dyrektor Biura LGR

Wymiar czasu pracy i nazwa stanowiska pracy	Umowa o pracę w wymiarze pełnego etatu lub równoważnik (umowa – zlecenie) Dyrektor Biura LGR
Stanowisko bezpośredniego przełożonego	Prezes Zarządu Stowarzyszenia
Stanowiska podległe	Główny księgowy, Kierownik działu zarządzania projektami, samodzielne stanowisko pracy ds. promocji i szkoleń, samodzielne stanowisko pracy ds. HR i administracji
Liczba osób podległych bezpośrednio lub pośrednio	6
Wymagane kwalifikacje	doświadczenie w zakresie zarządzania zespołami ludzkimi, biegła obsługa pakietu MS Office, samodzielność w podejmowaniu decyzji, umiejętność sprawnej organizacji pracy, komunikatywność, dyspozycyjność, prawo jazdy kat. B
Wykształcenie	ukończone studia magisterskie lub licencjackie o profilu prawniczym bądź ekonomicznym, studia, kursy, szkolenia w zakresie zarządzania, zarządzania projektami lub funduszy pomocowych Unii Europejskiej,
Staż pracy	5 lat, w tym 2 lata na stanowiskach kierowniczych
Zakres zadań	prowadzenie całości spraw związanych z funkcjonowaniem stowarzyszenia, nadzór nad działalnością merytoryczną oraz gospodarką finansową i polityką kadrową stowarzyszenia, współpraca z organami decyzyjnymi stowarzyszenia, odpowiedzialność za wyniki merytoryczne i finansowe stowarzyszenia, odpowiedzialność za wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich, koordynowanie zintegrowanego i innowacyjnego podejścia do realizacji LSROR, przygotowanie i wdrożenie planów rocznych i wieloletnich działalności stowarzyszenia, udział w procedurze przeprowadzenia oceny wniosków, udzielanie pomocy w sprawie przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów, przygotowanie, wdrażanie i rozliczanie projektów własnych LGR, prowadzenie spraw kadrowych LGR.
Udzielone stałe pełnomocnictwa	- w zakresie zobowiązań pracodawcy i reprezentacji biura przed instytucjami kontrolnymi, - w zakresie gospodarki finansowej i kontaktów z instytucjami finansowymi.
Kontakty zewnętrzne i reprezentacja LGR	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów	samorząd województwa podlaskiego, samorzady powiatów augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego, samorzady lokalne, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze i osoby fizyczne z obszaru działania LGR.
Kontakty wewnętrzne i współpraca	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, oceny, wdrażania i rozliczania projektów	Prezes Zarządu, Główny księgowy, Kierownik sekcji ds. zarządzania projektami, samodzielne stanowisko pracy ds. promocji i szkoleń

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 7: Opis stanowiska pracy: Główny Księgowy

Wymiar czasu pracy i nazwa stanowiska pracy	Umowa o pracę w wymiarze pełnego etatu lub równoważnik (umowa – zlecenie, umowa cywilno – prawna z podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą) Główny księgowy
Stanowisko bezpośredniego przełożonego	Dyrektor Biura LGR
Stanowiska podległe	Brak
Liczba osób podległych bezpośrednio lub pośrednio	Brak
Wymagane kwalifikacje	doświadczenie w zakresie rachunkowości stowarzyszeń oraz rozliczania projektów współfinansowanych z UE, biegła obsługa programów księgowych, Płatnik i pakietu MS Office, umiejętność sprawniej organizacji pracy, samokontrola, komunikatywność, dyspozycyjność, prawo jazdy kat. B
Wykształcenie	ukończone studia magisterskie lub licencjackie o profilu rachunkowości, lub średnie i uprawnienia księgowego, studia, kursy, szkolenia w zakresie rachunkowości, zarządzania projektami lub funduszy pomocowych Unii Europejskiej,
Staż pracy	4 lata
Zakres zadań	prowadzenie całości spraw związanych z gospodarką finansową stowarzyszenia, prowadzenie księgowości, naliczanie płac, ZUS i innych składników i pochodnych od wynagrodzenia, udział w procedurze przeprowadzenia oceny wniosków, udzielanie pomocy w sprawie przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów, przygotowanie, wdrażanie i rozliczanie projektów własnych LGR
Udzielone stałe pełnomocnictwa	W zakresie gospodarki finansowej i kontaktów z instytucjami finansowymi.
Kontakty zewnętrzne i reprezentacja LGR	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów	samorząd województwa podlaskiego, samorzady powiatów augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego, samorzady lokalne, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze i osoby fizyczne z obszaru działania LGR, partnerzy gospodarczy i handlowi LGR.
Kontakty wewnętrzne i współpraca	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, oceny, wdrażania i rozliczania projektów	Dyrektor Biura, Kierownik sekcji ds. zarządzania projektami, samodzielne stanowisko pracy ds. promocji i szkoleń

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 8: Opis stanowiska pracy: Kierownik Działu Zarządzania Projektami

Wymiar czasu pracy i nazwa stanowiska pracy	Umowa o pracę w wymiarze pełnego etatu lub równoważnik (umowa – zlecenie) Kierownik Działu Zarządzania Projektami
Stanowisko bezpośredniego przełożonego	Dyrektor Biura LGR
Stanowiska podległe	Stanowiska pracy do spraw zarządzania projektami
Liczba osób podległych bezpośrednio lub pośrednio	2
Wymagane kwalifikacje	znajomość języka angielskiego, doświadczenie w zakresie zarządzania projektami, biegła obsługa pakietu MS Office, samodzielność w podejmowaniu decyzji, umiejętność sprawnej organizacji pracy, komunikatywność, dyspozycyjność, prawo jazdy kat. B
Wykształcenie	ukończone studia magisterskie lub licencjackie, studia podyplomowe, kursy, szkolenia w zakresie zarządzania projektami lub funduszy pomocowych Unii Europejskiej
Staż pracy	3 lata
Zakres zadań	przygotowanie treści ogłoszeń o naborze wniosków, zamieszczenie ogłoszeń o naborze wniosków, przygotowanie pakietu aplikacyjnego dla beneficjentów, przyjmowanie i rejestrowanie wniosków, sporządzanie sprawozdań z realizacji naboru wniosków, prowadzenie korespondencji z beneficjentami w sprawie wniosków, udzielanie i żądanie odpowiedzi i wyjaśnień w sprawie wniosków, udzielanie pomocy w sprawie przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów, przygotowanie, wdrażanie i rozliczanie projektów własnych LGR, przechowywanie całości dokumentacji związanej z projektami, obsługa posiedzeń Komitetu zatwierdzającego wybór wniosków, prowadzenie archiwum LGR w części dot. wniosków
Udzielone stałe pełnomocnictwa	brak
Kontakty zewnętrzne i reprezentacja LGR	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów	samorząd województwa podlaskiego, samorządy powiatów augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze i osoby fizyczne z obszaru działania LGR,
Kontakty wewnętrzne i współpraca	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, oceny, wdrażania i rozliczania projektów	Dyrektor Biura, Główny księgowy, stanowiska pracy do spraw zarządzania projektami, samodzielne stanowisko pracy ds. promocji i szkoleń

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 9: Opis stanowiska pracy: stanowisko pracy ds. zarządzania projektami

Wymiar czasu pracy i nazwa stanowiska pracy	2 stanowiska - Umowa o pracę w wymiarze pełnego etatu lub równoważnik (umowa – zlecenie) Stanowisko pracy ds. zarządzania projektami
Stanowisko bezpośredniego przełożonego	Kierownik Działu Zarządzania Projektami
Stanowiska podległe	brak
Liczba osób podległych bezpośrednio lub pośrednio	brak
Wymagane kwalifikacje	znajomość języka angielskiego, doświadczenie w zakresie zarządzania projektami, biegła obsługa pakietu MS Office, umiejętność sprawnej organizacji pracy, komunikatywność, dyspozycyjność, prawo jazdy kat. B
Wykształcenie	ukończone studia magisterskie lub licencjackie, studia, kursy, szkolenia w zakresie zarządzania projektami lub funduszy pomocowych Unii Europejskiej
Staż pracy	1 rok
Zakres zadań	przygotowanie treści ogłoszeń o naborze wniosków, zamieszczenie ogłoszeń o naborze wniosków, przygotowanie pakietu aplikacyjnego dla beneficjentów, przyjmowanie i rejestrowanie wniosków, sporządzanie sprawozdań z realizacji naboru wniosków, prowadzenie korespondencji z beneficjentami w sprawie wniosków, udzielanie i żądanie odpowiedzi i wyjaśnień w sprawie wniosków, udzielanie pomocy w sprawie przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów, przygotowanie, wdrażanie i rozliczanie projektów własnych LGR, przechowywanie całości dokumentacji związanej z projektami, obsługa posiedzeń Komitetu zatwierdzającego wybór wniosków, prowadzenie archiwum LGR
Udzielone stałe pełnomocnictwa	brak
Kontakty zewnętrzne i reprezentacja LGR	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów	samorząd województwa podlaskiego, samorzady powiatów augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego, samorzady lokalne, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze i osoby fizyczne z obszaru działania LGR,
Kontakty wewnętrzne i współpraca	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, oceny, wdrażania i rozliczania projektów	Dyrektor Biura, Główny Księgowy, Kierownik Działu Zarządzania Projektami, samodzielne stanowisko pracy ds. promocji i szkoleń

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 10: Opis stanowiska pracy: samodzielne stanowisko pracy ds. promocji i szkoleń

Wymiar czasu pracy i nazwa stanowiska pracy	Umowa o pracę w wymiarze pełnego etatu lub równoważnik (umowa – zlecenie) Samodzielne stanowisko pracy ds. promocji i szkoleń
Stanowisko bezpośredniego przełożonego	Dyrektor Biura LGR
Stanowiska podległe	brak
Liczba osób podległych bezpośrednio lub pośrednio	brak
Wymagane kwalifikacje	znajomość języka angielskiego, doświadczenie w zakresie zarządzania projektami, biegła obsługa pakietu MS Office, budowa i obsługa stron internetowych, samodzielność w podejmowaniu decyzji, umiejętność sprawnej organizacji pracy, komunikatywność, dyspozycyjność, prawo jazdy kat. B
Wykształcenie	ukończone studia magisterskie lub licencjackie o profilu marketing i zarządzanie, ekonomicznym lub prawniczym, studia, kursy, szkolenia w zakresie marketingu, zarządzania projektami lub funduszy pomocowych Unii Europejskiej,
Staż pracy	2 lata
Zakres zadań	Obsługa organizacyjna posiedzeń Walnego Zebrania Członków, Zarządu i Komitetu, organizacja i prowadzenie szkoleń dla potencjalnych beneficjentów w zakresie przygotowania wniosków do LGR, nabór do udziału w szkoleniach i spotkaniach, organizacja imprez promocyjnych LGR, organizacja udziału w imprezach o charakterze promocyjnym, organizacja wyjazdów studyjnych dla członków LGR, promocja działalności LGR, promocja programów i funduszy wdrażanych przez LGR, prowadzenie strony internetowej LGR, przygotowanie wydawnictw informacyjnych i promocyjnych LGR, rozprowadzanie materiałów informacyjnych i promocyjnych o LGR, udzielanie pomocy w sprawie przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów, przygotowanie, wdrażanie i rozliczanie projektów własnych LGR.
Udzielone stałe pełnomocnictwa	brak
Kontakty zewnętrzne i reprezentacja LGR	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów	samorząd województwa podlaskiego, samorzady powiatów augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego, samorzady lokalne, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze i osoby fizyczne z obszaru działania LGR,
Kontakty wewnętrzne i współpraca	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, oceny, wdrażania i rozliczania projektów	Dyrektor Biura, Główny księgowy, Kierownik sekcji do spraw zarządzania projektami, stanowiska pracy ds. zarządzania projektami.

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 11: Opis stanowiska pracy ds. HR i administracyjnych

Wymiar czasu pracy i nazwa stanowiska pracy	Umowa o pracę w wymiarze pełnego etatu lub równoważnik (umowa – zlecenie) Samodzielne stanowisko pracy ds. HR i administracyjnych
Stanowisko bezpośredniego przełożonego	Dyrektor Biura LGR
Stanowiska podległe	brak
Liczba osób podległych bezpośrednio lub pośrednio	brak
Wymagane kwalifikacje	znajomość języka angielskiego, doświadczenie w zakresie zarządzania projektami, biegła obsługa pakietu MS Office, budowa i obsługa stron internetowych, samodzielność w podejmowaniu decyzji, umiejętność sprawnej organizacji pracy, komunikatywność, dyspozycyjność, prawo jazdy kat. B
Wykształcenie	ukończone studia magisterskie lub licencjackie o profilu marketing i zarządzanie, ekonomicznym lub prawniczym, studia, kursy, szkolenia w zakresie marketingu, zarządzania projektami lub funduszy pomocowych Unii Europejskiej,
Staż pracy	2 lata
Zakres zadań	Prowadzenie całości spraw pracowniczych LGR, w tym: akt personalnych pracowników, spraw dotyczących umów z pracownikami, wynagrodzeń i składek ubezpieczeniowych, urlopów, zwolnień, delegacji, szkoleń pracowników, list obecności, ochrona danych osobowych, Prowadzenie sekretariatu LGR; przyjmowanie i wysyłanie i rejestracja korespondencji oraz rozmów telefonicznych, przyjmowanie, rejestracja i kierowanie interesantów, organizacja zakupów materiałów biurowych i środków czystości, Prowadzenie kasy LGR, Obsługa organizacyjna posiedzeń Walnego Zebrania Członków, Zarządu, Komitetu i Komisji Rewizyjnej LGR, Udział w przygotowaniu, wdrażaniu i rozliczaniu projektów własnych LGR.
Udzielone stałe pełnomocnictwa	brak
Kontakty zewnętrzne i reprezentacja LGR	
Współpraca w zakresie promocji, przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów	samorząd województwa podlaskiego, samorzady powiatów augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego, samorzady lokalne, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze i osoby fizyczne z obszaru działania LGR,
Kontakty wewnętrzne i współpraca	
Współpraca w zakresie spraw pracowniczych, przygotowania i wdrażania projektów, Obsługi organów Stowarzyszenia	Zarząd, Komitet, Dyrektor Biura, Główny Księgowy, Kierownik Działu Zarządzania Projektami, Samodzielne stanowiska pracy ds. szkoleń i promocji.

Źródło: opracowanie własne

W zależności od potrzeb merytorycznych i organizacyjnych Stowarzyszenie w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Obszaru „Pojezierza Suwalsko – Augustowskiego” zakłada również potrzebę zawarcia umów o świadczenie usług na rzecz LGR w takich sprawach, jak:

- Doradztwo prawne,
- Doradztwo w zakresie zamówień publicznych,
- Serwis informatyczny,
- Serwis techniczny.

Zakres oraz forma zawieranych w tym zakresie umów uzależniona będzie od potrzeb i możliwości finansowych LGR oraz sytuacji na lokalnym rynku usług.

1.5.5. Warunki techniczne i lokalowe biura LGR

Biuro Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” mieści się w budynku Stowarzyszenia Euroregionu Niemen w Suwałkach, przy ul. Wesolej 22. Obecnie w LGR zatrudnione są dwie osoby – pracownik do spraw administracji, promocji i szkoleń oraz księgowy. Bezpośredni nadzór nad pracą biura sprawuje Zarząd LGR. Z pomieszczeń budynku korzystają również organy LGR.

W celu zapewnienia stabilnych warunków pracy lokale na pomieszczenia biurowe dla LGR zostały udostępnione na warunkach określonych w umowie najmu. W ramach zawartej umowy LGR korzysta obecnie z trzech pokoi biurowych o łącznej powierzchni 28 m², ma zapewnione korzystanie z sal konferencyjnych (mała – o pojemności do 30 uczestników, duża – o pojemności do 80 uczestników), korzysta z pomieszczeń wspólnych budynku (sanitariaty, kuchnie, archiwum, szatnia, parking) oraz z wyposażenia i sprzętu Stowarzyszenia Euroregion Niemen.

Stanowiska pracy Biura Lokalnej Grupy Rybackiej są wyposażone w sprzęt niezbędny do prawidłowej realizacji przyjętych zadań. Każde samodzielne stanowisko pracy posiada biurko wraz z zestawem komputerowym. Wszystkie stanowiska posiadają bezpośredni dostęp do Internetu, telefonów, faksu i kopiarki. Pomieszczenia Biura LGR wyposażone są w szafy zamykane na zamki, pozwalające na bezpieczne przechowywanie oraz archiwizowanie dokumentów LGR, w tym w szczególności dokumentów dotyczących rozpatrywanych operacji.

W przypadku wyboru LGR do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszaru „Pojezierza Suwalsko – Augustowskiego” umowa zawarta ze Stowarzyszeniem zostanie rozszerzona o zakres zapewniający odpowiednie miejsca pracy dla

nowozatrudnionej kadry LGR oraz możliwość właściwej realizacji zadań wynikających ze Statutu i LSROR.

Lokalizacja Biura LGR w samym centrum Suwałk zapewnia jednakowy dostęp wszystkich zainteresowanych współpracą w ramach LGR. Lokalizację tą wyróżnia dobre skomunikowanie z terenem całej Suwalszczyzny, a zaletą wybranej lokalizacji jest wysokiej jakości dostęp do szerokopasmowego Internetu.

Siedziba Stowarzyszenia „Euroregion Niemen”, w której znajduje się Biuro Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko – Augustowskie”. Zdjęcie: Cezary Cieślukowski

1.5.6. Zasady i procedury funkcjonowania Komitetu

Zasady i procedury funkcjonowania Komitetu określa Regulamin Komitetu stanowiący załącznik nr 2.

Na każdym posiedzeniu Komitetu, jego członkowie składają pisemną deklarację o swojej bezstronności co do wyboru operacji, nad którymi prowadzone będą głosowania.

Z udziału w dokonywaniu wyboru operacji wyłączany jest członek Komitetu, jeżeli istnieją wątpliwości co do jego bezstronności, w szczególności jeżeli wniosek o wybór operacji składany jest przez:

- członka Komitetu,
- podmiot, którego członek Komitetu jest przedstawicielem na Walne Zebranie Członków,

- podmiot, w organach którego zasiada członek Komitetu,
- podmiot, z którym członka Komitetu łączy stosunek pracy, bądź inna umowa cywilno-prawna,
- małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyrna, macochę lub teściów członka Komitetu.

Z udziału w dokonywaniu wyboru operacji wyłączany jest także członek Komitetu, który uczestniczył w przygotowywaniu rozpatrywanego wniosku lub ma zamiar uczestniczyć w realizacji operacji stanowiącej przedmiot wniosku, a także jeżeli następuje ponowna ocena tej samej operacji w ramach procedury odwoławczej od decyzji Komitetu. W przypadkach innych niż wymienione wyżej, a świadczących o występowaniu zależności lub braku bezstronności członka Komitetu o wykluczeniu decyduje głosowanie członków Komitetu.

Wykluczenie następuje w formie uchwały Komitetu przyjętej w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów na wniosek zainteresowanego lub innego członka Komitetu, po wysłuchaniu członka komitetu, którego dotyczy sprawa. Procedura opisana ma również zastosowanie przy rozpatrywaniu odwołań od decyzji Komitetu.

Posiedzenia Komitetu zwoływane są stosownie do potrzeb lecz nie rzadziej niż 1 raz w roku. Posiedzenia Komitetu zwołuje Przewodniczący Komitetu wysyłając zawiadomienie do członków o miejscu, terminie i porządku posiedzenia, najpóźniej 7 dni przed planowanym terminem i 3 dni przed upływem terminu składania wniosków o dofinansowanie lub odwołań. W okresie 3 dni przed planowanym terminem posiedzenia, członkowie Komitetu mają możliwość zapoznania się ze wszystkimi materiałami i dokumentami związanymi z porządkiem posiedzenia. Materiały i dokumenty w formie kopii mogą zostać przesłane członkom Komitetu lub udostępnione do wglądu w Biurze LGR.

Posiedzenia Komitetu są jawne. Zawiadomienie o posiedzeniu Komitetu podaje się do publicznej wiadomości na stronie internetowej LGR oraz tablicy ogłoszeń w Biurze LGR. W posiedzeniu Komitetu uczestniczy Prezes Zarządu oraz ewentualnie zaproszeni goście.

Posiedzenie Komitetu otwiera, prowadzi i zamyka Przewodniczący Komitetu. Przed otwarciem posiedzenia Komitetu Członkowie potwierdzają swoją obecność podpisem na liście obecności. Wcześniejsze opuszczenie posiedzenia przez Członka Komitetu wymaga poinformowania o tym prowadzącego

posiedzenie. Prawomocność posiedzenia i podejmowanych przez Komitet uchwał wymaga obecności co najmniej połowy składu Komitetu.

Po otwarciu posiedzenia, Przewodniczący Komitetu podaje liczbę obecnych na posiedzeniu członków Komitetu na podstawie podpisanej przez nich listy obecności i stwierdza prawomocność posiedzenia. W przypadku braku quorum Przewodniczący Komitetu zamyka obrady Komitetu wyznaczając jednocześnie nowy termin posiedzenia. W protokole odnotowuje się przyczyny, z powodu których posiedzenie się nie odbyło.

Po stwierdzeniu quorum Przewodniczący Komitetu przeprowadza wybór dwóch członków, stanowiących komisję skrutacyjną, której powierza się obliczanie wyników głosowań, kontrolę quorum, oraz wykonywanie innych czynności o podobnym charakterze.

Porządek posiedzenia przedstawia i poddaje pod głosowanie Komitetu Przewodniczący. Członkowie Komitetu mogą zgłaszać wnioski o zmianę porządku posiedzenia. Przewodniczący Komitetu prowadzi posiedzenie zgodnie z porządkiem przyjętym przez Komitet, czuwa nad sprawnym przebiegiem, otwiera i zamyka dyskusję oraz udziela głosu w dyskusji. Przedmiotem dyskusji mogą być tylko sprawy objęte porządkiem posiedzenia.

Komitet na wniosek każdego z członków może zdecydować o powołaniu dwóch lub więcej podkomitetów (zespołów) do oceny poszczególnych operacji. W takim przypadku Komitet określa liczbę zespołów do oceny operacji, liczbę członków zespołów oraz liczbę operacji przypadających na zespół. W każdym przypadku skład zespołów oceniających oraz operacje do oceny dla poszczególnych zespołów wyłaniane są w drodze losowania przy bezwzględnym stosowaniu zasady bezstronności.

Po zamknięciu dyskusji Przewodniczący Komitetu rozpoczyna procedurę głosowania i zarządza głosowanie. Wszystkie głosowania Komitetu są jawne. Podczas głosowania nad wyborem projektu dotyczącego podmiotu reprezentowanego przez członka Komitetu, jest on zobowiązany do wyłączenia się z głosowania.

Głosowania Komitetu mogą odbywać się w formie przez podniesienie ręki na wezwanie Przewodniczącego Komitetu lub przez wypełnienie i oddanie komisji skrutacyjnej kart do oceny operacji.

W głosowaniu przez podniesienie ręki komisja skrutacyjna oblicza głosy "za", głosy "przeciw" i głosy "wstrzymuję się od głosu", po czym informuje Przewodniczącego Komitetu o wyniku głosowania, a Przewodniczący Komitetu ogłasza wyniki głosowania.

Głosowanie przez wypełnienie kart do oceny operacji obejmuje głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSROR oraz w sprawie oceny operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez LGR. W głosowaniu odbywającym się przez wypełnienie kart do oceny operacji członkowie Komitetu oddają głos za pomocą kart oceny operacji, wydanych członkom Komitetu przez komisję skrutacyjną. Karta oceny operacji musi być opieczętowana pieczęcią LGR i podpisana przez członków komisji skrutacyjnej.

Głos w sprawie uznania operacji za zgodną z LSROR oddaje się przez skreślenie jednej z opcji zaznaczonych gwiazdką w zawartym na karcie oceny operacji sformułowaniu „Głosuję za uznaniem/nieuznaniem* operacji za zgodną z LSROR”. Pozostawienie bez skreślenia lub skreślenie obu opcji uważa się za głos nieważny. Wynik głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSROR jest pozytywny, jeśli bezwzględna większość głosów (50% +1) została oddana na opcję, że operacja jest zgodna z LSROR.

Oddanie głosu w sprawie oceny operacji według kryteriów LGR polega na wypełnieniu tabeli zawartej w "Karcie oceny operacji według kryteriów LGR", która jest odpowiednia do typu ocenianej operacji. Wszystkie rubryki zawarte w tabeli muszą być wypełnione w przeciwnym razie głos uznaje się za nieważny. Ocena każdego kryterium powinna zawierać uzasadnienie przyznanej liczby punktów.

Po otrzymaniu karty od głosującego komisja skrutacyjna jest zobowiązana sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji została obliczona poprawnie. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty oceny operacji według kryteriów LGR komisja skrutacyjna wzywa Członka Komitetu, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień Członek Komitetu może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.

Wynik głosowania w sprawie oceny operacji według kryteriów LGR dokonuje się w taki sposób, że sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważnie w pozycji „Suma punktów” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów. Na podstawie wyników głosowania w sprawie oceny operacji według kryteriów LGR sporządza się listę rankingową wniosków.

W stosunku do każdej operacji będącej przedmiotem posiedzenia Komitetu podejmowana jest decyzja w formie uchwały o wybraniu bądź nie wybraniu operacji do finansowania. Komitet wybiera do dofinansowania tylko te operacje, które uzyskały co najmniej 50% maksymalnej liczby punktów dla danego rodzaju operacji.

Z każdego głosowania dokonywanego poprzez wypełnienie kart do oceny operacji komisja skrutacyjna sporządza protokół. Karty oceny operacji stanowią załącznik do protokołu. Protokół z posiedzenia Komitetu sporządza się w terminie 3 dni po odbyciu posiedzenia i w terminie 7 dni udostępnia do wglądu członkom Komitetu w celu naniesienia ewentualnych poprawek co do jego treści. Wszystkie wniesione poprawki rozpatruje Przewodniczący Komitetu. Jeżeli Przewodniczący nie uwzględni poprawki, wówczas poprawkę tą poddaje się pod głosowanie na najbliższym posiedzeniu Komitetu. Po zakończeniu procedury dotyczącej możliwości naniesienia poprawek, Przewodniczący Komitetu podpisuje protokół. Protokoły z posiedzeń Komitetu mają charakter jawny i są udostępniane do wglądu wszystkim zainteresowanym w biurze LGR.

Odwołania od decyzji Komitetu, rozpatrywane są do 14 dni od upłynięcia terminu składania odwołań, na specjalnie zwołanym w tym celu posiedzeniu. Komitet ponownie ocenia wnioski w oparciu o te same kryteria ze szczególnym uwzględnieniem uwag odwołującego się. Wolne głosy, wnioski i zapytania formułowane są ustnie na każdym posiedzeniu Komitetu, a odpowiedzi na nie udzielane są bezpośrednio na danym posiedzeniu. Jeżeli nie jest możliwe, udzielenie odpowiedzi bezpośrednio na posiedzeniu, wówczas odpowiedzi udziela się na kolejnym posiedzeniu lub w formie pisemnej w terminie 14 dni po zakończeniu posiedzenia, na którym sformułowano wniosek, zapytanie.

1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego

W składzie Komitetu LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” wchodzi 17 osób z wykształceniem wyższym, w tym 15 osób z tytułem magistra, 8 osób z wykształceniem średnim, 4 osoby z wykształceniem zawodowym oraz 1 uczeń szkoły średniej. Zawody przyrodnicze reprezentuje 11 osób, w tym rybactwo 5 osób, rolnictwo 5 osób oraz biologię ogólną 1 osoba. Ponadto reprezentowane są zawody: administracja i zarządzanie – 5 osób, pedagogika - 3 osoby, mechaniczny – 4 osoby, budownictwo – 3 osoby, prawo i ekonomia oraz turystyka i rekreacja reprezentowane są przez pojedynczych przedstawicieli, a 2 osoby nie posiadają wyuczonego zawodu (uczeń i średnie ogólne).

Pracownicy administracji reprezentowani są w Komitecie przez 6 wójtów gmin oraz 5 urzędników samorządowych. Z pracą w gospodarstwach rybackich związanych jest 7 osób. Własną działalność gospodarczą prowadzi 11 osób, z czego 5 w rolnictwie, 3 w rybactwie i 3 w zawodach budowlanych. Cennym doświadczeniem w realizacji projektów związanych z rozwojem regionu poszczycić się mogą ponadto członkowie Komitetu związani z pracą w Wigierskim Parku Narodowym oraz Suwalskiej Izbie Rolniczo-Turystycznej. Realizowali one wiele projektów związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej, a także z zachowaniem różnorodności biologicznej akwenów wodnych, ochroną zagrożonych gatunków oraz edukacją ekologiczną.

W realizacji projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych uczestniczyło 20 osób, z czego 11 wielokrotnie. Wśród tych osób są wójtowie gmin, którzy realizowali zarówno projekty miękkie jak i twarde, infrastrukturalne oraz prezesi wszystkich czterech Lokalnych Grup Działania prowadzących działalność na terenie objętym LSROR, którzy nabierają i posiadają doświadczenie w pozyskiwaniu i dystrybucji środków przeznaczonych na rozwój terenów wiejskich.

Uczestnictwo w działalności społecznej deklaruje 21 osób. Członkowie Komitetu uczestniczą w życiu społecznym poprzez członkostwo w jednostkach ochotniczej straży pożarnej, ludowych zespołach sportowych, reprezentowanie społeczeństwa w radach gmin oraz pełnienie funkcji prezesów organizacji pozarządowych.

Wykształcenie oraz doświadczenie osób wchodzących w skład Komitetu Lokalnej Grupy Rybackiej Pojezierze Suwalsko-Augustowskie przedstawiono w zarysie w tabeli nr 12, a sposób szczegółowy w załączniku nr 3.

Tabela nr 12: Wykształcenie oraz doświadczenie osób wchodzących w skład Komitetu Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Lp.	Nazwisko i imię	Kwalifikacje	Doświadczenie zawodowe	Praca społeczna	Liczba realizowanych projektów
1	Falkowski Andrzej	Technik rybak	własne gospodarstwo rybackie	-	-
2	Falkowski Hubert	Technik rybak	j.w.	-	-
3	Fiedorowicz Romuald	Mgr inż. rolnik	Wójt	+	5
4	Glazer Bogdan	Średnie ogólne	budownictwo i turystyka	-	1
5	Gołaszewski Wiesław	Mgr nauk prawnych i ekonomicznych.	Wójt	+	2
6	Jasionek Marek	Zootechnik	gosp. rolne	+	1
7	Jurkun Kamil	Uczeń	gosp. rolne	+	-
8	Karpiński Czesław	Mgr inż. rolnik	Wójt	+	2
9	Kleszczewska Ewa	Mgr administracji	Prezes LGD	+	3
10	Koncewicz Sylwester	Technik budownictwa	Wójt	-	-
11	Litwiejko Agnieszka	Mgr biologii	urzędnik	-	6
12	Łuczniak Grzegorz	Licencjat administracji	Prezes LGD	+	2
13	Modzelewski Antoni	Technik mechanik	emeryt	+	-
14	Motybel Marek Leszek	Mgr inż. mechanik	Wójt	+	9
15	Niedziejko Elżbieta	Mgr turystyki i rekreacji	urzędnik	-	19
16	Osewski Michał	Mgr inż. ichtiolog	urzędnik	+	10
17	Plesiewicz Tomasz	Mgr administracji	urzędnik	+	-
18	Popławski Jan	Mechanik pojazdów samochodowych	gosp. rolne	+	1
19	Pszczółka Elżbieta	Mgr matematyki	Prezes LGD	+	13
20	Pul Grzegorz	Mgr inż. rybactwa	Dyrektor gosp. rybackiego	+	4
21	Renkiewicz Sławomir	Mgr pedagogiki	Wójt	+	2
22	Rutkowski Kazimierz	Technik mechanik	stolarz	+	-
23	Rżany Jarosław	Mgr marketing polityczny	Prezes LGD	+	4
24	Siemiaszko Mirosław	Rolnik	gosp. rolne	+	2
25	Skoczko Wioletta	Licencjat z zarządzania	urzędnik	-	-
26	Stabiński Robert	Mgr inż. rybactwa	Dyrektor gosp. rybackiego	+	3
27	Sukany Andrzej	Zasadnicze budowlane	Budownictwo	-	-
28	Wierzchowska Mirosława	Mgr pedagogiki	Dyrektor szkoły	+	4
29	Wołągiewicz Czesław	Rolnik	gosp. rolne	+	-
30	Zyskowski Mirosław	Technik budownictwa	gosp. rybackie	-	1

Źródło: informacje własne

1.7. Doświadczenie członków LGR w realizacji operacji

Członkowie LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” posiadają duże doświadczenie w realizacji operacji finansowanych z funduszy zewnętrznych. Jednostki samorządu terytorialnego mają zespoły pracowników zaznajomionych i przeszkolonych wielokrotnie w zakresie aplikowania do funduszy unijnych, kierowania projektami i ich rozliczania oraz zapewnienia trwałości projektów. W ostatnich trzech latach samorządy realizowały 108 projektów o łącznej wartości 1 776 tys. Euro i 105,4 mln PLN. Realizowano głównie drogi i ciągi pieszo-jezdne, stacje uzdatniania wody i wodociągi, infrastrukturę sportowo-turystyczną, wyposażenie ośrodków zarządzania kryzysowego, remonty szkół i ośrodków kultury oraz projekty szkoleniowe w zakresie aktywizacji zawodowej oraz dla dzieci i młodzieży.

Organizacje pozarządowe, będące członkami LGR oraz Wigierski Park Narodowy zatrudniają pracowników zaznajomionych z procedurami postępowania przy realizacji projektów i posiadają bogate doświadczenie w zakresie pozyskiwania środków na ich finansowanie. W ostatnich latach podmioty te zrealizowały 46 projektów o wartości łącznej 121 tys, Euro i 49,1 mln PLN.

Przedstawiciele pięciu organizacji zostali zaznajomieni w sposób szczegółowy z zasadami i procedurami rozdziału środków dla beneficjentów ostatecznych: cztery lokalne grupy działania w zakresie PROW, natomiast przedstawiciele Stowarzyszenia „Euroregion Niemen” w zakresie współpracy transgranicznej.

Doświadczenie kierownictwa i personelu zatrudnionego w Stowarzyszeniu „Euroregion Niemen” nabyte zostało w wyniku wieloletniego zarządzania środkami Programu Phare CBC Region Morza Bałtyckiego, Programu Phare Zintegrowana Granica Wschodnia oraz Funduszu Mikroprojektów Polska-Białoruś-Ukraina w Euroregionie Niemen w ramach Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004-2006.

Wsparcie z wymienionych programów przeznaczone było przede wszystkim dla samorządów i organizacji pozarządowych, które podejmowały współpracę z partnerami zagranicznymi. Ogółem dzięki tym funduszom zrealizowano pod egidą Stowarzyszenia „Euroregion Niemen” 351 projektów o charakterze transgranicznym na łączną kwotę 14,5 mln EUR oraz 10,0 mln PLN w dziedzinach

takich jak: turystyka, rozwój gospodarczy, wymiana kulturalna, demokracja lokalna, ochrona środowiska itp. Z ogólnej liczby projektów, 66 to projekty infrastrukturalne (drogi, wodociągi, kanalizacja sanitarna, centra zarządzania kryzysowego itd.), pozostałe 285 to projekty miękkie typu „ludzie dla ludzi”. Doświadczenie członków LGR w realizacji projektów ilustruje tabela nr 13, a szczegółowo załącznik nr 4.

Tabela nr 13: Doświadczenie członków LGR w realizacji projektów

Podmiot	Liczba projektów 2006-08	Wartość (w tys.)		Produkty
		Euro	PLN	
JST szczebla podstawowego				
Augustów m	3	1 504	4 473,0	ulice i ciągi pieszo-jezdne wraz z kanalizacją, wodociągiem i oświetleniem
Augustów	8	0	7 597,8	Drogi lokalne, remonty ośrodków kultury, miękkie – przedszkola i szkoły
Bargłów Kościelny	9	0	5 977,6	Drogi lokalne, projekty miękkie
Nowinka	5	0	11 111,4	Drogi, pomosty, boiska, termomodernizacja
Płaska	2	0	293,9	Zajęcia pozalekcyjne, kształcenie na odległość - komputery
Rajgród	5	0	5 737,8	Drogi, ciągi pieszo-jezdne, wodociągi, boisko
Giby	4	0	2 882,2	Drogi, świetlica-remont, wodociągi, boisko
Krasnopol	6	0	9 323,7	Drogi, PK, sala sportowa, plaża, samochody strażackie
Puńsk	18	0	14 559,0	Skansen, drogi, komputery, szlaki i tablice informacyjne, wozy strażackie, centrum przedsiębiorczości, plaża gminna
Sejny	4	0	5 619,3	Drogi, SUW
Filipów	6	0	3 194,0	Drogi, plaża, szkolenia
Jeleniewo	2	0	4 649,5	Drogi
Przerośl	6	0	3 975,1	Drogi, park, boisko, wodociągi
Raczki	2	0	650,7	Kolektor sanitarny
Suwałki	2	0	1 847,5	Wodociąg, festyn
Szypliszki	4	0	4 000,0	Wodociąg, kanalizacja, remonty świetlica, biblioteka
Wiżajny	3	271,8	4 933,0	Drogi, infrastruktura turystyczna
Razem gminy	89	1 776,0	90 825,5	
Powiaty				
Powiat augustowski	7	0	4 361,7	Drogi, stypendia, album i warsztaty, boiska
Powiat sejneński	5	0	7 995,7	Drogi, stypendia, album
Powiat suwalski	7	0	2 203,8	Stypendia, infrastruktura turystyczna
Razem powiaty	19	0	14 561,2	
Ogółem JST	108	1 776,0	105 386,7	
Organizacje pozarządowe oraz Wigierski Park Narodowy				
LGD Sejneńszczyzna	2		11 000,0	Funkcjonowanie LGD
LGD Szelment	1			
LGD KA i Rospuda	2			
LGD Nasza Suwalszczyzna	2			
Euroregion Niemen	8	121,0	3 180,0	
NOT	3		300,0	Szkolenia
Ares	7		3 945,9	Szkolenia, tworzenie podmiotów gosp.
SIRT	6		14 711,1	Infrastruktura turystyczna, szkolenia, przewodniki, strategie
WPN	19		15 236,7	Ochrona środowiska naturalnego, edukacja środowiskowa

Podmiot	Liczba projektów 2006-08	Wartość (w tys.)		Produkty
		Euro	PLN	
PZW Suwałki	2		185,0	Rozbudowa ośrodków zarybieniowych
PZW Białystok	2		549,1	
Razem	46	121,0	49 107,8	
Łącznie	154	1 897,0	154 494,5	

Źródło: informacje własne

2. Opis obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności.

2.1. Uwarunkowania przestrzenne i przyrodnicze.

Północna część województwa podlaskiego – Suwalszczyzna – jest regionem spójnym geograficznie, obejmując obszar, który znalazł się w zasięgu ostatniego zlodowacenia – na północ od doliny Biebrzy. Młodo-glacialny krajobraz charakteryzują liczne jeziora, łukowate pasy moren czołowych, szczególnie dobrze widoczne w północnej części regionu oraz rozległe obszary sandrów (Równina Augustowska). Na terenie objętym LSROR znajduje się 277 jezior o łącznej powierzchni 16 024,00 ha; jeziorność terenu wynosi 4,9%.

Pod względem przyrodniczym Suwalszczyzna wyróżnia się bogatymi zasobami, o randze krajowej i międzynarodowej. Ponad 60% powierzchni opisywanego obszaru (195 783,4 ha) podlega różnym formom ochrony przyrody i krajobrazu. Najwyższe wartości reprezentują: Wigierski Park Narodowy z jeziorem Wigry wraz z 41 innymi zbiornikami wodnymi oraz kompleksem lasów i torfowisk (obiekt Konwencji Ramsarskiej, obszar europejskiej sieci Natura 2000 – „Ostoja Wigierska”), Suwalski Park Krajobrazowy, z najgłębszym polskim jeziorem Hańcza (Obszar Natura 2000 – „Ostoja Suwalska”), potężny kompleks leśny Puszczy Augustowskiej (Obszar Natura 2000), a także sieć rezerwatów przyrody.

Tak wysoka wartość przyrodnicza, której wyznacznikami są liczne siedliska i gatunki rzadkie i zagrożone w skali całego kontynentu, dla których wyznaczono obszary Natura 2000, wskazuje na potrzebę szczególnej troski o zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Racjonalne użytkowanie lasów i wód, m.in. przez leśnictwo i rybactwo, a także branżę turystyczną, warunkuje trwałość użytkowania zasobów naturalnych Suwalszczyzny.

Rysunek nr 2: Zasięg działalności LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Obszar LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Obszar działania LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” obejmuje 17 jednostek administracyjnych: 15 gmin powiatów augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego, miasto Augustów oraz miasto i gminę Rajgród w powiecie grajewskim.

Charakterystyka sieci osiedleńczej obszaru LGR

Sieć osiedleńcza obszaru jest dość niejednolita. Jest to głównie sieć wsi rzędówek, obok których występują wsie o zabudowie nieregularnej i regularnej z domieszką osiedli rozproszonych. Rozproszenie osadnictwa stanowi duże utrudnienie w rozwoju infrastruktury technicznej oraz organizacji na właściwym poziomie sieci usług.

Szerszy opis uwarunkowań umieszczono w załączniku nr 5.

2.2. Uwarunkowania historyczno-kulturowe.

2.2.1. Zarys historii

Suwalszczyzna – obszar objęty LSROR – ma wspólną, bogatą przeszłość historyczną.

Wkrótce po ustąpieniu lodowca, przed około 12 tysiącami lat, tereny te porosła roślinność i zwierzęta charakterystyczne dla tundry, a za nimi przybyli pierwsi mieszkańcy tych ziem - łowcy reniferów. Najstarsze znaleziska z tego terenu, m.in. krzemienne narzędzia, datowane są na dziesiąte tysiąclecie p.n.e. Dopiero na początku 4 tysiąclecia p.n.e. ludność tego terenu nabyła umiejętności wyrobu naczyń glinianych i gładzenia narzędzi krzemiennych, a w połowie 3 tysiąclecia p.n.e. uprawy ziemi i hodowli zwierząt.

We wczesnym średniowieczu (VII-XIII w.) tereny Suwalszczyzny zamieszkiwali Jaćwingowie - jedno z plemion zachodniobałtyjskich. Wojownicze plemię Jaćwingów nie wykształciło zorganizowanej państwowości, lecz charakteryzowało się występowaniem grup plemiennych. Plemiona jaćwieskie były uciążliwe dla sąsiadów. W okresie XIII wieku wspólnymi siłami Krzyżaków,

Prusów, Litwinów i Mazowszan dokonano podboju i wybito w licznych walkach większość grup ludności jaćwieskiej.

Po zagładzie Jaćwingów obszar Suwalszczyzny na blisko dwa wieki porósł bezludną puszcza. Jej bogactwa naturalne wykorzystywali nieliczni mieszkańcy tych ziem, którzy zajmowali się zbieractwem, myślistwem, rybołówstwem, bartnictwem i wypalaniem węgla drzewnego. Pozyskiwane dobra natury przeznaczano głównie na potrzeby własne. Jednym z ważniejszych towarów wymiennych były wówczas suszone ryby.

W XV i XVI w. nastąpiła kolonizacja tych terenów; w jej wyniku powstały liczne osady i miasta. Prawa miejskie otrzymały, m.in.: Augustów (1557 r.) i Sejny (1590 r.). Znaczną rolę w rozwoju osadnictwa na tych terenach odegrały zakony. Sprowadzeni przez Władysława IV nad jezioro Wigry kameduli przyczynili się do założenia Suwałk, które w 1710 r. otrzymały prawa miejskie. Wiek XVII to okres klęsk i zniszczeń.

W 1815 r. w granicach Królestwa Polskiego powstało woj. augustowskie z siedzibą w Suwałkach. Następuje wtedy znaczny rozwój miasta. W tym samym czasie przeżywają swój rozkwit także inne miasta województwa, np. Augustów, gdzie w latach 1827-1830 znajdował się sztab budowy Kanału Augustowskiego, największej inwestycji Królestwa Polskiego.

I wojna światowa przyniosła zniszczenia miastom i osadom. W okresie międzywojennym Suwalszczyzna pozostawała zacofanym gospodarczo i społecznie terenem II Rzeczypospolitej. Jedynym liczącym się bogactwem było drewno Puszczy Augustowskiej, które w postaci desek i bali eksportowano. Znaczne korzyści przynosiło również rybactwo jeziorowe, eksport raków oraz leśnych „darów natury”.

Po II wojnie światowej, w czasach PRL-u, Suwalszczyzna znalazła się w województwie białostockim. W wyniku reformy rolnej z 1946 r. około 500 rodzin chłopskich z powiatów suwalskiego i augustowskiego otrzymało ziemię z rozparcelowanych majątków ziemskich.

Jednak zdecydowane ożywienie gospodarcze nastąpiło na tych terenach dopiero w latach siedemdziesiątych, gdy w wyniku reformy administracyjnej powstało województwo suwalskie z siedzibą w Suwałkach (1975 r.). Powstały wówczas nowe zakłady przemysłowe, m.in. "Kolbet", "FaDom", Suwalska Fabryka Mebli, Zakłady Drobiarskie oraz Spółdzielnia Mleczarska "Sudowia".

W roku 1998 r. przywrócono powiaty, a Suwalszczyznę włączono do województwa podlaskiego. Po kilku latach zastoju, z chwilą pojawienia się możliwości korzystania przez lokalne samorządy z funduszy przedakcesyjnych, a po 2005 roku z programów finansowania wielu przedsięwzięć z pomocą Unii Europejskiej, na Suwalszczyźnie – w regionie o historycznie ukształtowanej tożsamości – następuje przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego.

2.2.2. Dziedzictwo kulturowe

Obszar objęty LSROR jest bogaty pod względem kulturowym. Mieszkańcy tego regionu czują silny związek ze swoją „małą ojczyzną”, co jest czynnikiem integrującym populację. Przez wieki tworzyła ona własną, oryginalną i różnorodną kulturę. Część jej składników, przekazywanych z pokolenia na pokolenie, przetrwała do dziś (zwyczaje i obyczaje, wierzenia, podania, legendy, elementy folkloru i języka), inne zachowały się w postaci zabytków ruchomych (dzieła sztuki ludowej, narzędzia pracy oraz wyposażenie domów) i nieruchomych (grodziska, dwory, pałace, kościoły, klasztory, chaty, kanały), a także dokumentów, zapisów i nazw miejscowości.

Dziedzictwo kulturowe tworzą m.in. zabytki architektury, budownictwa ludowego i techniki oraz tradycyjne zawody związane z eksploatacją miejscowych zasobów, w tym liczne rzemiosła, jak: tkactwo, garncarstwo, plecionkarstwo, kowalstwo, rzeźba ludowa oraz plastyka obrzędowa.

Tradycja kształtuje także walory miejscowej kuchni. Do najpopularniejszych potraw tego regionu zaliczyć można m.in. wędzoną sielawę, lina w sosie śmietanowo–koperkowym, soczewiaki i kartacze. Specjalnością Suwalszczyzny są sękacze obecnie traktowane jako jeden z najbardziej charakterystycznych wyrobów regionalnych.

Na Suwalszczyźnie organizowane są imprezy kulturalne o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym: Międzynarodowy Festiwal Muzyczny „Wiosło Jaćwinga”, Międzynarodowe Recitale Chóralne „Hora Cantavi”, Augustowskie Lato Teatralne, Suwalskie Lato Muzyczne, Festiwal Celtycki „Shamrock”, Spotkanie z Piosenką Żeglarską nad Wigrami „Szantykałuża”, Międzynarodowy Festiwal Organowy Młodych w Sejnach, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży, Festiwal Teatrów Stodolanych czy Blues Festival.

Szerszy opis uwarunkowań historyczno-kulturowych umieszczono w załączniku nr 6.

2.3. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze.

Rozmieszczenie i gęstość zaludnienia

Na obszarze działania LGR, obejmującym powierzchnię 3 262 km², według stanu w dniu 31 grudnia 2008 r. zameldowanych było 99 653 osób (tabela nr 13).

Obszar LSROR charakteryzuje niskie zaludnienie – średnio 30,5 osoby na 1 km². Rozmieszczenie ludności było nierównomierne i wynosiło od 7 osób na 1 km² w gminie Płaska do 376 osób na 1 km² w mieście Augustów. Gęstość zaludnienia oraz liczbę ludności w grupach wiekowych ilustruje tabela nr 14.

Tabela nr 14. Gęstość zaludnienia i struktura wiekowa ludności w gminach obszaru objętego LSROR według miejsca zamieszkania w dniu 31.XII. 2008 r.

Gmina	Ogółem	Ludność w wieku						Ludność na 1 km ²
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
m. Augustów	30 393	6 167	3 077	19 345	9 675	4 881	3 338	376
Augustów	6 566	1 605	765	3 849	1 736	1 112	693	25
Bargłów Kościelny	5 673	1 286	655	3 371	1 514	1 016	633	30
Nowinka	2 859	648	325	1 726	754	485	314	14
Płaska	2 549	480	214	1 545	650	524	349	7
Rajgród	5 470	1 157	538	3 350	1 524	963	643	26
Giby	2 948	591	316	1 728	766	629	390	9
Krasnopol	3 875	843	394	2 266	1 017	766	501	23
Puńsk	4 371	895	455	2 673	1 235	803	514	32
Sejny	4 126	877	425	2 438	1 042	811	509	19
Filipów	4 548	1 097	536	2 672	1 170	779	503	30
Jeleniewo	3 087	762	350	1 821	825	504	318	24
Przerośl	3 018	741	366	1 709	772	568	351	24
Raczki	6 088	1 463	687	3 678	1 653	947	626	43
Suwałki	6 532	1 523	741	3 964	1 794	1 045	667	25
Szypliszki	3 966	946	462	2 351	1 047	669	435	25
Wiżajny	2 636	573	283	1 560	674	503	335	21
Obszar LGR	98 705	21 654	10 589	60 046	27 848	17 005	11 119	30,5
	100%	21,9	10,7	60,8	28,2	17,3	11,2	

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

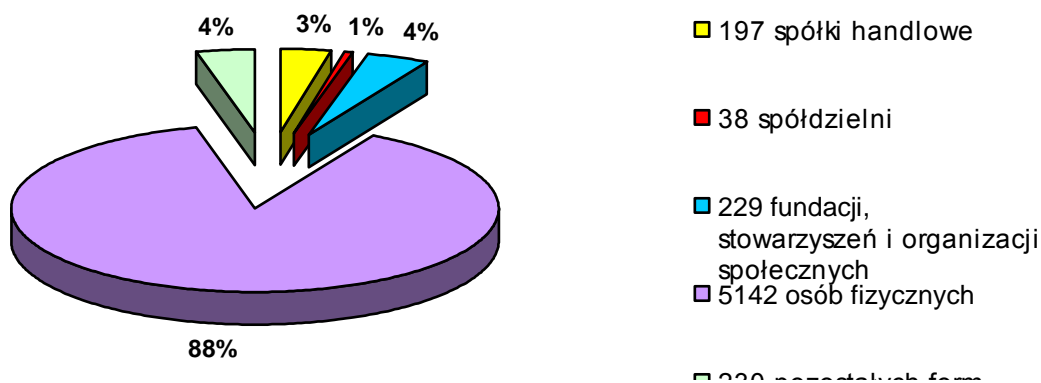
Przyrost naturalny i migracje, prognoza liczby mieszkańców

Analiza ruchu ludności na terenie opisywanym wskazuje na postępujący spadek liczby mieszkańców, spowodowany głównie ujemnym wskaźnikiem migracji. Wskaźniki przyrostu naturalnego są nieznacznie dodatnie.

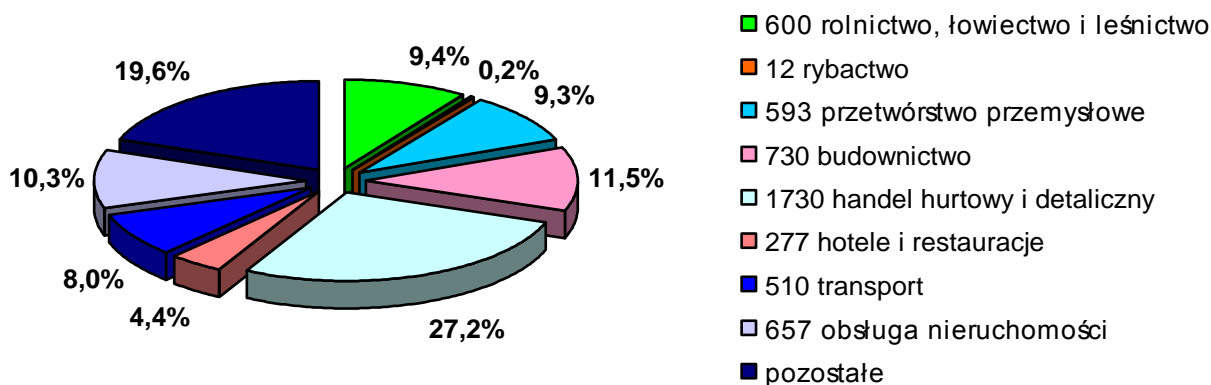
Rynek pracy, podmioty gospodarcze

Rynek pracy na terenach wiejskich ograniczony jest głównie do własnego warsztatu pracy, zwłaszcza własnego gospodarstwa rolnego. Większość pozostałych stanowisk pracy stanowią stanowiska utworzone przez osoby fizyczne, które rejestrują swoją indywidualną działalność usługową. Liczebność podmiotów gospodarczych oraz ich strukturę na obszarze objętym LSROR ilustrują wykresy nr 1 i 2.

Wykres nr 1: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na obszarze LGR w końcu 2008 r. według BDR GUS

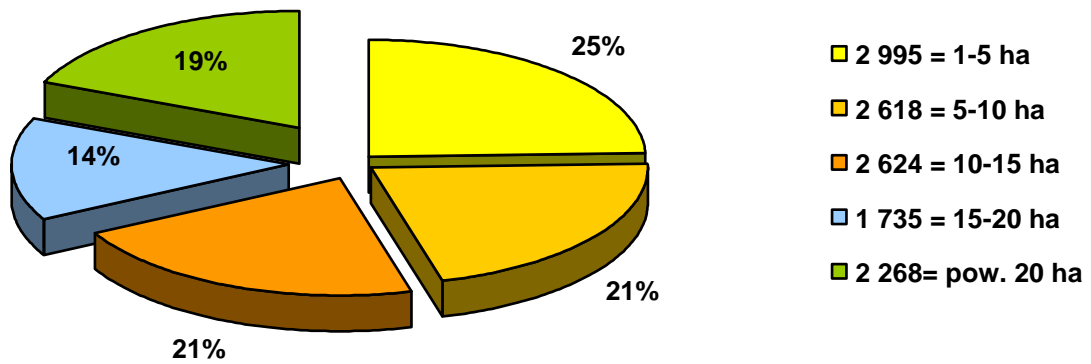

Wykres nr 2: Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji na terenie LGR w końcu 2008 r. według BDR GUS

Na obszarze objętym LSROR poza wymienionymi podmiotami stanowiącymi miejsca pracy źródłem utrzymania mieszkańców są gospodarstwa rolne, w tym także prowadzące dodatkową działalność np. agroturystyczną, rybacką lub usługową np. w leśnictwie. Działalność prowadzi tu 14 322 gospodarstw rolnych, z czego większość, bo 54% to gospodarstwa małe, do 10 ha. Strukturę obszarową gospodarstw rolnych ilustruje wykres nr 3.

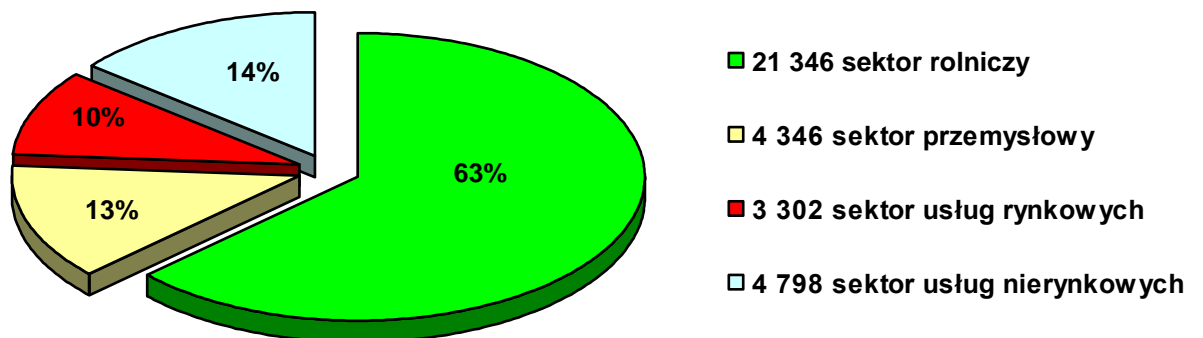
Wykres nr 3: Struktura gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych na obszarze objętym LSROR (według PSR 2002)

Zatrudnienie i bezrobocie

Zatrudnienie w końcu 2008 r. w gminach objętych LSROR wynosiło 33 792 osób. Strukturę zatrudnienia ilustruje wykres nr 4.

Wykres nr 4.: Struktura zatrudnienia na obszarze LGR w 2008 r. według BDR GUS

W końcu 2008 r. w urzędach pracy na terenach gmin objętych LSROR zarejestrowanych było 4 968 osoby bezrobotne, co stanowi 8,3% ludności w wieku produkcyjnym.

Źródła dochodów gospodarstw domowych i poziom życia ludności

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002 potwierdzają, że mieszkańcy terenów wiejskich objętych LSROR utrzymują się głównie z dochodów z gospodarstw rolnych oraz niezarobkowych źródeł utrzymania. Dochody z niewielkich obszarowo gospodarstw rolnych są często tak niskie, że respondenci NSP podawali jako główne źródło dochodów źródła niezarobkowe (renta, emerytura, zasiłek). Pracę we własnym gospodarstwie rolnym jako główne źródło utrzymania podało 7 194 respondentów, natomiast 8 666 użytkowników gospodarstw tzn. 54,6% podało inne źródło utrzymania (tabela nr 15).

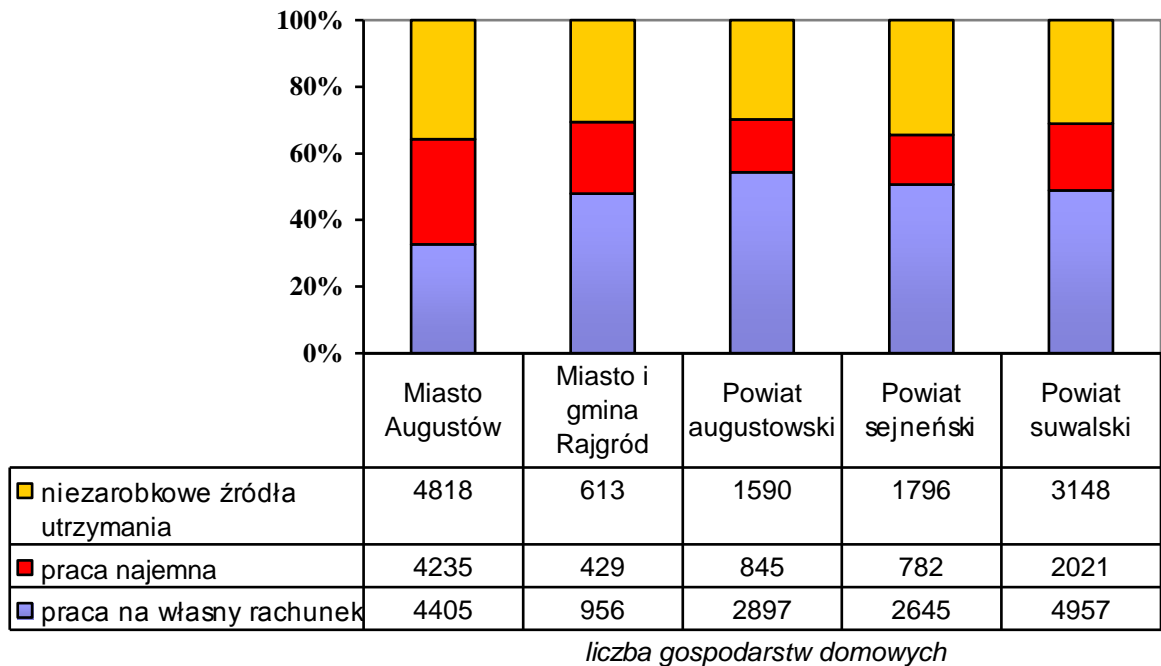
Tabela nr 15: Źródła utrzymania w gospodarstwach domowych na terenie LGR

Źródło utrzymania gospodarstwa domowego	Miasto Augustów	Miasto i gmina Rajgród	W gminach powiatu			Razem
			augustowski	sejneński	suwalski	
Źródła zarobkowe						
Praca najemna	4 235	429	845	782	2 021	8 312
Praca na własny rachunek	4 405	956	2 897	2 645	4 957	15 860
Razem źródła zarobkowe	8 640	1 385	3 742	3 427	6 978	24 172
Źródła niezarobkowe						
Emerytury	2 538	378	1 028	1 136	1 738	6 809
Renty	948	118	358	440	979	2 843
Zasiłki	378	45	116	132	177	848
Inne niezarobkowe źródło	279	39	32	43	130	523
Dochody z własności	44	5	0	4	4	57
Na utrzymaniu	390	28	45	41	120	624
Nieustalone	250	0	11	0	0	261
Razem źródła niezarobkowe	4 818	613	1 590	1 796	3 148	11 965

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS - NSP 2002

Praca na własny rachunek stanowiła podstawowe źródło utrzymania głównie w gminach powiatu augustowskiego. W gminach powiatu sejneńskiego i miasta Augustów znaczna liczba rodzin podaje jako główne źródło utrzymania źródła niezarobkowe w tym renty i emerytury. Strukturę źródeł utrzymania gospodarstw domowych ilustruje wykres nr 5.

Wykres nr 5: Struktura gospodarstw domowych według źródeł utrzymania w gminach objętych LGR według BDR GU.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osób zatrudnionych w gospodarce narodowej na terenie województwa podlaskiego w 2008 r. wyniosło 2 610,21 PLN, co stanowiło 88,7% średniej krajowej.

Dochody osób zatrudnionych w rolnictwie uzależnione są od wielkości gospodarstw rolnych, intensywności i jakości produkcji rolnej oraz poziomu cen. Dochody te w gminach objętych LSROR są zróżnicowane, choć zbliżone do średniej wojewódzkiej i krajowej.

Dochody ludności uzupełniają renty i emerytury, których wysokość na terenach województwa podlaskiego jest niższa o około 13% od średniej krajowej.

Dochód rozporządzalny w części gospodarstw domowych uzupełniany jest dochodami z pracy zarobkowej w innych krajach Unii Europejskiej oraz wpływami z szarej strefy gospodarki, których wysokości ze zrozumiałych względów nie można ustalić. Pomimo zróżnicowania źródeł dochodu w gospodarstwach domowych znaczna część gospodarstw nie osiąga zadowalającego poziomu dochodów. Rady gmin w roku 2008 przyznały 988 osobom zwolnienia i ulgi podatkowe na kwotę 1481,3 tys. PLN, a z różnych form pomocy społecznej korzysta rocznie około 12 tys. mieszkańców.

Charakterystyka gospodarki obszaru**Rolnictwo**

Podstawową gałęzią gospodarki na terenach gmin objętych Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Rybackich „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” jest rolnictwo. Pomimo przeludnienia agrarnego i związanej z tym niskiej dochodowości w rolnictwie z pożytkami z użytków rolnych lub zwierząt gospodarskich związane jest około 60% gospodarstw domowych (tabela nr 16).

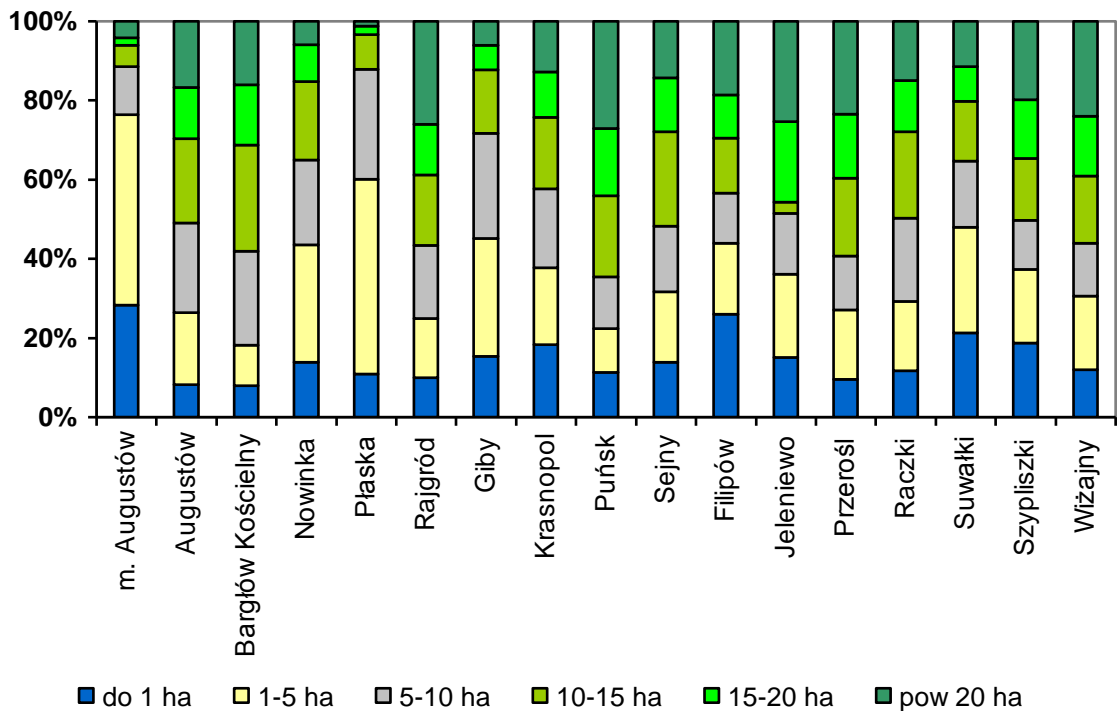
Tabela nr 16: Gospodarstwa domowe związane z produkcją rolą na terenie LSROR według danych NSP 2002

Źródło utrzymania gospodarstwa domowego	Miasto Augustów	Miasto i gmina Rajgród	W gminach powiatu			Razem
			augustowskiego	sejneńskiego	suwalskiego	
Gospodarstwa ogółem	9 896	1 613	4 598	4 529	8 312	28 948
Gospodarstwa domowe z użytkownikiem gospodarstwa rolnego	533	657	2 979	2 562	4 196	10 927
Gospodarstwa domowe bez użytkownika gospodarstwa lub działki rolnej	9 218	886	1 364	1 593	3 377	16 438
Pozostałe gospodarstwa (z użytkownikiem działki rolnej)	138	70	246	346	640	1 440
% gospodarstw domowych związanych z rolnictwem	6,8	45,1	70,1	64,2	58,2	42,7

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Towarowa produkcja rolnicza skoncentrowana jest w gminach Augustów, Bargłów Kościelny, Rajgród, Puńsk, Przerośl, Raczki i Sejny, gdzie występują gleby klas średnich. Rolnicy gospodarują tam w gospodarstwach większych obszarowo (wykres nr 6).

Wykres nr 6: Struktura obszarowa rolnictwa na obszarze LGR według PSR 2002 (BDR GUS)

W gminach Płaska, Giby, Nowinka i Suwałki rolnicy gospodarują w warunkach znacznie mniej korzystnych, na glebach najłabszych o czym świadczy struktura obszarowa gospodarstw oraz udział gruntów odłogowanych i ugorowanych w ogólnej powierzchni gruntów ornych.

W rolnictwie Suwalszczyzny gospodarują głównie właściciele gospodarstw bez przygotowania zawodowego. Wykształceniem średnim i wyższym rolniczym legitymuje się zaledwie 10% rolników.

W strukturze zasiewów przeważają rośliny zbożowe, szczególnie mniej zawodne, ekstensywne w uprawie mieszanki zbożowe. Stosunkowo niewiele uprawia się roślin intensywnych, wymagających intensywnego nawożenia organicznego, w tym roślin pastewnych. Rośliny przemysłowe w strukturze zasiewów zajmują znikomą część powierzchni.

Leśnictwo

Lasy Suwalszczyzny, ze względu na bogactwo siedlisk, są bardzo zróżnicowane i reprezentują pełną gamę niżowych typów lasów. Dominują wśród nich bory bór mieszany świeży oraz bór świeży.

W wielogatunkowym i różnowiekowym drzewostanie dominuje sosna i świerk. Ponadto występują tu takie gatunki drzew jak dąb szypułkowy, brzoza brodawkowata, olsza czarna, grab, jesion, lipa, osika, brzoza omszona, jarzębina, czeremcha, klon, wiąz i wierzby.

Podstawową funkcją lasów w gminach objętych LSROR jest produkcja surowca drzewnego. Tereny leśne są także miejscem pozyskiwania pożytków naturalnych (grzyby, owoce jagodowe, poroża, itp.) od wielu lat wykorzystywanych przez ludność miejscową i turystów. Ponadto lasy pełnią funkcje ochronne, chroniące zasoby wód podziemnych, środowisko przyrodnicze w tym zasoby faunistyczno – florystyczne oraz stanowiące potencjał genetyczny. Cała powierzchnia lasów państwowych oraz większość lasów prywatnych objęta jest dokumentacją urzędową.

Lasy są stanowiskiem pracy dla wielu nowoutworzonych w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku podmiotów gospodarczych – osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (np. pilarzy pracujących na własny rachunek czy pracowników transportu leśnego). Lasy stanowią także bazę surowcową dla kilku tartaków.

Turystyka

Suwalszczyzna należy do najcenniejszych pod względem przyrodniczym oraz do najbardziej atrakcyjnych pod względem turystycznym obszarów w kraju. Atutami tej ziemi są: przepiękny, pagórkowato pojezierny krajobraz, wysoka lesistość terenu oraz interesujące pomniki dziedzictwa kulturowego. Od lat dwudziestych ubiegłego wieku ziemia ta są ulubionym miejscem spędzania wakacji letnich, a w okresie powojennym stały się jednym z ważniejszych ośrodków turystycznych przyciągając zakłady pracy, które budowały tu swoje ośrodki wypoczynkowe. Ważną rolę odgrywało i odgrywa uzdrowisko Augustów.

W ostatnim okresie, działalność związana z obsługą ruchu turystycznego wyraźnie się rozwija, w szczególności na terenach wiejskich. Świadczy o tym rosnąca liczba kwater agroturystycznych, wypożyczalni sprzętu, ofert wycieczek, wyżywienia itp. Wyraźnie widoczne są jednak braki w infrastrukturze turystycznej bądź w standardzie oferowanych usług.

Przemysł i budownictwo

Ważne znaczenie w gospodarce Suwalszczyzny ma przemysł rolno-spożywczy, drzewny i meblarski, materiałów budowlanych na bazie kruszyw naturalnych, przemysł związany z produkcją wyrobów metalowych i jachtów. Wyroby tych działów przemysłu sprzedawane są w znacznej mierze poza teren Suwalszczyzny.

Potencjał przerobowy firm budowlanych przekracza zapotrzebowanie rynku lokalnego, stąd niedobór miejscowego popytu równoważony jest kontraktami na rynkach sąsiednich lub wielkomiejskich (Warszawa, Trójmiasto).

Usługi

W gospodarce Suwalszczyzny znaczącą rolę odgrywają usługi w turystyce i okołoturystyczne, oraz w leśnictwie i rolnictwie. Pozostałe usługi zwłaszcza usługi nierynkowe, a także finansowe są dostosowane do potrzeb rynku lokalnego.

2.4. Opis działalności związanej z gospodarką rybacką na obszarze objętym LSROR

Rybacktwo na terenie LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Rybackie użytkowanie wód Suwalszczyzny ma bardzo długą historię, którą opisano w załączniku nr 6.

Po drugiej wojnie światowej, do lat 90-tych XX w., głównym administratorem rybackim jezior było Państwowe Gospodarstwo Rybackie oraz w niewielkim

zakresie Polski Związek Wędkarski. Po przejęciu uprawnień właścicielskich w stosunku do wód i praw rybackich przez Agencję Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa wprowadzono przetargi na dzierżawę praw rybackiego użytkowania i od tego czasu na jeziorach gospodaruje wiele podmiotów rybackich, w tym podmioty prawne, nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne.

Od 2006 r. w imieniu Skarbu Państwa w prawa i obowiązki Agencji Nieruchomości Rolnych SP z tytułu praw rybackiego użytkowania na śródlądowych wodach powierzchniowych wszedł z mocy prawa Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

W kompleksie jezior wigierskich, w okresie poprzedzającym utworzenie parku narodowego, a także w pierwszych latach jego istnienia (do 19 maja 1993 roku) zarybienia i odłowy gospodarcze prowadziło Państwowe Gospodarstwo Rybackie Giżycko – Zakład Rybacki Augustów. Od 1993 roku wszystkie prace związane z zarybieniami i odłowami, a także działalnością wylęgarni ryb, wykonują pracownicy WPN-u.

Charakterystyka wód powierzchniowych

Teren LGR „ Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” znajduje się w Regionie Wodnym Środkowej Wisły i obejmuje fragmenty zlewni Niemna, Pregoty i Pisy.

Największymi jeziorami na tym terenie są: Wigry (2099 ha), Rajgrodzkie (997 ha), Dręstwo (527ha), Necko-Rospuda (527 ha), Gaładuś (592 ha), Sajno (530 ha), Białe Augustowskie (488 ha), Serwy (460 ha), Szelment Wielki (356 ha) i Hańcza (305 ha). Na terenie LGR znajduje się 277 jezior o powierzchni powyżej 1 ha, o łącznej powierzchni całkowitej 16 024,00 ha.

Reprezentują one wszystkie rybackie typy jezior, od jezior sielawowych (np. Wigry, Hańcza, Gaładuś) poprzez leszczowe (np. Pomorze, Necko), sandaczowe (np. Wiżajny), linowo szczupakowe (np. Bocznel) do jezior karasiowych.

Wiele jezior połączonych jest ze sobą wodami rzek. Do największych należą: Czarna Hańcza (łącznie z kanałem Augustowskim), Rospuda, Szeszupa, Marycha, Błędzianka z Bludzią, Jegrznia i Netta. W rzekach tych bytuje m.in. pstrąg potokowy, kleń, jelec i szczupak, a w Rospudzie lipień.

Charakterystyka ichtiofauny

Skład ichtiofauny obszaru LGR wynika z naturalnego układu charakterystycznego dla strefy geograficznej oraz działań człowieka związanych z zarybieniami.

W chwili obecnej w wodach rzek i jezior występują następujące gatunki ryb należące do 11 rodzin i do co najmniej 37 gatunków: węgorz, amur biały, karp, karaś pospolity, karaś srebrzysty, kiełb, krąp, leszcz, lin, płoć, różanka, słonecznica, piekielnica, strzebla potokowa, kleń, jaź, jelec, boleń, ukleja, wzdręga, koza, piskorz, śliz, sum, szczupak, sieja, sielawa, troć jeziorowa, pstrąg potokowy, miętus, stynka, ciernik, głowacz białopłetwy, głowacz przęgopłetwy, jazgarz, okoń i sandacz.

Wśród ryb 8 gatunków jest objętych ochroną całkowitą (koza, piskorz, śliz, różanka, słonecznica, strzebla potokowa, głowacz białopłetwy i głowacz przęgopłetwy).

Cztery gatunki: sieja, troć jeziorowa, węgorz, miętus narażone są na wyginięcie, a wielkość populacji trzech gatunków (stynka, sielawa, sum) o znaczeniu gospodarczym w latach wcześniejszych uległa znacznemu zmniejszeniu.

W rybostraniu dominują ryby niedrapieżne zwłaszcza gatunki planktonożerne. Ryby drapieżne reprezentowane są głównie przez: szczupaka, sandacza, suma, węgorza oraz okonia.

Charakterystyka gospodarki rybackiej.

Na obszarze LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie ustanowił 173 obwody rybackie:

- w zlewni rzeki Czarnej Hańczy – 87,
- w zlewni Niemna z wyłączeniem rzeki Czarnej Hańczy – 41,
- w zlewni Węgorapy i Pisy – 12,
- w zlewni Biebrzy – 33.

Na 127 obwodach gospodaruje 10 organizacji gospodarczych oraz 212 indywidualnych użytkowników rybackich, którzy mają podpisane wieloletnie

umowy użytkowania z Dyrektorem Agencji Nieruchomości Rolnych SP lub Dyrektorem RZGW w Warszawie. Pozostałe obwody rybackie składające się głównie z niewielkich zbiorników i cieków wodnych, posiadają nieuregulowany stan prawny lub nie znajdują chętnych do użytkowania. Większość obwodów, zwłaszcza tych o niewielkiej powierzchni wód użytkowanych jest przez osoby fizyczne.

Na wodach kompleksu jeziorowego Wigry gospodarkę rybacką prowadzi Gospodarstwo Pomocnicze Wigierskiego Parku Narodowego.

Do największych podmiotów sektora rybackiego należy 5 podmiotów rybackich, które prowadzą gospodarkę rybacką na powierzchni 12 050 ha, co stanowi 75% powierzchni wód na terenie LGR.

Tabela nr 17: Wykaz większych użytkowników rybackich na obszarze LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”

Lp.	Nazwa użytkownika rybackiego	Użytkowane obwody	
		Liczba (szt.)	Powierzchnia (ha)
1	Gospodarstwo Rybackie PZW w Suwałkach	20	4 321
2	Wigierski Park Narodowy	n.d.	2 806
3	Gospodarstwo Rybackie „Augustów”	5	2 149
4	Gospodarstwo Rybackie „Rajgród”	4	1 946
5	Gospodarstwo Rybackie „Falko”	10	828
Razem		39	12 050

Źródło: informacje własne

Połowcy i zarybienia.

W strukturze gatunkowej ryb odławianych przez pięciu największych użytkowników wód dominują gatunki karpioвате, których udział w całkowitych odłowach wynosi 48,4%. Ponadto odławia się ryby drapieżne - 26,2%, koregonidy - 22% i stynkę 3,3%.

Wartość odłowionych ryb w 2008 r. wyniosła ponad 950 tys. zł. Największy udział miały w tym 4 gatunki (sielawa, szczupak, węgorz i lin); udział ich w całej wartości odłowionych ryb wynosił 82,4%. W przeliczeniu na 1 ha powierzchni przychód z tytułu odłowów rybackich wyniósł 78,9 zł.

W ostatnim roku do wód w 5 największych gospodarstwach rybackich na terenie LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” wypuszczono materiał zarybieniowy o wartości 594 903 zł., co w przeliczeniu na 1 ha powierzchni wynosi

49,3 zł (62,5% wartości odłowionych ryb). Nakłady na zarybienia przeznaczone były głównie na ryby drapieżne i koregonidy, czyli szczególnie korzystne dla środowiska i społeczności wędkarskiej. Wartość zarybień szczupakiem stanowiła 32% całych zarybień, a wartość koregonidów 53%.

Pozostali dzierżawcy użytkują mniejsze zbiorniki wodne, zwykle o innym składzie gatunkowym. Są to najczęściej jeziora linowo-szczupakowe, leszczowe i drobne zbiorniki. Na jeziorach tych nie odławia się praktycznie koregonidów. W strukturze połowów dominuje leszcz, ponadto odławia się znaczne ilości okonia, szczupaka, płoci i lina. Na podstawie analizy dostępnych informacji uzyskanych od kilkunastu użytkowników oszacowano wielkość połowów i skład gatunkowy odławianych ryb na wodach o powierzchni około 2 400 ha przedstawiony w tabeli nr 18.

W strukturze zarybień drobnych użytkowników wód ponad 50% stanowi szczupak. Pozostałe gatunki to lin, karaś, sandacz i węgorz.

Tabela nr 18: Szacunkowa wielkość odłowów na wodach pozostałych użytkowników rybackich w 2008 r.

Lp.	Gatunek	Ilość (kg)	Udział (%)
1	Leszcz	10 560	32,6
2	Okoń	5 800	17,9
3	Szczupak	5 150	15,9
4	Płoc	4 980	15,4
5	Lin	4 150	12,8
6	Krąp	810	2,5
7	Karaś	520	1,6
8	Węgorz	268	0,8
9	Sandacz	162	0,5
Razem		32 400	100,0
Wydajność z 1 ha		13,5	

Źródło: informacje własne

Głównymi odbiorcami ryb poławianych z terenu LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” są drobni odbiorcy hurtowi i detaliczni, smażalnie ryb i restauracje. W okresie sezonu letniego przetworzone ryby stanowią dodatkowe źródło dochodu wakacyjnych punktów małej gastronomii oraz niewielkich wędzarni tradycyjnych.

Ryby sprzedawane są głównie przez gospodarstwa rybackie poprzez magazyny i firmowe sklepy rybne jak również przetwarzane są w niewielkich przetwórnich przyzakładowych.

Najbliższa przetwórnia ryb znajduje się w odległości około 50 km o obszaru LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”, w miejscowości Ełk.

Wędkarstwo na obszarze LGR „ Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”.

Wody Suwalszczyzny są dość licznie odwiedzane przez wędkarzy, a przychody z tego tytułu stanowią około 30% całkowitych przychodów gospodarstw rybackich z tego terenu. Zarejestrowanych jest tu około 3,5 tys. wędkarzy miejscowych, a ponadto teren odwiedzany jest przez licznych wędkarzy – turystów.

W 2008 roku sprzedano około 2100 zezwoleń całorocznych oraz ponad 15 tys. zezwoleń sezonowych. Najbardziej popularne są zezwolenia jednodniowe i trzydniowe.

Statystyczny ankietowany wędkarz najczęściej łowi w wodach słodkich, naturalnych. Łowienie z łodzi ma minimalną przewagę nad łowieniem z brzegu. Naturalna przynęta jest bardziej uznana niż sztuczna. Nie obserwuje się przewagi wędkarstwa stacjonarnego nad spinningowym. W równowadze pozostają także nastawianie się na łowienie okazów dużych ryb i mniejszych, ale popularniejszych gatunków. Wśród ankietowanych większość nie decyduje się na wcześniejsze zanęcanie. Złowione ryby są zazwyczaj konsumowane. Wędkowanie odbywa się tak samo intensywnie podczas urlopów jak i poza nimi. Łowienie w dzień jest częstsze niż łowienie nocą. Okazuje się, że czynnikami, które mogą skłonić do zmiany łowisk są: wygodny dostęp do wody, ulubiony gatunek ryb, mała liczba wędkarzy na łowisku oraz bezpieczny parking. Wydaje się, że prawie wszystkie oczekiwane warunki można przy stosunkowo niewielkich nakładach zapewnić np. w kwaterach agroturystycznych na obszarze LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”.

Wyniki kontroli wędkarzy przez strażników PSR wskazują, że przeważająca część wędkarzy (ponad 95% skontrolowanych), nie narusza zasad amatorskiego połowu ryb.

Wpływ dziko żyjących zwierząt i kłusownictwo.

Na obszarze działania LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” negatywny wpływ na liczebność i strukturę zespołów ryb w jeziorach wywierają zbyt liczne kormorany czarne. Pozostałe zwierzęta dziko żyjące nie stanowią istotnego zagrożenia dla populacji ryb, a tym samym stabilności gospodarki rybackiej.

W okresie ostatniego ćwierćwiecza kormoran przestał być gatunkiem wzbogacającym walory przyrodnicze naszych wód, z których korzystał w sposób umiarkowany, a stał się elementem nadmiernie te zasoby obciążającym, a wręcz wyniszczającym. Dotyczy to zarówno gospodarki jeziorowej jak i stawowej, które ponoszą coraz większe straty z tego tytułu. Kormoran jest objęty ochroną częściową z wyjątkiem stawów uznanych za obręby hodowlane.

Na obszarze LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” znajdują się dwie kolonie lęgowe (Gaładuś - 476 gniazd i Serwy - 141 gniazd; dane z liczenia ptaków przez IRS w 2009 r.) oraz jedna kolonia nielęgowa (jezioro Długie Wigierskie – do 2 tysięcy osobników). Szacuje się, że rocznie ptaki te zjadają około 200 ton ryb, co znacznie przewyższa odłowy użytkowników rybackich.

Wpływ kormoranów na rybostan przejawia się również tym, iż zjada on głównie małe ryby co przekłada się na ich olbrzymią liczbę. Ofiarami kormorana są ryby 10 krotnie mniejsze niż poławiane przez rybaków i kilkakrotnie mniejsze niż w połowach wędkarskich. Skutkiem tego jest spadek efektywności zarybień i brak rekrutacji dojrzałych osobników. W diecie kormorana stosunkowo duży jest udział ryb drapieżnych i innych cennych gatunków, a niewielki leszcza - co powoduje zachwianie struktury populacji ryb i pośrednio przyspiesza eutrofizację. Poprzez okaleczenie części ryb przenoszone są choroby pasożytnicze, co negatywnie wpływa na pozostałe ryby.

Drugim czynnikiem ograniczającym efektywność gospodarki rybackiej jest kłusownictwo. Zwalczaniem nielegalnych połowów ryb, ograniczających liczebność i zmieniających strukturę rybostanu, zajmuje się Państwowa Straż Rybacka, a na terenie Wigierskiego Parku Narodowego – Straż Parku. Straż likwiduje sprzęt kłusowniczy, a osoby dokonujące przestępstw i wykroczeń karane są mandatami lub wyrokami sądów. W przypadkach mniejszych wykroczeń funkcjonariusze Straży pouczają sprawców.

2.5. Wskazanie liczby osób z obszaru objętego LSROR spełniających wymagania, o których mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia, określenie rodzaju aktywności tych osób i powiązania z innymi sektorami gospodarki

Na terenie objętym niniejszą LSROR, działalnością związaną z wykorzystaniem zasobów wód powierzchniowych zajmują się organizacje gospodarcze oraz osoby fizyczne. Ustalenie dokładnej liczby osób zaangażowanych w działalność związanej z chowem i połowem ryb jest trudne do określenia, ponieważ część użytkowników rybackich wód nie udostępnia swoich danych osobowych. Z dostępnych danych wynika, że z działalnością rybacką na terenie objętym LSROR Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego związane są co najmniej 202 osoby, których związek z rybackim użytkowaniem wód jest niekwestionowany. Wykaz osób, o których mowa w § 2 ust.1 Rozporządzenia przedstawiono w załączniku nr 8, a zestawienie z załączników w tabeli nr 19.

Tabela nr 19: Zestawienie uprawnionych do rybactwa, domowników oraz osób zatrudnionych.

Grupa uprawnionych	Nr załącznika	Liczba osób	Liczba mieszkańców obszaru objętego LSROR zameldowanych na pobyt stały w dniu 31 grudnia 2008 r.	Liczba osób, o których mowa w § 2 ust. 1 Rozporządzenia na 1 000 mieszkańców
Użytkownicy wód płynących	8a	147	= 99 653	= 2,027
Użytkownicy wód stojących	8c	14		
Zatrudnieni w gospodarstwach rybackich	8b i 8d	28		
Domownicy użytkowników rybackich wód	8e	13		
Razem		202		

W wykazie osób związanych z rybactwem nie ujęto:

- użytkowników wód, którzy nie wyrazili zgody na przetwarzanie danych osobowych - około 50 osób,
- pracowników sklepów wędkarskich - około 15 osób,
- producentów i sprzedawców łodzi rybackich i wędkarskich, sieci rybackich i innego sprzętu rybackiego - około 30 osób,
- osób zajmujących się sprzedażą ryb oraz pracujących w sezonowych smażalniach ryb - około 20 osób,

- pracowników zatrudnionych w firmach zarejestrowanych w mieście Suwałki, pomimo, że pracownicy ci pracują tylko na terenach pozamiejskich - 5 osób zatrudnionych w PZW,
- domowników, którzy nie przedstawili właściwych dokumentów potwierdzających - około 100 osób.

Rozdrobnienie gospodarki rybackiej na terenie Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego jest skutkiem dużej liczby jezior o niewielkiej powierzchni, użytkowanych często przez jednego lub kilku użytkowników. Spośród użytkowników wód stojących i płynących 158 osób dzierżawi niewielkie zbiorniki wodne. Użytkownikami drobnych zbiorników są głównie rolnicy, w tym prowadzący działalność agroturystyczną, stanowiący około 50%, emeryci i renciści stanowiący około 25% oraz pracownicy administracji i przedstawiciele innych grup zawodowych.

Tabela nr 20: Aktywność zawodowa użytkowników rybackich wód stojących i płynących na terenie Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego

Grupa uprawnionych	Działalność podstawowa użytkownika wód	Dochody gospodarstw domowych z działalności rybackiej
Użytkownicy wód płynących 147 osób Użytkownicy wód stojących 14 osób Domownicy 12 osób	Rolnictwo	do 20%
	Agroturystyka	do 20%
	Renta lub emerytura	do 20%
	Inny zawód	do 20%
Zatrudnieni w gospodarstwach rybackich 28 osób	Chów i połowy ryb	80% i powyżej

Aktywność zawodową użytkowników oszacowano na podstawie ankiet wypełnionych przez część respondentów, którzy podawali tylko dochody bezpośrednie gospodarstw domowych. Na terenie objętym LSROR duże znaczenie dla budżetów domowych ma prowadzona działalność w agroturystyce i usługach okołoturystycznych. Wpływy z turystycznego i rekreacyjnego udostępnienia jezior podnoszą poziom dochodów budżetów domowych mieszkańców tego terenu, zarówno związanych jak i nie związanych bezpośrednio z rybackim wykorzystaniem wód.

Poszerzony opis uwarunkowań społeczno-gospodarczych Suwalszczyzny, w tym rybactwa, umieszczono w załączniku nr 7.

3. Wskazanie silnych i słabych stron, szans i zagrożeń obszaru objętego LSROR (analiza SWOT).

Silne strony

S1. Wysokie walory środowiska naturalnego

- atrakcyjna rzeźba terenu
- duża powierzchnia, liczba i różnorodność ekosystemów wodnych
- duże kompleksy leśne
- mały stopień urbanizacji
- niewielkie zanieczyszczenie środowiska – na ogół dobry stan ekologiczny wód, gleb i powietrza, mała powierzchnia terenów zdegradowanych

S2. Silne struktury służące ochronie przyrody i krajobrazu

- duża powierzchnia oraz liczba obszarów i obiektów chronionych (park narodowy i krajobrazowy, obszary włączone do europejskiej sieci Natura 2000, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody)
- duże doświadczenie podmiotów gospodarujących zasobami naturalnymi, w tym administracji obszarów chronionych i Lasów Państwowych
- obecność instytucji prowadzących edukację środowiskową
- istniejący system monitoringu stanu środowiska i ograniczania skutków poważnych awarii

S3. Wysoki potencjał turystyczny

- atrakcyjne obiekty przyrodnicze, historyczne, kulturalne i rekreacyjne
- tradycje turystycznego użytkowania regionu
- rozwinięta sieć zagospodarowanych szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych
- obecność coraz liczniejszych podmiotów świadczących usługi w zakresie obsługi ruchu turystycznego
- poprawiający się standard zagospodarowania i wyposażenia obiektów turystycznych,
- rosnąca atrakcyjność ofert dla turystyki pobytowej i kwalifikowanej
- położenie przygraniczne sprzyjające rozwojowi turystyki międzynarodowej, wymianie gospodarczej i kulturalnej

S4. Wielowiekowe tradycje rybackie i wędkarskie oraz wysoki potencjał rozwoju sektora rybackiego

- dobra znajomość akwenów i ich rybostanu, technik połowowych, produkcji materiału zarybieniowego, domowego przetwórstwa ryb
- stosunkowo duża liczba podmiotów reprezentujących sektor rybacki (prywatni użytkownicy, firmy rybackie, wylęgarnie ryb)

S5. Rosnące kwalifikacje i aktywność samorządów lokalnych w zakresie prowadzenia inwestycji wykorzystujących własne i zewnętrzne źródła finansowania, w tym fundusze programów Unii Europejskiej

Słabe strony

W1. Niedostateczny rozwój infrastruktury związanej z transportem oraz obsługą ruchu turystycznego

- niedostateczny rozwój transportu publicznego i infrastruktury związanej z tym transportem
- zły stan bądź niski standard wielu obiektów turystycznych
- niedobory w zagospodarowaniu obszaru obiektami małej infrastruktury turystycznej
- niewielka dostępność obiektów turystycznych i rekreacyjno-sportowych dla osób niepełnosprawnych

W2. Występowanie miejscowości zaniedbanych, wymagających kompleksowej rewitalizacji oraz obiektów zabytkowych, które powinny zostać poddane renowacji

W3. Braki w infrastrukturze i działalności edukacyjnej oraz współpracy ukierunkowanej na upowszechnianie wiedzy o regionie i promocję obszaru

- niewielka liczba i skromna oferta ośrodków edukacyjno-muzealnych prezentujących tradycje rybackie
- ograniczona oferta pozaszkolnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
- trudniejszy, niż w innych regionach dostęp do Internetu
- stosunkowo niewielka liczba działań informacyjnych, szkoleń, wydarzeń promocyjnych i kulturalnych
- niepełne wykorzystanie możliwości promocji regionu poprzez wydawnictwa i inne formy upowszechniania informacji
- niedostateczna współpraca międzyregionalna i międzynarodowa, służąca rozwojowi Suwalszczyzny w zakresie promocji i rozwoju obszaru zależnego od rybactwa

W4. Zastój w rozwoju działalności gospodarczej podmiotów rybackich i reorientacji zawodowej osób wykonujących pracę związaną z sektorem rybactwa

- słabo rozwinięty system sprzedaży produktów rybactwa
- niewielka aktywność w zakresie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej, restrukturyzacji i reorientacji tej działalności oraz dywersyfikacji zatrudnienia
- niewielka liczba inicjatyw aktywizujących i integrujących lokalne społeczności

W5. Spadek potencjału produkcyjnego rybactwa

- obniżanie się różnorodności gatunkowej i obfitości zasobów ryb
- niewielka liczba inwestycji w zakresie ochrony środowiska dla utrzymania jego atrakcyjności i poprawy potencjału produkcyjnego rybactwa
- niewielka liczba inwestycji w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej rybactwa

W6. Stosunkowo niski poziom wykształcenia i dochodów ludności (w tym zależnej od rybactwa) oraz obecność słabych ekonomicznie gmin

W7. Pogarszanie się jakości wód, głównie wskutek eutrofizacji, występowanie zbiorników i cieków wodnych wymagających rekultywacji lub innych zabiegów melioracyjnych

W8. Utrzymujące się lub rosnące zagrożenie dla ochrony rzadkich i cennych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz siedlisk przyrodniczych – także na obszarach objętych szczególnymi formami ochrony przyrody, w tym Natura 2000.

Szanse

O1. Realizacja programów zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego z wykorzystaniem zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy Unii Europejskiej

O2. Realizacja programów budowy dróg szybkiego ruchu (*Via Baltica, Rail Baltica*) oraz modernizacji dróg krajowych, powiatowych i gminnych, służących poprawie dostępności komunikacyjnej regionu

O3. Realizacja programów ochrony różnorodności przyrodniczej, w tym utrzymania i restytucji rodzimych gatunków ryb i raków

O4. Wzrost krajowego i zagranicznego popytu na „zdrową żywność” produkowaną metodami tradycyjnymi, w tym produktów przetwórstwa rybnego

O5. Wzrost zainteresowania inwestorów krajowych i zagranicznych realizacją przedsięwzięć służących zrównoważonemu rozwojowi regionu

O6. Rosnące zapotrzebowanie na usługi turystyczne w regionach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych

O7. Rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie wymiany handlowej i kulturalnej oraz ożywienia turystyki na pograniczu Polski, Litwy i Białorusi

O8. Rozwój technologii internetowych, umożliwiających m.in. naukę i prowadzenie szkoleń oraz szybką wymianę informacji

O9. wzrost zainteresowania turystyką wędkarską

Zagrożenia

T1. Krajowy i światowy kryzys gospodarczy, którego skutkami są m.in. wzrost bezrobocia, ograniczanie inwestycji, działalności gospodarczej i kulturalnej oraz ruchu turystycznego,

T2. Bariery w wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania z powodu braku środków na udział własny w przedsięwzięciach

T3. Ograniczenie finansowania szkół i innych instytucji oświatowych oraz działań wspierających kształcenie dzieci, młodzieży i dorosłych

T4. Spadek opłacalności gospodarki rybackiej, np. w wyniku nasycenia rynku tanimi produktami z importu

T5. Utrzymywanie się niekorzystnych trendów demograficznych, w tym „starzenie się” populacji i emigracja mieszkańców do innych regionów kraju lub za granicę

T6. Wystąpienie nadzwyczajnych awarii, skutkujących skażeniem środowiska, lub zagrożeń o charakterze biologicznym, powodujących spadek zainteresowania regionem

T7. Nadmierna liczebność kormoranów i wzrost strat powodowanych przez te ptaki w przyrodzie i gospodarce rybackiej

4. Wnioski wynikające z opisu obszaru i z analizy SWOT, ze szczególnym uwzględnieniem problemów i potrzeb sektora rybactwa

4.1. Wnioski dotyczące ogólnej sytuacji i uwarunkowań obszaru

Suwalszczyzna jest obszarem słabo rozwiniętym gospodarczo, z wyraźnymi brakami w zakresie infrastruktury, o słabym zaludnieniu, z niekorzystnymi wskaźnikami demograficznymi i ograniczonym rynkiem pracy. Szereg miejscowości jest zaniedbanych. Z drugiej zaś strony, jest to obszar charakteryzujący się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, którego blisko 60% powierzchni objęte jest różnego rodzaju formami ochrony. Bogata przyroda i ciekawe obiekty kulturowe przyciągają turystów krajowych i zagranicznych, a w wielu miejscowościach dochody z obsługi ruchu turystycznego istotnie wpływają na warunki życia mieszkańców.

Poprawa jakości życia mieszkańców Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego wymaga realizacji inwestycji i kompleksowych działań w zakresie rozwoju infrastruktury, działalności gospodarczej i sfery społecznej.

Działania w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej powinny w optymalny sposób wykorzystywać wysoki potencjał przyrodniczy i kulturowy regionu (S3), przyczyniając się do poprawy zagospodarowania i standardu nowych i modernizowanych obiektów, poprawy ich dostępności oraz zwiększania atrakcyjności lokalnej oferty dla turystów krajowych

i zagranicznych (W1). Poszczególne operacje mogą być realizowane zarówno przez samorządy (S5), jak i coraz liczniejsze podmioty świadczące usługi w zakresie obsługi ruchu turystycznego (S3). Powinny one zabiegać o uzyskanie dofinansowania inwestycji ze źródeł zewnętrznych (O1) i współpracę z innymi podmiotami (O5) dla tworzenia nowych produktów turystycznych i miejsc pracy, odpowiadających rosnącemu zapotrzebowaniu na usługi w tym sektorze (O6, O9). Budowanie lokalnego partnerstwa i pozyskiwanie wsparcia finansowego z różnych źródeł osłabi zagrożenie, jakim może być brak środków własnych na udział w przedsięwzięciach, realizowanych z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej (T2).

Zwiększeniu ruchu turystycznego sprzyjać będą inwestycje drogowe poprawiające dostępność komunikacyjną regionu (O2) oraz poprawa funkcjonowania transportu publicznego, w tym poprzez budowę i modernizację małej infrastruktury transportowej.

Poprawę warunków życia mieszkańców umożliwi **rewitalizacja zaniedbanych miejscowości i obiektów zabytkowych**. Projekty, polegające m.in. na remontach chodników, parkingów, placów, ścieżek rowerowych, terenów zielonych, parków, budynków i obiektów publicznych pełniących funkcje społeczno-kulturalne, sportowe czy rekreacyjne, przyczynią się do estetyzacji miejscowości, znacznego podniesienia standardu życia mieszkańców, rozwoju funkcji społecznych w lokalnych populacjach, zwiększenia atrakcyjności miejscowości dla turystów, podmiotów gospodarczych i potencjalnych inwestorów. Uwarunkowania realizacji tych projektów – wykorzystania szans i ograniczania zagrożeń – są podobne do przedstawionych powyżej działań w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej.

Odrębnym problemem, który należy rozwiązać jest **tworzenie miejsc pracy**, jako warunek zmniejszania bezrobocia, a przez to ograniczanie zagrożenia jakim jest migracja młodych ludzi poza region w poszukiwaniu pracy (T5). Podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej napotyka na wiele barier, z których najważniejszymi są: stosunkowo niski poziom wykształcenia i dochodów (W6) oraz wynikająca stąd niewielka aktywność w tworzeniu miejsc pracy (W4). Wykorzystując szanse na uzyskanie zewnętrznego wsparcia finansowego (O1) należy zaktywizować osoby poszukujące pracy lub pragnące rozwinąć działalność gospodarczą. Dużą rolę w tym procesie powinny odegrać samorządy (S5), które

we współpracy z innymi podmiotami powinny ułatwić zainteresowanym udział w kursach, szkoleniach, studiach, stażach i innych formach kształcenia mającego na celu zmianę kwalifikacji zawodowych. Biorąc pod uwagę istniejące braki w infrastrukturze edukacyjnej (W3) należy efektywnie wykorzystać możliwości rozwoju Internetu (O8) i programów kształcenia na odległość (e-learningu).

Generalnie, działaniami które w dłuższej perspektywie prowadzić będą do poprawy warunków życia mieszkańców są **działania w sferze oświaty i edukacji oraz promocji regionu**. Nowe formy oświaty i edukacji powinny być różnorodne i docierać do wielu grup odbiorców. Dla przyszłej poprawy poziomu wykształcenia (W6) należy zdecydowanie poprawić infrastrukturę służącą edukacji (W3) i podjąć działania aktywizujące lokalne społeczności. Umiejętne wykorzystanie doświadczeń samorządów (S5) oraz instytucji prowadzących działalność edukacyjną, powinno prowadzić do poprawy warunków kształcenia – zarówno tradycyjnego, jak i wykorzystującego najnowsze technologie (O8). Szczególną troską należy otoczyć najmłodsze pokolenie, poprzez rozwój edukacji pozaszkolnej, organizowanie kół zainteresowań itp. Nadziejemy na pokonanie zagrożenia, jakim jest niski poziom finansowania szkół i innych instytucji oświatowych (T3) jest realizacja projektów wykorzystujących zewnętrzne źródła finansowania (O1), a także uwzględnianie aspektów edukacyjnych przy inicjowaniu współpracy z inwestorami.

Dla pomyślnej realizacji strategii rozwoju regionu niezbędne jest zdobywanie doświadczeń przez animatorów poszczególnych działań. Służyć temu mogą różnego rodzaju kursy i szkolenia oraz rozwój kontaktów międzyregionalnych i międzynarodowych.

Dużą wagę należy przywiązywać do promocji regionu, ukazywaniu jego walorów naturalnych (S1), turystycznych (S3) i możliwości inwestowania. Dzięki aktywnej promocji poprawią się warunki wykorzystania wielu szans rozwojowych (O1, O4, O5, O6, O7, O9) i osłabione zostaną zagrożenia związane ze słabością gospodarczą regionu oraz czynnikami demograficznymi (T1, T5).

4.2. Wnioski dla sektora rybactwa

Suwalszczyzna – region objęty LSROR – ma znakomite warunki naturalne dla utrzymania i rozwoju zrównoważonego rybactwa.

Podstawowym warunkiem, który decydować będzie o możliwościach rybackiego użytkowania jezior i rzek na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim jest **ochrona zasobów i jakości wód**. Wody tego regionu są na ogół w dobrym stanie ekologicznym (S1), lecz na skutek oddziaływań antropogenicznych i naturalnych ulegają procesowi użyźnienia (W7). Wzrost żyzności wód prowadzi do zmian w strukturze rybostanu, w tym ustępowania ryb cennych pod względem gospodarczym, co obniża potencjał produkcyjny rybactwa i walory przyrodnicze (W5, W8). Zagrożeniom tym można przeciwdziałać poprzez inwestycje związane z rekultywacją zbiorników wodnych i racjonalnym gospodarowaniem zasobami wodnymi. Należy przy tym zwiększać możliwości retencjonowania wód w zlewniach oraz dbać o utrzymanie szlaków wodnych. Ma to znaczenie zarówno dla ochrony zasobów wodnych jak i ich wykorzystania dla produkcji rybackiej i turystyki wodnej, w tym wędkarskiej. Niezbędne inwestycje, przy wykorzystaniu szans jakie daje wsparcie zewnętrznych źródeł finansowania (O1) poprawią jakość wód dla produkcji rybackiej i turystyki (O6). Działania w zakresie ochrony zasobów i jakości wód koordynować należy z działaniami programów ochrony walorów przyrodniczych (O3) i innymi przedsięwzięciami służącymi zrównoważonemu użytkowaniu zasobów wodnych (O5). Pozwoli to minimalizować zagrożenia wynikające m.in. ze spadku opłacalności produkcji rybackiej (T4).

Aby gospodarowanie zasobami ryb było opłacalne, wymagane jest podejmowanie działań mających na celu **zachowanie lub restytucję różnorodności i obfitości zespołów ryb**. Należy w tym celu realizować inwestycje służące czynnej ochronie rybostanu, w szczególności produkcji materiału zarybieniowego rzadkich i zagrożonych gatunków ryb, dofinansować zarybienia oraz wzmocnić techniczny proces pozyskiwania tarlaków cennych ekologicznie i gospodarczo gatunków ryb. Efektywne wykorzystanie przez doświadczone podmioty rybackie (S4) zewnętrznych źródeł finansowania na zachowanie lub restytucję różnorodności biologicznej i liczebność ichtiofauny pozwoli utrzymać rybackie użytkowanie wód i poprawi dochodowość tego sektora – także poprzez dochody z wędkarstwa. Zwiększenie produkcji materiału

zarybieniowego umożliwi ponadto częściowe ograniczenie zagrożeń wynikających z presji kormorana (T7) oraz utrzymanie właściwej struktury rybostanu w zbiornikach, które uległy użyźnieniu (W7).

Dodatkowymi działaniami, które należy podjąć dla utrzymania i rozwoju na Suwalszczyźnie zrównoważonego użytkowania zasobów ryb jest **podnoszenie wartości produktów rybactwa**. Poprawie ulec musi system sprzedaży tych produktów oraz ich różnorodność. Inwestycje wspierające rozwój punktów sprzedaży ryb surowych, smażalni czy wędzarni przyczynią się do wzrostu dochodów podmiotów sektora rybackiego, zwiększą atrakcyjność regionu dla turystów oraz mogą kreować nowe miejsca pracy. Uwarunkowania realizacji tych operacji są analogiczne do opisanych powyżej działań związanych z tworzeniem miejsc pracy.

Rybactwo na Suwalszczyźnie funkcjonuje w warunkach szczególnych, gdyż większość wód znajduje się na obszarach chronionych (S2). Współczesne podejście do ochrony przyrody i krajobrazu umożliwia (poza obszarami ścisłej ochrony) racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych, w tym zasobów ryb, w sposób zapewniający ich trwałość i nie prowadzący do pogorszenia stanu innych elementów przyrody.

W pełni odpowiada to idei rozwoju zrównoważonego rybactwa, a **zachowanie i zabezpieczenie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody** ma dla tego rozwoju duże znaczenie. Działalność służb tych obszarów przyczynia się do likwidacji zagrożeń wód wynikających z antropopresji (W7, W8), a walory przyrodnicze i kulturowe obszarów chronionych są magnesem przyciągającym turystów, w tym wędkarzy. Administracja obszarów chronionych dobrze wykorzystuje szanse realizacji programów ochrony różnorodności przyrodniczej, w tym utrzymania rodzimych gatunków ryb i raków (O3). Zachowanie dobrych warunków dla rybactwa wymaga inwestycji związanych z dalszą eliminacją zagrożeń dla przyrody, w szczególności na terenach cennych w skali krajowej i międzynarodowej, jak obiekty europejskiej sieci Natura 2000. Należy także w pełni wykorzystać potencjał tych obszarów, związany z szansami rozwoju turystyki krajowej i międzynarodowej (O6) oraz ich funkcji edukacyjnych, np. poprzez zabezpieczenie i oznakowanie pomników przyrody, wraz z elementami zagospodarowania edukacyjnego, związanego z tymi pomnikami.

5. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSROR, środków służących do osiągnięcia zakładanych celów oraz rodzajów operacji, które mogą uzyskać wsparcie w ramach wdrażania LSROR, a także ich przewidywanego wpływu na środowisko

Cele ogólne i szczegółowe LSROR służącej mają realizacji wizji rozwoju Pojezierza Suwalsko- Augustowskiego oraz misji powołanej Lokalnej Grupy Rybackiej.

Wizję obszaru objętego lokalną strategią rozwoju sformułowano w sposób następujący:

„Pojezierze Suwalsko–Augustowskie regionem zrównoważonego rozwoju rybactwa i wysokiego poziomu życia jego mieszkańców”

zaś misję Lokalnej Grupy Rybackiej:

„Lokalna Grupa Rybacka Pojezierze Suwalsko-Augustowskie zaktywizuje podmioty sektora publicznego, społecznego i gospodarczego do realizacji projektów służących zrównoważonemu rozwojowi regionu i poprawie warunków życia mieszkańców”

5.1. Cele ogólne i szczegółowe

Cele ogólne i szczegółowe LSROR sformułowane zostały po przeprowadzeniu konsultacji z członkami Lokalnej Grupy Rybackiej oraz po dokonaniu analizy silnych i słabych stron, szans i zagrożeń rozwoju obszaru objętego strategią. Przy wyborze celów kierowano się zakresem potrzeb zgłaszanych przez poszczególne samorządy oraz podmioty społeczne i gospodarcze, w powiązaniu z celami i zakresem operacji przewidzianych do finansowania w ramach 4 osi priorytetowej Programu Operacyjnego "Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013" – „Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa”. Zdefiniowane cele są w pełni zgodne i sprzyjać będą realizacji Strategii Rozwoju

Województwa Podlaskiego do roku 2020 oraz planów rozwoju lokalnego, przyjętych przez miejscowe samorzady w perspektywie do roku 2015.

Układ celów dla Lokalnej Strategii Rozwoju Obszaru Rybackiego „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” przedstawia się następująco:

Cele ogólne:

Cel ogólny I

Utrzymanie i rozwój zrównoważonego rybactwa na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim

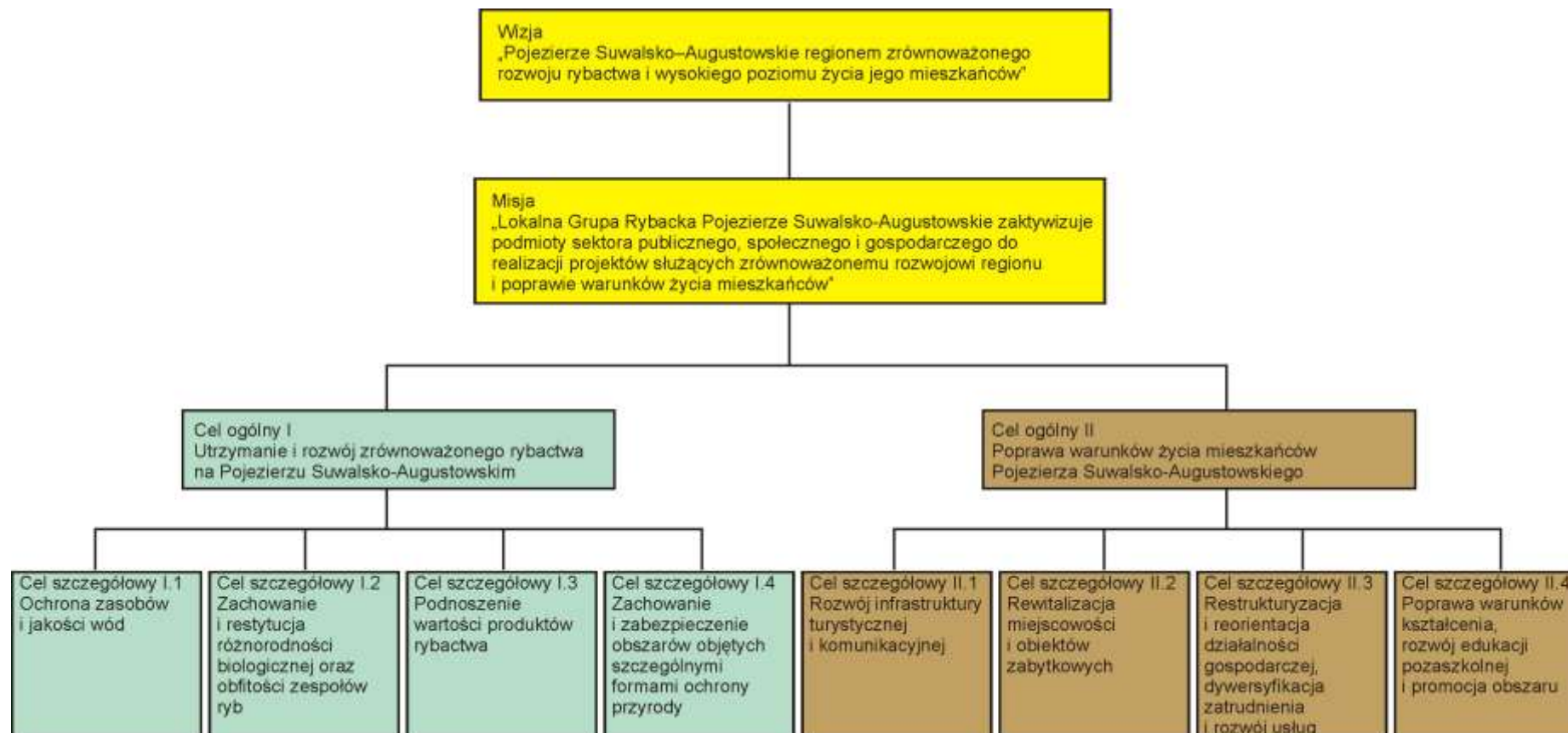
Cel ogólny II

Poprawa warunków życia mieszkańców Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego

Cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I.1:	<i>Ochrona zasobów i jakości wód</i>
Cel szczegółowy I.2:	<i>Zachowanie i restytucja różnorodności biologicznej oraz obfitości zespołów ryb</i>
Cel szczegółowy I.3:	<i>Podnoszenie wartości produktów rybactwa</i>
Cel szczegółowy I.4:	<i>Zachowanie i zabezpieczenie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody</i>
Cel szczegółowy II.1:	<i>Rozwój infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej</i>
Cel szczegółowy II.2:	<i>Rewitalizacja miejscowości i obiektów zabytkowych</i>
Cel szczegółowy II.3:	<i>Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej, dywersyfikacja zatrudnienia i rozwój usług</i>
Cel szczegółowy II.4:	<i>Poprawa warunków kształcenia, rozwój edukacji pozaszkolnej i promocja obszaru</i>

Rysunek nr 3: Układ celów Lokalnej Strategii Rozwoju Obszaru Rybackiego "Pojezierze Suwalsko-Augustowskie"

5.2. Środki służące do osiągnięcia zakładanych celów

Osiągnięcie zakładanych celów będzie silnie uzależnione od aktywności członków stowarzyszenia. Biorąc pod uwagę ich dotychczasowe zaangażowanie, dyskusje towarzyszące tworzeniu LGR i konsultacje towarzyszące przygotowywaniu LSROR, planuje się następujące działania służące wprowadzaniu w życie zapisów niniejszej strategii:

- organizowanie dla potencjalnych beneficjentów cyklicznych spotkań informacyjnych w siedzibie LGR;
- upowszechnianie informacji o programie w regionalnych mediach – prasie, radiu i telewizji;
- publikowanie na stronie internetowej LGR praktycznych informacji o możliwościach i zasadach włączenia się do realizacji programu;
- ścisłą współpracę z organizacjami i innymi podmiotami zaangażowanymi w projekty spójne z celami LSROR;
- poszukiwanie dodatkowych (poza środkami osi 4 PO Ryby 2007-2013) funduszy na inwestycje i aktywności służące realizacji strategii.

Celem tych działań będzie zachęcanie potencjalnych beneficjentów do przygotowywania projektów służących realizacji celów strategii z wykorzystaniem wszystkich dostępnych funduszy krajowych i zagranicznych.

5.3. Operacje służące do osiągnięcia celów

Cel szczegółowy I.1: Ochrona zasobów i jakości wód, osiągnięty zostanie dzięki realizacji projektów, wykorzystujących m.in. następujące grupy operacji:

1. inwestycje związane z rekultywacją i utrzymaniem zbiorników wodnych,
2. inwestycje związane z regulacją możliwości retencyjnych wód,
3. inwestycje związane z racjonalnym gospodarowaniem zasobami wodnymi,
4. inwestycje związane z utrzymaniem i zabezpieczeniem szlaków wodnych.

Cel szczegółowy I.2: Zachowanie i restytucja różnorodności biologicznej oraz obfitości zespołów ryb, osiągnięty zostanie dzięki realizacji projektów, wykorzystujących m.in. następujące operacje:

1. inwestycje polegające na remontach budynków lub budowli wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, służących prowadzeniu czynnej ochrony rybostanu,
2. inwestycje związane z produkcją i zakupami materiału zarybieniowego rzadkich i zagrożonych gatunków ryb,
3. inwestycje związane z zakupami sprzętu rybackiego, wykorzystywanego do połowu tarlaków cennych gatunków ryb.

Cel szczegółowy I.3: Podnoszenie wartości produktów rybactwa, osiągnięty zostanie poprzez realizację projektów wykorzystujących m.in. następującą grupę operacji:

1. tworzenie i rozwój systemów sprzedaży bezpośredniej produktów rybactwa,

Cel szczegółowy I.4: Zachowanie i zabezpieczenie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody, osiągnięty zostanie dzięki realizacji projektów, wykorzystujących m.in. następujące operacje:

1. inwestycje związane z eliminacją zagrożeń dla przyrody na obszarach objętych szczególnymi formami ochrony, w szczególności wchodzącymi w skład europejskiej sieci Natura 2000,
2. zabezpieczenie i oznakowanie pomników przyrody, wraz z elementami zagospodarowania edukacyjnego, związanego z tymi pomnikami.

Cel szczegółowy II.1: Rozwój infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej, osiągnięty zostanie dzięki realizacji projektów, wykorzystujących m.in. następujące grupy operacji:

1. budowy, remonty lub przebudowy małej infrastruktury turystycznej, w szczególności przystani, kąpielisk, punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras turystycznych, łowisk dla wędkarzy, punktów informacji turystycznej, łącznie ze ścieżkami i drogami dojazdowymi do miejsc objętych inwestycją,
2. poprawa funkcjonowania transportu publicznego przez budowę, przebudowę, remont lub odbudowę obiektów małej architektury służących wykonywaniu działalności związanej z tym transportem,
3. dostosowanie obiektów turystycznych i rekreacyjno-sportowych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
4. renowacja, zabezpieczenie i oznakowanie kąpielisk,

Cel szczegółowy II.2: Rewitalizacja miejscowości i obiektów zabytkowych, osiągnięty zostanie dzięki realizacji projektów, wykorzystujących m.in. następujące grupy operacji:

1. realizacja projektów polegających na remoncie chodników, parkingów, placów, ścieżek rowerowych, terenów zielonych, parków, budynków i obiektów publicznych pełniących funkcje społeczno-kulturalne, sportowe, rekreacyjne lub ich wyposażaniu,
2. remonty, odbudowa lub przebudowa obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

Cel szczegółowy II.3: Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej, dywersyfikacja zatrudnienia oraz rozwój usług, osiągnięty zostanie dzięki realizacji projektów, wykorzystujących m.in. następujące grupy operacji:

1. budowa, przebudowa lub modernizacja obiektów służących do prowadzenia działalności gospodarczej,
2. zagospodarowanie terenu, na którym ma być prowadzona działalność gospodarcza,
3. wyposażanie obiektów służących do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie niezbędnym do prowadzenia tej działalności,
4. udział w kursach, szkoleniach, studiach, stażach i innych formach kształcenia mającego na celu zmianę kwalifikacji zawodowych.
5. podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej w zakresie: a) konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych, b) handlu detalicznego, c) usług związanych z wyżywieniem, d) doradztwa w dziedzinie informatyki (oprogramowanie) oraz działalności powiązanych, e) prawnym, rachunkowo-księgowym i doradztwa podatkowego, f) architektury

i inżynierii, badania i analizy technicznej, g) opieki zdrowotnej, h) sportu, rozrywki i rekreacji, naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego, j) robót wykończeniowych.

Cel szczegółowy II.4: Poprawa warunków kształcenia, rozwój edukacji pozaszkolnej i promocja obszaru, osiągnięty zostanie dzięki realizacji projektów, wykorzystujących m.in. następujące grupy operacji:

1. tworzenie muzeów, izb regionalnych, izb pamięci lub skansenów mających na celu prezentowanie lokalnego rzemiosła, sztuki i obyczajów, w szczególności związanych z tradycjami rybackimi,
2. adaptacja i wyposażenie miejsc, w których będą świadczone usługi dostępu do Internetu,
3. organizowanie kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży,
4. organizacja spotkań, szkoleń, konferencji i wyjazdów studyjnych mających na celu nawiązanie współpracy, zdobycie wiedzy, wymianę informacji i doświadczeń lub realizację wspólnych przedsięwzięć,
5. prowadzenie działań mających na celu promocję i rozwój Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego i innych obszarów zależnych od rybactwa
6. prowadzenie kursów i szkoleń z zakresu edukacji ekologicznej i gospodarki rybackiej

5.4. Przewidywany wpływ planowanych do wsparcia rodzajów operacji na środowisko

Wszystkie działania (operacje) służące realizacji pierwszego celu ogólnego - *Utrzymanie i rozwój zrównoważonego rybactwa na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim* – oddziałują jednoznacznie pozytywnie na stan środowiska: mają na celu jego ochronę oraz utrzymanie lub poprawę różnorodności przyrodniczej, a także wsparcie zrównoważonych metod gospodarowania zasobami naturalnymi.

Działania przewidziane do osiągnięcia drugiego celu - *Poprawa warunków życia mieszkańców Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego* - będą neutralne w stosunku do środowiska naturalnego, bądź będą wpływały pozytywnie na jego zachowanie. W szczególności dotyczy efektów działań o charakterze edukacyjnym, przewidzianych do realizacji celów szczegółowych II.3 i II.4.

6. Wykazanie związku i spójności przyjętych w LSROR celów i środków, z wnioskami wynikającymi z opisu obszaru i analizy SWOT

Przyjęte w Strategii cele i środki ich realizacji są zgodne i spójne z opisanymi powyżej wnioskami wynikającymi z opisu obszaru i analizy SWOT. Związki te ilustruje poniższa tabela:

Tabela nr 21: Adekwatność celów LSROR z analizą SWOT. Cyfry w tabeli oznaczają ponumerowane w analizie silne strony (S), słabe strony (W), szanse (O) i zagrożenia (T)

Cele ogólne i szczegółowe LSROR		Wyniki analizy SWOT			
		S	W	O	T
CO I	Utrzymanie i rozwój zrównoważonego rybactwa na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim	S1, S2, S3, S4, S5	W3, W4, W5, W6, W7, W8	O1, O3, O4, O5, O6, O9	T1, T2, T4, T6, T7
CS I.1	Ochrona zasobów i jakości wód	S1, S2, S5	W5, W7, W8	O1, O3, O5, O6	T1, T2, T6
CS I.2	Zachowanie i restytucja różnorodności biologicznej oraz obfitości zespołów ryb	S1, S2, S4, S5	W5, W6, W7, W8	O1, O3, O5, O6, O9	T1, T2, T6, T7
CS I.3	Podnoszenie wartości produktów rybactwa	S3, S4, S5	W4, W5, W6	O1, O4, O5, O6, O9	T1, T2, T4, T6
CS I.4	Zachowanie i zabezpieczenie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody	S1, S2, S5	W7, W8	O1, O3, O5, O6	T1, T2, T6, T7
CO II	Poprawa warunków życia mieszkańców Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego	S2, S3, S4, S5	W1, W2, W3, W4, W5, W6	O1, O2, O4, O5, O6, O7, O8, O9	T1, T2, T3, T4, T5
CS II.1	Rozwój infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej	S3, S5	W1, W2	O1, O2, O5, O6, O9	T1, T2
CS II.2	Rewitalizacja miejscowości i obiektów zabytkowych	S3, S5	W1, W2	O1, O5, O6	T1, T2
CS II.3	Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej, dywersyfikacja zatrudnienia oraz rozwój usług	S3, S5	W3, W4, W5, W6	O1, O4, O5, O8	T1, T2, T3, T5
CS II.4	Poprawa warunków kształcenia, rozwój edukacji pozaszkolnej i promocja obszaru	S2, S5	W3, W4, W6	O1, O5, O7, O8	T1, T2, T3

Wskaźniki realizacji LSROR są adekwatne do każdego z założonych celów LSROR. Ilustruje to poniższa tabela:

Tabela nr 22: Wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania dla poszczególnych celów LSROR

Cel szczegółowy I.1: Ochrona zasobów i jakości wód				
Wskaźniki produktu				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wielkość bazowa wskaźnika	Wielkość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji danych
Liczba zrealizowanych operacji dotyczących ochrony zasobów i jakości wód	szt.	0	10	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Liczba zrealizowanych operacji dotyczących utrzymania i zabezpieczenia szlaków wodnych	szt.	0	9	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji

Wskaźniki rezultatu				
Wzrost liczby funkcjonujących obiektów małej retencji wodnej o 15 szt.	szt.	0 ¹	15	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Poprawa zagospodarowania 9 szlaków wodnych	szt.	0	9	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Wskaźniki oddziaływania				
Zwiększenie ruchu turystycznego na obszarze objętym realizowanymi operacjami o 0,5% w stosunku do roku 2010	osoba	98 798	99 292	Dane GUS dotyczące gmin należących do LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”
Cel szczegółowy I.2: Zachowanie i restytucja różnorodności biologicznej oraz obfitości zespołów ryb				
Wskaźniki produktu				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wielkość bazowa wskaźnika	Wielkość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji danych
Liczba zrealizowanych operacji dotyczących zachowania i restytucji różnorodności biologicznej oraz obfitości zespołów ryb	szt.	0	1	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Wskaźniki rezultatu				
Wzrost liczby wyremontowanych budynków lub budowli służących produkcji materiału zarybieniowego o 1szt.	szt.	0	1	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Wskaźniki oddziaływania				
Zwiększenie przeżywalności materiału zarybieniowego o 2% do 2015r.	%	48%	50%	Dane Ośrodka Zarybieniowego PZW w Gawrychrudzie
Cel szczegółowy I.3: Podnoszenie wartości produktów rybactwa				
Wskaźniki produktu				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wielkość bazowa wskaźnika	Wielkość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji danych
Liczba zrealizowanych	Szt.	0	4	Dane Samorządu Województwa

¹ Wartość bazową wskaźnika przyjęto na poziomie zerowym z uwagi na to, że w Polsce, w tym także na obszarze LSROR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” nie prowadzi się ewidencji obiektów małej retencji wodnej o powierzchni poniżej 10ha. Ponadto niezależnie od liczby istniejących obiektów wskaźnik jest policzalny i możliwy do osiągnięcia.

operacji dotyczących podnoszenia wartości produktów rybactwa				Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Wskaźniki rezultatu				
Wzrost liczby utworzonych punktów sprzedaży ryb surowych oraz ich przetworów o 4 szt.	Szt.	0	4	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Zwiększenie liczby markowych produktów regionalnych o 2 szt.	Szt.	0	2	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Wskaźniki oddziaływania				
Powstanie 4 nowych miejsc pracy do końca 2018r.	Szt.	0	4	Ankiety dotyczące trwałości operacji
Cel szczegółowy I.4: Zachowanie i zabezpieczenie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody				
Wskaźniki produktu				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wielkość bazowa wskaźnika	Wielkość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji danych
Liczba zrealizowanych operacji dotyczących zachowania i zabezpieczenia obszarów objętych szczególnymi formami przyrody	Szt.	0	10	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Wskaźniki rezultatu				
Liczba inwestycji eliminujących zagrożenia dla przyrody i środowiska obszarów chronionych	Szt.	0	10	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Wskaźniki oddziaływania				
Powierzchnia obszaru, na której zapewniono poprawę stanu ochrony przyrody	km ²	0	1.000	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Cel szczegółowy II.1: Rozwój infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej				
Wskaźniki produktu				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wielkość bazowa wskaźnika	Wielkość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji danych
Liczba zrealizowanych operacji służących rozwojowi	Szt.	0	20	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji

infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej				operacji
Wskaźniki rezultatu				
Poprawa stanu obiektów małej infrastruktury turystycznej – 50 nowych i zmodernizowanych obiektów do połowy 2015r.	Szt.	0	50	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Zwiększenie liczby obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych o 10	Szt.	0	10	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Poprawa stanu ścieżek i dróg dojazdowych do miejsc objętych inwestycją – 5000 m nowych i zmodernizowanych ścieżek i dróg do połowy 2015r.	m	0	5.000	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Wskaźniki oddziaływania				
Wzrost dochodów z tytułu wykorzystania nowych i zmodernizowanych obiektów małej infrastruktury turystycznej o 5% do końca 2018r. w stosunku do dochodów osiągniętych w ciągu roku od zakończenia operacji ²	%	0	5	Ankiety dotyczące trwałości operacji
Cel szczegółowy II.2: Rewitalizacja miejscowości i obiektów zabytkowych				
Wskaźniki produktu				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wielkość bazowa wskaźnika	Wielkość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji danych
Liczba zrealizowanych operacji dotycząca rewitalizacji miejscowości i obiektów zabytkowych	Szt.	0	15	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Wskaźniki rezultatu				

² Wskaźnik określono procentowo, gdyż dopiero po zakończeniu realizacji operacji dostępne będą dane dotyczące dochodów z tytułu wykorzystania nowych i zmodernizowanych obiektów małej infrastruktury turystycznej

Liczba inwestycji związanych z poprawą stanu infrastruktury publicznej	Szt.	0	10	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Liczba odbudowanych lub zmodernizowanych obiektów zabytkowych	Szt.	0	5	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Powierzchnia odnowionych placów, terenów zieleni i innych miejsc publicznych w rewitalizowanych miejscowościach	m ²	0	9.000	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Wskaźniki oddziaływania				
Poprawa jakości życia mieszkańców – udostępnienie mieszkańcom 15 obiektów infrastruktury publicznej o podwyższonym standardzie do końca 2015r.	Szt.	0	15	Dane Samorządu Województwa Podlaskiego, raporty z realizacji operacji
Aktywizacja społeczności lokalnych – wzrost liczby mieszkańców biorących udział w imprezach organizowanych na bazie odbudowanych lub zmodernizowanych obiektów o 10% do końca 2018r. ³	%	0	10	Ankiety dotyczące trwałości operacji

Spójność celów LSROR z celami osi 4 Programu Operacyjnego "Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013" przedstawiono w tabeli nr 23.

³ Wskaźnik określono procentowo, gdyż dopiero po zakończeniu operacji dostępne będą dane na temat odbudowanych i zmodernizowanych obiektów.

Tabela nr 23: Spójność celów ogólnych i szczegółowych LSROR z celami osi 4 PO

Cele ogólne i szczegółowe LSROR	Cele osi 4 Programu Operacyjnego "Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013"		
	Minimalizacja zaniku sektora rybackiego	Rekonwersja obszarów dotkniętych zmianami w sektorze	Poprawa jakości życia w społecznościach rybackich
CO I	x	x	x
CS I.1	x	x	x
CS I.2	x		x
CS I.3	x		x
CS I.4	x	x	x
CO II	x	x	x
CS II.1		x	x
CS II.2		x	x
CS II.3		x	x
CS II.4	x	x	x

7. Budżet LSROR

Budżet LSROR dla obszaru Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko - Augustowskie został przedstawiony z podziałem na:

1. Środki planowane na operacje realizowane w ramach środka 4.1 osi priorytetowej 4. zgodnie z podziałem przedstawionym w Rozporządzeniu⁴.
  - działanie „Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymanie atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa”,
  - działanie „Restrukturyzacja lub reorientacja działalności gospodarczej, lub dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa, w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem”,
  - działanie „Podnoszenie wartości produktów rybactwa, rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa”,
  - działanie „Ochrona środowiska lub dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności lub przywrócenia potencjału produkcyjnego sektora rybactwa, w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej”.
2. Środki planowane na operacje realizowane przez LGR w ramach środka 4.2 „Wsparcie na rzecz współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej”
3. Środki planowane na operacje realizowane przez LGR w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy rybackiej, zwanej dalej „LGR”, oraz nabywanie umiejętności i aktywizacja lokalnych społeczności”

---

⁴ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinna odpowiadać lokalna strategia rozwoju obszarów rybackich, kryteriów wyboru lokalnej grupy rybackiej do realizacji tej strategii oraz wymagań, jakim powinna odpowiadać umowa dotycząca warunków i sposobu realizacji tej strategii w ramach programu operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

Tabela nr 24: Podział budżetu LSROR na środki osi priorytetowej 4.

Kwota na mieszkańca (w PLN)	Działanie	Budżet 2010-2015
516,13	Środek 4.1 Wdrażanie LSROR	51 434 372,55
12,54	Środek 4.2 Wsparcie na rzecz współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej (3 %)	1 250 000,00
528,68	Razem oś priorytetowa 4	52 684 372,55
w tym:	Funkcjonowanie LGR (10%)	5 268 437,25
Liczba mieszkańców: 99 653		

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z regulacjami ww. Rozporządzenia wysokość środków finansowych przeznaczonych przez LGR na:

- a) finansowanie promowania współpracy międzyregionalnej lub międzynarodowej między lokalnymi grupami rybackimi, zwanymi dalej "LGR", w przepisach dotyczących trybu i warunków przyznawania i wypłaty pomocy na realizację środków objętych osią priorytetową 4 wynosi nie więcej niż 5 % środków finansowych, obliczonych zgodnie ze sposobem określonym w pkt 5 Rozporządzenia,
- b) finansowanie funkcjonowania LGR oraz nabywania umiejętności i aktywizacji lokalnych społeczności w przepisach dotyczących trybu i warunków przyznawania i wypłaty pomocy na realizację środków objętych osią priorytetową 4 wynosi nie więcej niż 10 % środków finansowych, obliczonych zgodnie ze sposobem określonym w pkt 5 Rozporządzenia,
- c) finansowanie operacji realizowanych w ramach LSROR przez podmioty społeczne i gospodarcze wynosi nie mniej niż 50 % środków finansowych, obliczonych zgodnie ze sposobem określonym w pkt 5 Rozporządzenia;

Tabela nr 25 przedstawia podział środków osi 4 ze względu na rodzaj podmiotów realizujących operacje.

Tabela nr 25: Podział środków osi 4 pomiędzy beneficjentów

Działanie	Podmioty gospodarcze i społeczne		Podmioty pozostałe (samorządy, administracja rządowa, itp.)		Razem	
	zł	%	zł	%	zł	%
„Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymanie atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa”	5 665 841,19	10,75	17 092 482,60	32,44	22 758 323,79	43,20
Restrukturyzacja lub reorientacja działalności gospodarczej, lub dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa, w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem	2 042 008,11	3,88	0	0	2 042 008,11	3,88
Podnoszenie wartości produktów rybactwa, rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa	5 341 400,80	10,14	0	0	5 341 400,80	10,14
Ochrona środowiska lub dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności lub przywrócenia potencjału produkcyjnego sektora rybactwa, w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej	13 353 502,00	25,35	2 670 700,60	5,07	16 024 202,60	30,42
Funkcjonowanie lokalnej grupy rybackiej					5 268 437,25	10,00
Wsparcie na rzecz współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej					1 250 000,00	2,37
Razem	26 402 752,10	50,11	19 763 183,20	37,51	52 684 372,55	100,00

Źródło: Opracowanie własne

W planie budżetu LSROR uwzględniono podział środków na poszczególne rodzaje operacji środka 4.1 oraz środka 4.2 osi priorytetowej 4, w okresach dwuletnich: 2010 – 2011, 2012 – 2013, 2014 – 2015. Plan budżetu prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 26: Plan budżetu Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich dla LGR "Pojezierze Suwalsko - Augustowskie" (w zł)

Rodzaj operacji	Środek 4.1 Rozwój obszarów zależnych od rybactwa, w tym:									Środek 4.2 Wsparcie na rzecz współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej	Razem oś priorytetowa 4 „Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa”	
	Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymania atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa		Restrukturyzacja lub reorientacja działalności gospodarczej lub dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem		Podnoszenie wartości produktów rybactwa, rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa		Ochrona środowiska lub dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności lub przywrócenia potencjału produkcyjnego sektora rybactwa w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej		Funkcjonowanie lokalnej grupy rybackiej, zwanej dalej „LGR”, oraz nabywanie umiejętności i aktywizacja lokalnych społeczności			
1	2		3		4		5		6		7	8
	Sektor publiczny	Sektor gospodarczy i sektor społeczny	Sektor publiczny	Sektor gospodarczy i sektor społeczny	Sektor publiczny	Sektor gospodarczy i sektor społeczny	Sektor publiczny	Sektor gospodarczy i sektor społeczny	administrowanie LGR; badania obszaru; szkolenia LGR	działania informacyjne; promocja; aktywizacja		
2010-2011	6 888 615,17	1 722 136,16	-	172 517,81	-	2 294 554,49	1 292 092,35	5 305 271,76	1 200 400,80		-	18 875 588,54
									922 573,36	277 827,44		
2012-2013	9 654 096,00	3 506 684,76	-	1 768 280,20	-	2 744 826,11	1 277 398,15	7 542 179,34	2 070 500,00		1 000 000,00	29 563 964,56
									1 420 340,12	650 159,88		
2014-2015	549 771,43	437 020,27	-	101 210,10	-	302 020,20	101 210,10	506 050,90	1 997 536,45		250 000,00	4 244 819,45
									1 198 521,87	799 014,58		
Razem	17 092 482,60	5 665 841,19	-	2 042 008,11	-	5 341 400,80	2 670 700,60	13 353 502,00	5 268 437,25		1 250 000,00	52 684 372,55
									3 541 435,35	1 727 001,90		

Źródło: Opracowanie własne

8. Procedury oceny zgodności operacji z LSROR, procedury wyboru operacji przez LGR, procedury odwołania od decyzji Komitetu, kryteria oceny zgodności operacji z LSROR, kryteria wyboru operacji oraz procedury zmiany tych kryteriów.

W tym punkcie zostały przedstawione procedury wewnętrzne wyboru operacji do realizacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Pojezierza Suwalsko - Augustowskiego wykazujące podział zadań i zakres odpowiedzialności poszczególnych organów na kolejnych etapach procedury. Do LSROR załączono wzory dokumentów stosowanych podczas dokonywania oceny (karty oceny wraz z instrukcją wypełniania, deklaracja bezstronności, wzory pism).

W celu stworzenia sprawnego i czytelnego systemu dla podmiotów ubiegających się o wsparcie z budżetu Lokalnej Grupy Rybackiej, opracowano następujący zestaw procedur:

1. procedura naboru wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSROR;
2. procedura wyboru operacji:
  - ocena zgodności operacji z LSROR;
  - ocena operacji na podstawie kryteriów wyboru operacji, w tym kryteria wyboru operacji dla różnych działań;
3. procedura zmiany kryteriów wyboru operacji;
4. procedura wyłączenia członka Komitetu od udziału w wyborze operacji w razie zaistnienia okoliczności podważających bezstronność w procesie oceny;
5. procedura odwoławcza od decyzji Komitetu.

Komitet dokonuje oceny zgodności operacji z LSROR w oparciu o ustaloną procedurę oraz z zastosowaniem kryteriów wyboru operacji, określających priorytety LGR, jako instytucji odpowiedzialnej za wdrażanie strategii.

Procedura przeprowadzania głosowania zawarta jest w Regulaminie Komitetu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko – Augustowskie” (Rozdział VI: „Głosowanie”), stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszej strategii.

8.1. Procedura naboru wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSROR

Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rybackiego na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich dla obszaru LGR Pojezierze Suwalsko - Augustowskie będą podlegały określonym kryteriom naboru i selekcji.

1. Zarząd Województwa Podlaskiego na wniosek LGR Pojezierze Suwalsko - Augustowskie będzie podawać do publicznej wiadomości informację o możliwości składania za pośrednictwem LGR wniosków o dofinansowanie operacji oraz treść ogłoszenia o naborze wniosków.

Ogłoszenie terminu naboru oparte jest na „Harmonogramie konkursów na wybór operacji do realizacji, w ramach wdrażania LSROR” stanowiącym załącznik nr 9 do wniosku o wybór LGR do realizacji LSROR. Każdy nabór poprzedzony będzie szkoleniami dla potencjalnych beneficjentów i doradztwem dla zainteresowanych.

2. W sprawie naboru wniosków przez LGR w ramach środka 4.1 Rozwój obszarów zależnych od rybactwa, w ramach którego mogą być realizowane operacje polegające na:

- a) wzmocnieniu konkurencyjności i utrzymaniu atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa,
- b) restrukturyzacji lub reorientacji działalności gospodarczej, lub dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa, w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem,
- c) podnoszeniu wartości produktów rybactwa, rozwoju usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa,
- d) ochronie środowiska lub dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności lub przywrócenia potencjału produkcyjnego sektora rybactwa, w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej,

przyjmuje się następujący tryb postępowania:

Zarząd LGR podejmuje uchwałę w sprawie ogłoszenia/rozpoczęcia naboru wniosków o pomoc w ramach puli środków zaplanowanych do wykorzystania na realizację LSROR w kolejnych okresach dwuletnich,

3. LGR przygotowuje treść ogłoszenia zgodnie z warunkami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 października 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwracania pomocy finansowej na realizację środków objętych osią priorytetową 4 – Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa, zawartą w programie Operacyjnym „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 -2013”.

4. Ogłoszenie zawierać będzie następującą informację przeznaczoną dla potencjonalnych wnioskodawców:

- a) Nazwę Lokalnej Grupy Rybackiej, która będzie dokonywała naboru;
- b) Wskazanie środka (typu operacji), którego dotyczy nabór wniosków;
- c) termin składania wniosków (nie krótszy niż 30 dni i nie dłuższy niż 60 dni, rozpoczynający bieg nie wcześniej niż 30 dni od dnia ukazania się ogłoszenia);
- d) wskazanie miejsca w którym należy składać wniosek (biuro LGR: adres, godziny otwarcia);
- e) wskazanie miejsca, w którym są udostępnione oraz opublikowane wzór wniosku o dofinansowanie, kryteria wyboru operacji przez LGR określone w LSROR i wykaz dokumentów, które dołącza się wniosku o dofinansowanie, umożliwiającym dokonanie oceny i wyboru przez LGR;
- f) limit dostępnych środków finansowych;

5. Ogłoszenie o naborze wniosków zostanie umieszczone na:

- stronach internetowych: urzędu marszałkowskiego „Wrota Podlasia” i LGR;
- tablicach ogłoszeń: urzędu marszałkowskiego i w siedzibie LGR;
- w prasie o zasięgu obejmującym obszar realizacji LSROR.

6. Miejsce składania wniosków: Biuro Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko – Augustowskie”, ul. Wesoła 22, 16 – 400 Suwałki (czynne poniedziałek – piątek w godzinach 8 -16);

7. Przyjmowanie wniosków:

- wnioski należy składać w formie papierowej i elektronicznej; na formularzu i w ilości określonej przez Instytucję Zarządzającą Programem wraz z załącznikami,
- złożenie wniosku potwierdza się na jego kopii. Potwierdzenie zawiera datę złożenia wniosku oraz jest opatrzone pieczęcią LGR i podpisane przez osobę przyjmującą wniosek,
- wniosek w momencie przyjęcia rejestrowany jest na liście wniosków,
- składający wniosek otrzymuje potwierdzenie przyjęcia wniosku na piśmie. Wzór pisma zawiera załącznik nr 2 do Regulaminu Komitetu (załącznik nr 2 do LSROR),
- oficjalne zamknięcie listy następuje w dniu zakończenia terminu składania wniosków poprzez podkreślenie listy i podpisanie przez osobę przyjmującą.

8. Biuro LGR zestawia złożone wnioski w zbiorczą listę wniosków o dofinansowanie operacji dla danego działania środka 4.1.

9. LGR przechowuje złożone w ramach konkursów wnioski w warunkach zapewniających zachowanie poufności danych i informacji w nich zawartych. Dostęp do dokumentacji konkursowej mogą mieć jedynie osoby uczestniczące w obsłudze naboru oraz w ocenie wniosków. Osoby uczestniczące w organizacji naborów i ocenie wniosków będą zobowiązane do zachowania poufności danych i informacji zawartych we wnioskach. Zasada poufności dotyczy w sposób szczególny odpowiedniego zabezpieczenia informacji (danych z wniosku), zakazu przekazywania informacji i dokumentów osobom trzecim (nieupoważnionym). Informacje dotyczące przebiegu i wyników oceny formalnej w okresie od rozpoczęcia procesu oceny do ogłoszenia listy projektów zakwalifikowanych do realizacji mogą być jedynie przekazywane osobom uczestniczącym w organizacji naboru.

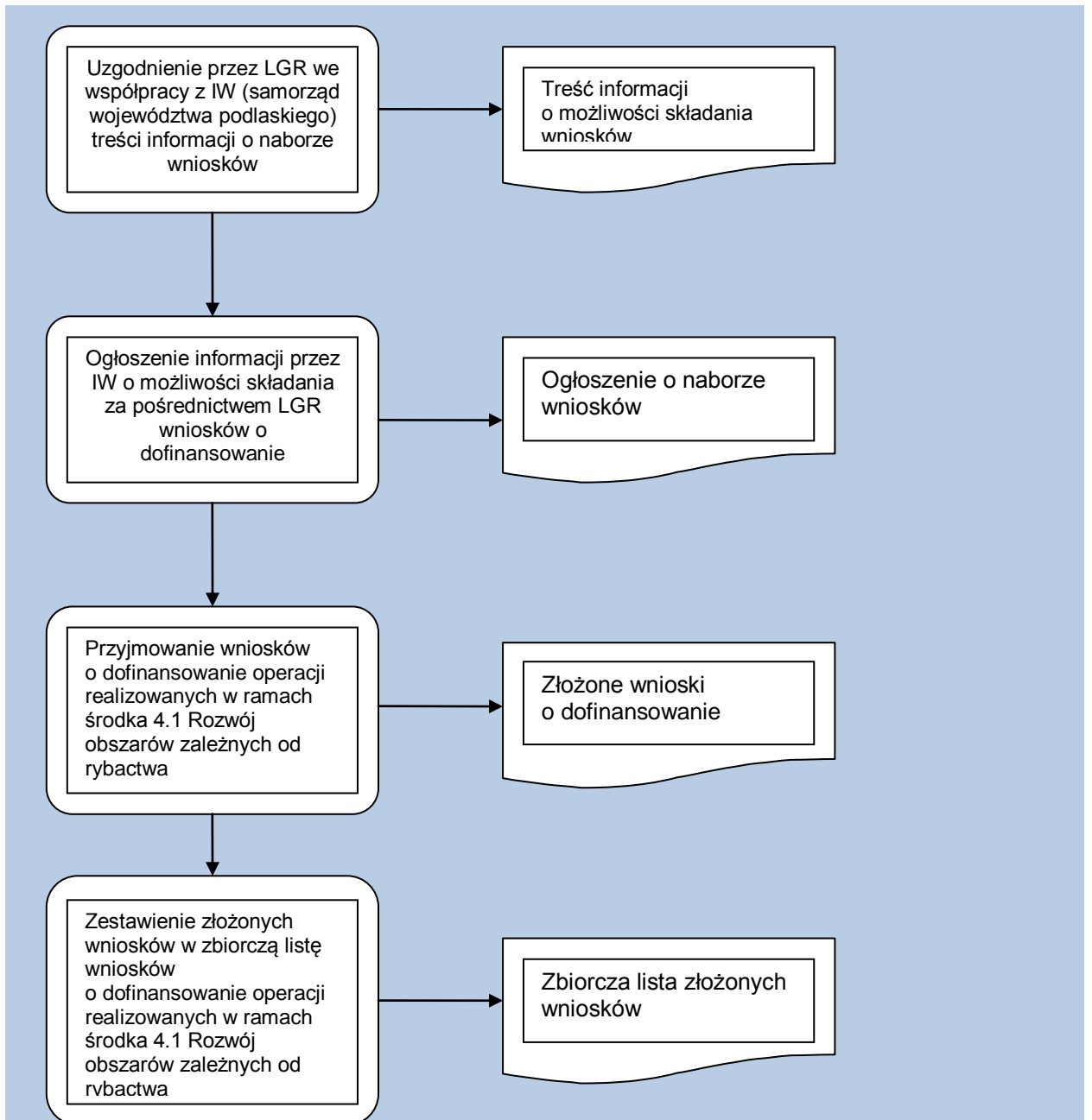
Poniżej przedstawiono ujęcie tabelaryczne i schemat graficzny procedury naboru wniosków.

Tabela nr 27: Ogólna procedura naboru wniosków o dofinansowanie operacji w ujęciu tabelarycznym

Miejsce na pieczęć LGR	OGÓLNA PROCEDURA NABORU WNIOSKÓW O DOFINANSOWANIE OPERACJI W RAMACH WDRAŻANIA LSROR		
CEL PROCEDURY	Przyjęcie wniosków i ich kopii do wyboru operacji przez LGR w ramach posiadanego budżetu na realizację LSROR		
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ	Dyrektor Biura LGR		
ZAKRES STOSOWANIA	Dotyczy wszystkich pracowników LGR biorących udział w przygotowaniu dokumentacji i przeprowadzeniu naboru oraz członków Zarządu LGR		
WKŁAD	Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich, Akty prawne regulujące wdrażanie osi 4 Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa, personel Biura LGR, zasoby materialne Biura LGR		
KROK	CZYNNOŚCI	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	ZAPISY
1.	Uzgodnienie przez LGR we współpracy z IW (samorząd województwa podlaskiego) treści informacji o naborze wniosków	Prezes Zarządu	Treść informacji o możliwości składania wniosków
2.	Ogłoszenie informacji przez IW o możliwości składania za pośrednictwem LGR wniosków o dofinansowanie	Prezes Zarządu	Ogłoszenie o naborze wniosków
3.	Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie operacji realizowanych w ramach środka 4.1 Rozwój obszarów zależnych od rybactwa	Dyrektor Biura LGR	Złożone wnioski (oryginał i kopia wraz z załącznikami, potwierdzenie przyjęcia wniosków)
4.	Zestawienie złożonych wniosków w zbiorczą listę wniosków o dofinansowanie operacji realizowanych w ramach środka 4.1 Rozwój obszarów zależnych od rybactwa	Dyrektor Biura LGR	Zbiorcza lista złożonych wniosków
REZULTAT	Zbiorcza lista wniosków do dofinansowania		
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ	Regulamin Komitetu, Regulamin Zarządu, Regulamin pracy Biura LGR		
SPRAWDZIŁ: Dyrektor Biura	ZATWIERDZIŁ: Zarząd LGR		
Data:	Data:		

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek nr 4: Procedura naboru wniosków o dofinansowanie operacji – schemat graficzny

Źródło: Opracowanie własne

10. Wniosek o dofinansowanie operacji wymienionych w § 1 pkt 1 lit. e Rozporządzenia⁵ czyli na:

- funkcjonowanie lokalnej grupy rybackiej, zwanej dalej „LGR”, oraz nabywaniu umiejętności i aktywizacji lokalnych społeczności;

składa się raz w roku, w terminie od 15 września do 15 października roku poprzedzającego rok na który przyznana ma być pomoc, przy czym wniosek o dofinansowanie tych operacji na pierwszy rok realizacji LSROR składa się w terminie 30 dni od dnia dokonania wyboru LGR do realizacji opracowanej przez nią LSROR, do właściwego organu samorządu województwa podlaskiego.

Pomoc na realizację operacji wymienionych w punkcie 10 przyznawana jest Lokalnej Grupie Rybackiej.

Złożenie wniosku o dofinansowanie potwierdza się na jego kopii. Potwierdzenie zawiera datę złożenia wniosku oraz jest opatrzone pieczęcią właściwego organu samorządu województwa i podpisane przez osobę przyjmującą wniosek.

8.2. Procedura wyboru operacji

Przed zakończeniem naboru wniosków Zarząd LGR przedkłada Komitetowi LGR wniosek o zwołanie posiedzenia Komitetu w celu wyboru operacji do finansowania. Biuro LGR w terminie 3 dni przed planowaną datą posiedzenia Komitetu, przedkłada Komitetowi LGR sprawozdanie zbiorcze dotyczące zakończonego naboru. Ocena jakościowa i wybór operacji dokonywany jest przez Komitet na posiedzeniach zgodnie z poniżej opisaną procedurą:

---

⁵ ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI z dnia 15 października 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwracania pomocy finansowej na realizację środków objętych osią priorytetową 4 – Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa, zawartą w programie operacyjnym „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

1. Komitet dokonuje wyboru operacji w terminie 18 dni od dnia zakończenia naboru wniosków, na posiedzeniu Komitetu zwołanym zgodnie z Regulaminem Komitetu,
2. Członkom Komitetu zgodnie z § 12 ust. 2 i 3 Regulaminu Komitetu w okresie 3 dni przed posiedzeniem Komitetu Biuro LGR udostępnia dokumentację dotyczącą wniosków w formie kopii w wersji papierowej, elektronicznej, lub do wglądu w Biurze LGR,
3. Komitet zapewnia poufność danych zawartych we wnioskach oraz bezstronność wyboru operacji poprzez:
  - a) złożenie oświadczeń przez członków Komitetu, że zobowiązują się do zachowania w tajemnicy i zaufaniu informacji objętych wnioskiem oraz że zobowiązują się do bezstronnej oceny,
  - b) złożenie oświadczeń przez członków Komitetu, że nie pozostają w żadnym związku z wnioskodawcami, które mogłyby wpływać na bezstronność w procesie oceny wniosków (procedura wyłączenia członka Komitetu w przypadku zaistnienia sytuacji, która może wywoływać wątpliwość co do jego bezstronności – w rozdziale V Regulaminu Komitetu),
  - c) złożenie oświadczeń przez członków komitetu o wyłączeniu się z oceny operacji, w przypadkach związków z wnioskodawcami mogących skutkować niezachowaniem bezstronności.
4. Członkowie Komitetu mogą w procesie oceny korzystać z pomocy ekspertów w dziedzinie, której dotyczy projekt (o zatrudnieniu eksperta decyduje Zarząd na wniosek Komitetu),
5. Głosowanie odbywa się za pomocą kart oceny zgodności operacji z LSROR oraz za pomocą kart oceny operacji według kryteriów wyboru operacji przyjętych w LSROR. Głosowanie odbywa się zgodnie z Rozdziałem VI „Głosowanie” Regulaminu Komitetu,
6. Na liście operacji wybranych przez Komitet do dofinansowania umieszcza się operacje na podstawie przyznanych punktów w kolejności malejącej aż do wyczerpania się alokacji środków finansowych przewidzianych na dany konkurs (chyba, że przepisy prawa lub wytyczne IZ lub IP wskażą inne rozwiązanie).
7. Uchwały podjęte przez Komitet Przewodniczący przekazuje Zarządowi nie później niż w ciągu 3 dni od ich uchwalenia,

8. Zarząd informuje (wysyła powiadomienie) wnioskodawcę w terminie 21 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy o:

- zgodności lub niezgodności operacji z LSROR – wskazując przyczyny niezgodności,
- liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny operacji według kryteriów wyboru operacji i miejscu na liście ocenionych operacji,
- przysługującym wnioskodawcy prawie do odwołania od wyników oceny zgodnie z procedurą określoną w LSROR,
- możliwości zmian na liście ocenionych operacji w wyniku rozpatrzenia odwołań wniesionych przez wnioskodawców.

Wzór pisma do wnioskodawcy informującego o wynikach oceny zawiera załącznik nr 3 do Regulaminu Komitetu (załącznik nr 2 do LSROR).

9. W terminie 45 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy LGR sporządza listy:

- operacji, które zostały wybrane, ustalając ich kolejność według liczby uzyskanych punktów,
- operacji, które nie zostały wybrane, uwzględniając wyniki oceny operacji dokonanej na skutek złożonych odwołań

LGR przekazuje właściwej Instytucji Wdrażającej listy wybranych i nie wybranych operacji oraz uchwały Komitetu LGR wraz ze złożonymi wnioskami w terminie 45 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji.

Poniżej przedstawiono ujęcie tabelaryczne i graficzne opisanej procedury.

Tabela nr 28: Procedura wyboru operacji do dofinansowania w ujęciu tabelarycznym.

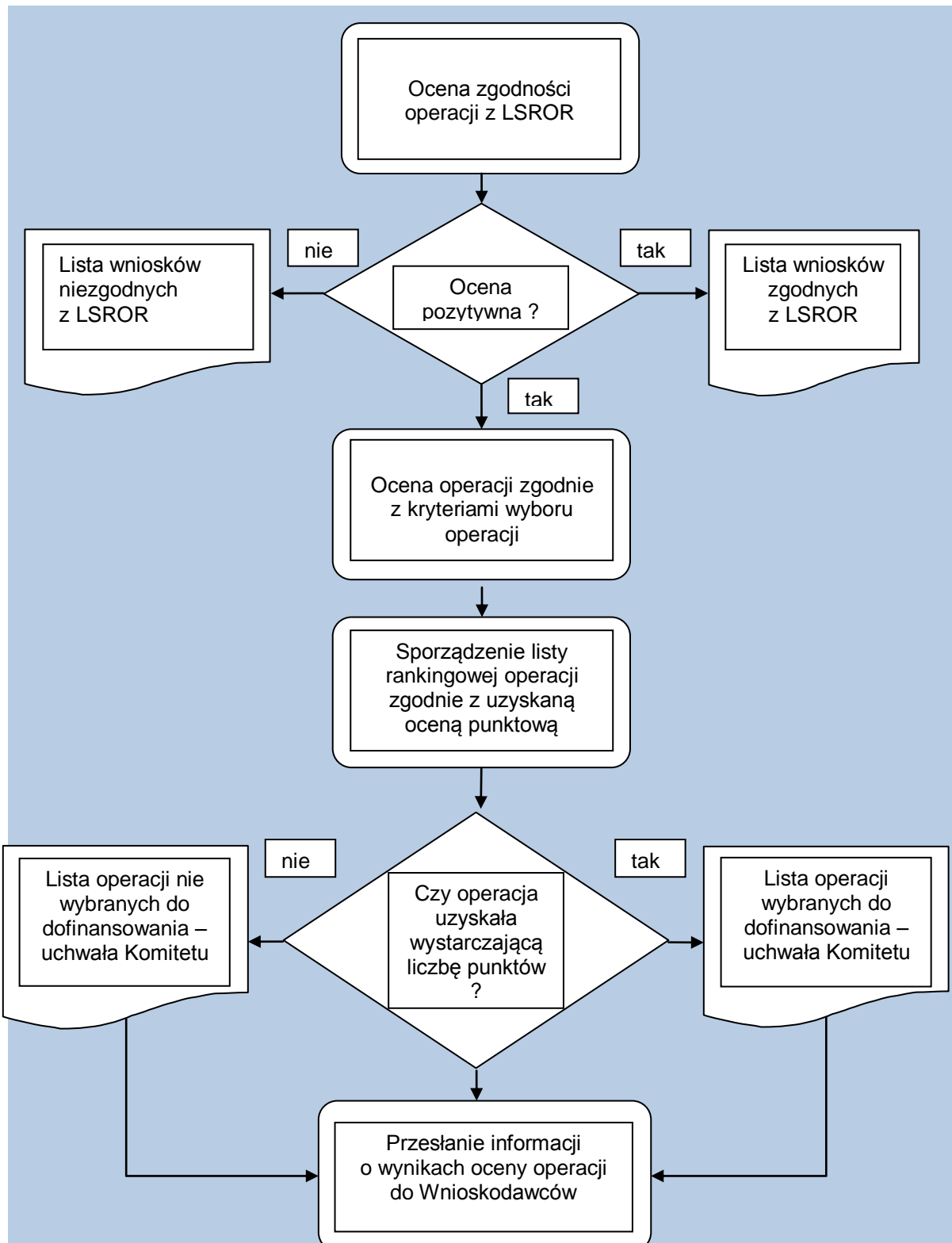
Miejsce na pieczęć LGR	OGÓLNA PROCEDURA WYBORU OPERACJI DO DOFINANSOWANIA W RAMACH WDRAŻANIA LSROR		
CEL PROCEDURY	Przeprowadzenie procedury wyboru operacji do dofinansowania w ramach posiadanego budżetu na realizację LSROR		
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ	Przewodniczący Komitetu		
ZAKRES STOSOWANIA	Dotyczy wszystkich pracowników LGR biorących udział w przygotowaniu dokumentacji i przeprowadzeniu naboru, członków Komitetu oraz członków Zarządu LGR		
WKŁAD	Wnioski finansowe operacji, Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich, Akty prawne regulujące wdrażanie osi 4 Zrównoważony Rozwój Obszarów Zależnych od Rybactwa, personel Biura LGR, zasoby materialne Biura LGR		
KROK	CZYNNOŚCI	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	ZAPISY
1.	Zapoznanie się członków Komitetu ze złożonymi wnioskami finansowymi operacji	Dyrektor Biura LGR	Zbiorcza lista złożonych wniosków, formularze wniosków z załącznikami
2.	Ocena zgodności operacji z LSROR	Przewodniczący Komitetu	Lista operacji zgodnych z LSROR, lista operacji niezgodnych z LSROR, karty oceny, protokoły Komisji Skrutacyjnej, uchwały Komitetu dotyczące każdej operacji
3.	Ocena zgodności operacji na podstawie kryteriów wyboru operacji	Przewodniczący Komitetu	Lista operacji ocenionych zgodnie z kryteriami wyboru operacji, karty oceny, protokoły Komisji Skrutacyjnej, uchwały Komitetu dotyczące każdej operacji

4.	Przekazanie wnioskodawcom informacji o wybraniu bądź nie wybraniu operacji przez Komitet wraz z liczbą uzyskanych punktów i miejscem na liście, informacją o możliwości złożenia odwołania od wyników tej oceny oraz informacją o możliwości zmian na liście w przypadku wniesienia przez wnioskodawców odwołań	Prezes Zarządu LGR	Informacja dla wnioskodawcy
5.	Ocena operacji na podstawie złożonych odwołań zgodnie z procedurą odwoławczą	Przewodniczący Komitetu	Zaktualizowana lista operacji, które zostały wybrane do dofinansowania w kolejności według liczby uzyskanych punktów, Zaktualizowana lista operacji, które nie zostały wybrane do dofinansowania, Karty oceny, protokoły Komisji Skrutacyjnej, uchwały Komitetu
6.	Przekazanie właściwemu organowi samorządu województwa list wybranych i niewybranych operacji wraz z uchwałami Komitetu oraz wszystkimi złożonymi w terminie wnioskami	Prezes Zarządu LGR	Lista wybranych i niewybranych operacji, uchwały, wnioski
7.	Przekazanie pisemnej informacji wnioskodawcom o wybraniu lub niewybraniu projektu wraz z podaniem przyczyn niewybrania oraz liczbie uzyskanych punktów lub miejscu na liście operacji,	Prezes Zarządu	Lista wybranych i niewybranych operacji
REZULTAT	Lista operacji wybranych do dofinansowania, Lista operacji nie wybranych do dofinansowania, Uchwały Komitetu w sprawie operacji		

DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ	Regulamin Komitetu, Regulamin Zarządu, Regulamin pracy Biura LGR
Sprawdził: Dyrektor Biura LGR	ZATWIERDZIŁ: Zarząd
Data:	Data:

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek nr 5: Procedura oceny wniosków o dofinansowanie operacji – schemat graficzny

Źródło: opracowanie własne

8.2.1. Ocena zgodności operacji z LSROR

1. Procedura oceny zgodności operacji z LSROR polega na dokonaniu oceny zgodności celów i zakresu operacji z celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami zapisanymi w LSROR.
2. Ocena zgodności z LSROR jest dokonywana indywidualnie przez członków Komitetu (zgodnie z instrukcją załączoną do karty) poprzez wypełnienie imiennej karty oceny zgodności operacji z LSROR.
3. Zgodnie z § 25 ust. 3 Regulaminu Komitet może powołać zespoły do oceny operacji określając ich liczbę, liczbę członków zespołu, liczbę operacji do oceny poszczególnych zespołów, oraz dobierając skład zespołów i operacje do oceny w drodze losowania przy zachowaniu zasady bezstronności.
4. W karcie oceny zgodności projektu z LSROR, członkowie Komitetu odpowiadają na pytania:
  - a) czy realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSROR?
  - b) czy realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSROR?
5. Uznanie operacji za zgodną z LSROR skutkuje przekazaniem operacji do dalszej oceny według kryteriów wyboru operacji.
6. Operacja, która nie zostanie uznana za zgodną z LSROR nie podlega dalszej ocenie i zostaje zwrócona wnioskodawcy bez możliwości odwołania się od decyzji Komitetu.
7. Operacja zostanie uznana za zgodną z LSROR jeżeli będzie zgodna z:
  - a) co najmniej jednym celem ogólnym,
  - b) co najmniej jednym celem szczegółowym
8. Do dalszej oceny na podstawie kryteriów wyboru operacji zostaną przekazane operacje uznane przez Komitet za zgodne z LSROR - bezwzględną większością głosów, zgodnie z § 26 ust. 4 Regulaminu Komitetu.
9. Załącznikiem do niniejszej procedury jest Karta oceny zgodności operacji z LSROR (Załącznik nr 9 do LSROR)

8.2.2. Ocena operacji na podstawie kryteriów wyboru operacji

1. Procedura oceny operacji na podstawie kryteriów wyboru operacji polega na dokonaniu oceny operacji zakwalifikowanych wcześniej, jako zgodnych z LSROR, na podstawie kryteriów wyboru operacji wskazanych w LSROR.
2. Zasadniczym celem tej procedury jest wybór operacji, które w największym stopniu mogą realizować założenia LSROR.
3. Ocena dokonywana jest indywidualnie przez członków Komitetu na imiennych kartach oceny operacji według kryteriów wyboru operacji. Miejsce operacji na liście rankingowej określa średnia arytmetyczna wszystkich indywidualnych ocen.
4. Zgodnie z § 25 ust. 3 Regulaminu Komitet może powołać zespoły do oceny operacji określając ich liczbę, liczbę członków zespołu, liczbę operacji do oceny poszczególnych zespołów, oraz dobierając skład zespołów i operacje do oceny w drodze losowania przy zachowaniu zasady bezstronności. Ten sam zespół, który został wybrany do oceny zgodności operacji z LSROR, kontynuuje ocenę zgodności na podstawie kryteriów wyboru operacji.
5. Komitet wybiera do dofinansowania tylko te operacje, które uzyskały co najmniej 50% maksymalnej liczby punktów dla danego rodzaju operacji.

Karty oceny operacji według kryteriów wyboru operacji dla poszczególnych działań środka 4.1: Rozwój obszarów zależnych od rybactwa, stanowią Załączniki nr 10-13 do Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Pojezierza Suwalsko – Augustowskiego.

Na kolejnych stronach przedstawiono tabele kryteriów wyboru operacji dla poszczególnych działań środka 4.1.

Tabela nr 29: Kryteria wyboru operacji dla działania „Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymanie atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa”

Lp	Kryterium wyboru operacji	Opis	Punktacja	Mierzalność	Adekwatność do SWOT
1.	Zasięg oddziaływania operacji	<p>Preferowane są operacje obejmujące swoim zasięgiem jak największy obszar.</p> <p>Oceniając operację pod względem zasięgu oddziaływania należy wziąć pod uwagę cały charakter inwestycji.</p> <p>Zasięg oddziaływania operacji nie jest tożsamy z miejscem realizacji operacji, dlatego główną wagę przykładą się do informacji zawartych w pkt. 6 Opisu zgodności z kryteriami wyboru operacji.</p> <p>Za oddziaływanie operacji na terenie co najmniej 2 gmin (rozumiane jako obszar LSROR) przyznawane jest 10 pkt, np. gminne kąpielisko, które będzie dostępne nie tylko dla mieszkańców gminy.</p> <p>W przypadku agroturystyki/ turystyki wiejskiej oddziaływanie szersze niż na jedną miejscowość będzie tylko wtedy, gdy obiekt ten wyróżnia się specjalnymi usługami/ cechami (np. prowadzi wystawy, pokazy, umożliwia zwiedzanie, itp.)</p>	jedna miejscowość - 1 pkt, gmina - 5 pkt, obszar LSROR i szerzej - 10 pkt	tak	S1., S2., S3., S4., W1., W2., W3., W4., O1., O2., O6., O7., O8., T1., T2., T3.
2.	Zaangażowanie społeczności lokalnej, udział innych partnerów	<p>Preferowane są operacje aktywizujące współpracę mieszkańców i organizacji.</p> <p>W celu wykazania i udowodnienia planowanego partnerstwa przy realizacji działań w projekcie, <u>wymagany jest opis zakresu współpracy i jego oddziaływania na realizację projektu.</u></p>	jeden podmiot - 5 pkt, dwa i więcej podmiotów - 10 pkt	tak	S2., S3., S5., W3., W4., O1., O2., O6., O7., O8., T1., T2., T3., T6.
3.	Wpływ na promocję obszaru	<p>Preferowane są operacje, które zawierają element promocji obszaru LSROR.</p> <p>W celu wykazania wpływu operacji na promocję obszaru, niezbędne jest wskazanie i krótkie opisanie planowanych do zastosowania konkretnych narzędzi promocji i kanałów komunikacji marketingowej (np. foldery, bilbordy, radio, tv, Internet i inne), może to być również innowacyjny produkt/ usługa wyróżniająca i promująca region szczególnie pod względem turystycznym, poprzez swoje powstanie. Koszty takiej promocji powinny być ujęte w projekcie</p>	operacja nie zawiera elementu promocji obszaru LSROR - 0 pkt; operacja zawiera element promocji obszaru LSROR i LGR Pojezierze Suwalsko-Augustowskie: *przewidziano publikacje papierowe (foldery, plakaty) oraz banery – 5 pkt, *przewidziano publikacje papierowe oraz publikacje w mediach (prasa,	tak	S3., S4., S5., S6., W1., W2., W3., W4., W5., O1., O5., O6., O7., O8., T1., T2., T3.

			radio, tv, internet) - 10 pkt		
4.	Wykorzystanie lokalnych zasobów	<p>Preferowane są operacje wykorzystujące zasoby lokalne.</p> <p>Ocena kryterium zależy od opisu, którego użył Wnioskodawca. Należy przyrzeć się całościowo operacji i opisanym kryteriom.</p> <p>Do wykorzystania zasobów przyrodniczych należy zaliczyć każde wykorzystanie lokalnej fauny, flory, wody, powietrza, gleby, itp.</p> <p>Do zasobów kulturowych i/lub historycznych oprócz przykładów wskazanych w Opisie zgodności z kryteriami, należy wziąć pod uwagę czy operacja dotyczy wykorzystania obiektów zabytkowych, społeczno-kulturowych, muzeów, izb regionalnych itp. Opis powyższych zasobów powinien być konkretny, np. w kwaterze agroturystycznej będą dostępne przewodniki, mapy, polecane będą trasy, szlaki po danych atrakcjach, itp.</p> <p>Do zasobów ludzkich, oprócz przykładów wskazanych w Opisie zgodności z kryteriami, należy również zaliczyć np. utworzone miejsce pracy- stałe lub sezonowe lub inne zaangażowanie społeczności zamieszkującej obszar LSROR.</p> <p>Do zasobów gospodarczych należy zaliczyć np. zaangażowanie lokalnych podmiotów w realizację operacji (np. lokalne przedsiębiorstwo zaangażowane w budowę/ remont/ przebudowę obiektu lub dostawcę sprzętu).</p>	brak wykorzystania zasobów lokalnych - 0 pkt, zasoby przyrodnicze - 5 pkt, zasoby kulturowe, historyczne - 5 pkt, zasoby ludzkie - 5 pkt, gospodarcze - 5 pkt, Razem max. 10 pkt.	tak	S1., S2., S3., S4., S5., W1., W2., W3., W4., W5., O2, O4., O6., O7.
5.	Kompletność wniosku o dofinansowanie operacji	Preferowane są kompletne wnioski o dofinansowanie tzn. złożone ze wszystkimi wymaganymi dokumentami dla danego typu operacji, np. kosztorys inwestorski, pozwolenie budowlane/wodnoprawne w przypadku inwestycji budowlanych lub np. dokumenty potwierdzające planowane koszty – tj. oferty cenowe w przypadku dofinansowania na zakup sprzętu, wyposażenia itp.	Wniosek o dofinansowanie jest gotowy do realizacji, zawiera wszelkie wymagane prawem dokumenty niezbędne do realizacji operacji – 10 pkt; Wniosek o dofinansowanie nie jest gotowy do realizacji, nie zawiera wszelkich wymaganych prawem dokumentów niezbędnych do realizacji operacji – 0 pkt	tak	-

6.	Doświadczenie w realizacji projektów finansowanych przez Unię Europejską, albo też działań/projektów o podobnym charakterze	<p>Preferowane są wnioski składane przez podmioty mające doświadczenie w realizacji projektów finansowanych przez UE, ma to zapewnić sprawna realizację wysoką jakością projektu</p> <p>Weryfikacja kryterium następuje na podstawie informacji dotyczących wymienionego doświadczenia.</p> <p>Punktowane jest doświadczenie Wnioskodawcy, który był beneficjentem innych Funduszy Europejskich, bądź środków krajowych lub był członkiem kadry zarządzającej i/lub rozliczającej projekt. Niezbędny jest krótki opis zrealizowanego projektu/ów.</p> <p>Za posiadane doświadczenie nie jest uznawane/ punktowane doświadczenie, które wnioskodawca posiada np. z tytułu wykonawcy robót w projekcie UE, którego beneficjentem jest inny podmiot.</p>	brak doświadczenia - 0 pkt, zrealizowany przynajmniej projekt - 5 pkt	tak	S5., W1., W2., W3., W4., O1., O7., T1., T2.
----	---	---	---	-----	---

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 30: Kryteria wyboru dla operacji „Restrukturyzacja lub reorientacja działalności gospodarczej, lub dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa, w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem”

Lp	Kryterium wyboru operacji	Opis	Punktacja	Mierzalność	Adekwatność do SWOT
1.	Tworzenie miejsc pracy	Preferowane są operacje w wyniku których beneficjent utworzy stałe miejsca pracy całoroczne lub sezonowe (przynajmniej 4 miesiące w roku przez okres 3 lat) w wyniku realizacji operacji, w szczególności zatrudnienie osób, które utraciły pracę w sektorze rybackim oraz kobiet (w celu wzmocnienia roli i udziału kobiet w sektorze rybackim)	1 miejsce pracy - 5 pkt, 2 i więcej miejsc pracy -10 pkt, zatrudnienie osoby, która utraciła pracę w sektorze rybackim w okresie od 01.01.2007 do dnia złożenia wniosku – 5 pkt., zatrudnienie kobiety – 5 pkt. Razem max. – 10 pkt.	tak	S1., S3., S4., W4., W5., W6., O1., O4., O6., T1., T2., T5., T6.
2.	Innowacyjność w obszarze rybołówstwa	Preferowane są operacje w wyniku których nastąpi poprawa jakości produktów/usług, lub wprowadzenie nowego produktu/usługi do sprzedaży lub uruchomienie procesu przetwarzania produktów rybołówstwa. Poprawa jakości produktów/usług i/lub przetwarzanie produktów rozumiana jest na poziomie przedsiębiorstwa.	Poprawa jakości produktu/usługi – 10 pkt, wprowadzenie nowego produktu/usługi – 10 pkt, przetwarzanie produktów – 10 pkt. Razem max – 20 pkt.	tak	S3., S4., W4., W5., O3., O4., O6., T1., T2., T5., T7.
3.	Reorientacja i restrukturyzacja gospodarstw rybackich w kierunku, turystyki.	Preferowane są operacje ukierunkowane na rozwój turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki wędkarskiej, ekoturystyki i argoturystyki.	Operacja ukierunkowana na ekoturystykę -5 pkt, agroturystykę – 5 pkt, turystykę wędkarską – 10 pkt. Razem max. – 10 pkt.	tak	S3., S4., W1., W4., W5., O1., O4., O6., O7., T1., T2.
4.	Wykorzystanie lokalnych zasobów, stworzenie produktu lokalnego	Preferowane są operacje wykorzystujące zasoby lokalne lub tworzące produkt lub usługę oparty o zasoby lokalne Ocena kryterium zależy od opisu, którego użył Wnioskodawca. Należy przyjrzeć się całościowo operacji i opisanym kryteriom. Do wykorzystania zasobów przyrodniczych należy zaliczyć każde wykorzystanie lokalnej fauny, flory, wody, powietrza, gleby, itp. Do zasobów kulturowych i/lub historycznych oprócz przykładów wskazanych w Opisie zgodności z kryteriami, należy wziąć pod uwagę czy operacja dotyczy wykorzystania obiektów zabytkowych, społeczno-kulturowych, muzeów, izb regionalnych itp. Opis powyższych zasobów powinien być konkretny, np. w kwaterze agroturystycznej będą dostępne przewodniki, mapy, polecane będą trasy, szlaki po danych atrakcjach, itp.	brak wykorzystania zasobów lokalnych - 0 pkt, zasoby przyrodnicze - 5 pkt, zasoby kulturowe – 5 pkt., historyczne - 5 pkt, zasoby ludzkie – 5 pkt., gospodarcze - 5 pkt, razem max. – 10 pkt.	tak	S2., S3., S4., S5., S6., W1., W3., W4., W5., W6., O1., O2., O3., O4., O6., O7., T1., T2., T7.

		<p>Do zasobów ludzkich, oprócz przykładów wskazanych w Opisie zgodności z kryteriami, należy również zaliczyć np. utworzone miejsce pracy- stałe lub sezonowe lub inne zaangażowanie społeczności zamieszkującej obszar LSROR.</p> <p>Do zasobów gospodarczych należy zaliczyć np. zaangażowanie lokalnych podmiotów w realizację operacji (np. lokalne przedsiębiorstwo zaangażowane w budowę/ remont/ przebudowę obiektu lub dostawcę sprzętu).</p>			
5.	Kompletność wniosku o dofinansowanie operacji	<p>Preferowane są kompletne wnioski o dofinansowanie tzn. złożone ze wszystkimi wymaganymi dokumentami dla danego typu operacji, np. kosztorys inwestorski, pozwolenie budowlane/wodnoprawne w przypadku inwestycji budowlanych lub np. dokumenty potwierdzające planowane koszty – tj. oferty cenowe w przypadku dofinansowania na zakup sprzętu, wyposażenia itp.</p>	<p>Wniosek o dofinansowanie jest gotowy do realizacji, zawiera wszelkie wymagane prawem dokumenty niezbędne do realizacji operacji – 10 pkt; Wniosek o dofinansowanie nie jest gotowy do realizacji, nie zawiera wszelkich wymaganych prawem dokumentów niezbędnych do realizacji operacji – 0 pkt</p>	tak	-.
6.	Doświadczenie w realizacji projektów finansowanych przez Unię Europejską, albo też działań/projektów o podobnym charakterze	<p>Preferowane są wnioski składane przez podmioty mające doświadczenie w realizacji projektów finansowanych przez UE, ma to zapewnić sprawna realizację wysoką jakością projektu.</p> <p>Weryfikacja kryterium następuje na podstawie informacji dotyczących wymienionego doświadczenia.</p> <p>Punktowane jest doświadczenie <u>Wnioskodawcy</u>, który był beneficjentem innych Funduszy Europejskich, bądź środków krajowych lub był członkiem kadry zarządzającej i/lub rozliczającej projekt. Niezbędny jest krótki opis zrealizowanego projektu/ ów.</p> <p>Za posiadane doświadczenie nie jest uznawane/ punktowane doświadczenie, które wnioskodawca posiada np. z tytułu wykonawcy robót w projekcie UE, którego beneficjentem jest inny podmiot.</p>	<p>brak doświadczenia - 0 pkt, zrealizowany przynajmniej 1 projekt - 5 pkt.</p>	tak	S4., W4., O1., T2.

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 31: Kryteria wyboru operacji dla działania „Podnoszenie wartości produktów rybactwa, rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa”

Lp	Kryterium wyboru operacji	Opis	Punktacja	Mierzalność	Adekwatność do SWOT
1.	Rozwój przedsiębiorczości	Preferowane jest powstawanie nowych podmiotów na obszarze LSROR	Podmiot rozpoczyna działalność w związku z realizacją operacji - 10 pkt, podmiot prowadzi działalność - 5 pkt.	tak	S3., S4., W4., W6., O1., O4., O5., O6., O7., T1., T2., T5., T6.
2.	Tworzenie miejsc pracy	Preferowane są operacje w wyniku których beneficjent utworzy stałe miejsca pracy całoroczne lub sezonowe (przynajmniej 4 miesiące w roku przez okres 3 lat) w wyniku realizacji operacji.	1 miejsce pracy - 5 pkt, 2 i więcej miejsc pracy -10 pkt.	tak	S3., S4., W4., W6., O1., O4., O5., O6., O7., T1., T2., T5., T6.
3.	Tworzenie i rozwój systemów sprzedaży bezpośredniej produktów rybactwa	Preferowane są operacje w wyniku których będzie uruchomiony system sprzedaży bezpośredniej produktów rybactwa lub jego rozwój. System sprzedaży bezpośredniej musi spełniać zapisy zawarte w Rozporządzeniu MRiRW z dnia 29 grudnia 2006 w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej.	Uruchomienie systemu sprzedaży bezpośredniej produktów rybactwa – 10 pkt. Rozwój systemów sprzedaży bezpośredniej- 5 pkt.	tak	S3., S4., W4., W5., W6., O3., O4., T1., T2., T5.
4.	Operacja dotyczy rozwoju turystyki, w tym ekoturystyki, agroturystyki i turystyki wędkarskiej na obszarze LSROR	Preferowane są operacje, które przyczynią się do rozwoju usług, infrastruktury, produktów związanych z turystyką, a w szczególności z turystyką wędkarską.	wykazanie związku operacji z ekoturystyką – 5 pkt., agroturystyką – 5 pkt., turystyką wędkarską – 10 pkt., Razem max.- 10 pkt.	tak	S1., S3., S4., W3., W4., W6., O5., O6., O7.
5.	Wykorzystanie lokalnych zasobów, stworzenie produktu lokalnego	Preferowane są operacje wykorzystujące zasoby lokalne lub tworzące produkt lub usługę opartą o zasoby lokalne. Ocena kryterium zależy od opisu, którego użył Wnioskodawca. Należy przyjrzeć się całościowo operacji i opisanym kryteriom. Do wykorzystania zasobów przyrodniczych należy zaliczyć każde wykorzystanie lokalnej fauny, flory, wody, powietrza, gleby, itp. Do zasobów kulturowych i/lub historycznych oprócz przykładów wskazanych w Opisie zgodności z kryteriami, należy wziąć pod uwagę czy operacja dotyczy wykorzystania obiektów zabytkowych, społeczno-kulturowych, muzeów, izb regionalnych itp. Opis powyższych zasobów powinien być konkretny, np. w kwaterze agroturystycznej będą dostępne przewodniki, mapy, polecane będą trasy, szlaki po danych atrakcjach, itp. Do zasobów ludzkich, oprócz	brak wykorzystania zasobów lokalnych - 0 pkt, zasoby przyrodnicze - 5 pkt, zasoby kulturowe – 5 pkt, historyczne - 5 pkt, zasoby ludzkie – 5 pkt., gospodarcze - 5 pkt, produkt lokalny – 5 pkt. razem max. – 10 pkt.	tak	S1., S2., S3., S4., W1., W3., W4., W5., W6., O2., O3., O6., O7., T1., T2., T5.

		<p>przykładów wskazanych w Opisie zgodności z kryteriami, należy również zaliczyć np. utworzone miejsce pracy- stałe lub sezonowe lub inne zaangażowanie społeczności zamieszkującej obszar LSROR.</p> <p>Do zasobów gospodarczych należy zaliczyć np. zaangażowanie lokalnych podmiotów w realizację operacji (np. lokalne przedsiębiorstwo zaangażowane w budowę/ remont/ przebudowę obiektu lub dostawcę sprzętu),</p>			
6.	Kompletność wniosku o dofinansowanie operacji	<p>Preferowane są kompletne wnioski o dofinansowanie tzn. złożone ze wszystkimi wymaganymi dokumentami dla danego typu operacji, np. kosztorys inwestorski, pozwolenie budowlane/wodnoprawne w przypadku inwestycji budowlanych lub np. dokumenty potwierdzające planowane koszty – tj. oferty cenowe w przypadku dofinansowania na zakup sprzętu, wyposażenia itp.</p>	<p>Wniosek o dofinansowanie jest gotowy do realizacji, zawiera wszelkie wymagane prawem dokumenty niezbędne do realizacji operacji – 10 pkt; Wniosek o dofinansowanie nie jest gotowy do realizacji, nie zawiera wszelkich wymaganych prawem dokumentów niezbędnych do realizacji operacji – 0 pkt</p>	tak	-
7.	Doświadczenie w realizacji projektów finansowanych przez Unię Europejską, albo też działań/projektów o podobnym charakterze	<p>Preferowane są wnioski składane przez podmioty mające doświadczenie w realizacji projektów finansowanych przez UE, ma to zapewnić sprawna realizację wysoką jakość projektu.,</p> <p>Weryfikacja kryterium następuje na podstawie informacji dotyczących wymienionego doświadczenia.</p> <p>Punktowane jest doświadczenie Wnioskodawcy, który był beneficjentem innych Funduszy Europejskich, bądź środków krajowych lub był członkiem kadry zarządzającej i/lub rozliczającej projekt. Niezbędny jest krótki opis zrealizowanego projektu/ ów.</p> <p>Za posiadane doświadczenie nie jest uznawane/ punktowane doświadczenie, które wnioskodawca posiada np. z tytułu wykonawcy robót w projekcie UE, którego beneficjentem jest inny podmiot.</p>	<p>brak doświadczenia - 0 pkt, zrealizowany przynajmniej 1 projekt - 5 pkt,</p>	tak	S5., W4., O4., T1., T2.

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 32: Kryteria wyboru operacji dla działania „Ochrona środowiska lub dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności lub przywrócenia potencjału produkcyjnego sektora rybactwa, w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej”

Lp	Kryterium wyboru operacji	Opis	Punktacja	Mierzalność	Adekwatność do SWOT
1.	Rozwój rybactwa, zachowanie różnorodności biologicznej i gatunków chronionych na obszarze LSROR	Preferowane są operacje służące rozwojowi rybactwa, w tym ochrona wód i gatunków ryb	Operacja służy rozwojowi rybactwa, ochronie wód, różnorodności biologicznej i gatunków ryb: tak - 10 pkt, nie - 0 pkt	tak	S1., S2., S4., W5., W7., O3., O4., O9, T1., T5., T7., T7
2.	Operacja dotyczy obszarów objętych ochroną, w tym obszaru Natura 2000	Preferowane są operacje zlokalizowane i mające wpływ na ochronę obszarów chronionych, w tym przede wszystkim Natura 2000	Operacja jest zlokalizowana na obszarze Natura 2000 – 10 pkt, operacja dotyczy obszaru Natura 2000 – 10 pkt, operacja jest zlokalizowana bądź dotyczy innych obszarów chronionych – 5 pkt. Razem max. - 10 pkt.	tak	S1., S2., S4., W5., W7., W8., O2., O3., T7.
3.	Zgodność operacji z dokumentami strategicznymi obszaru: Strategią Rozwoju Gminy, Powiatu, Planem rozwoju Lokalnego, Planem Ochrony Środowiska lub Zadaniem ochronnym dla obszarów chronionych	Preferowane są operacje ujęte w Strategiach i Planach Rozwoju i Zadaniach ochronnych. Należy wskazać dokładny zapis z dokumentu, do którego odnosi się wnioskodawca.	operacja ujęta w planie, strategii, zadaniach - 10 pkt, operacja nie ujęta - 0 pkt	tak	S1., S2., S5., W1., W2., W3., W5., O1.
4.	Kompletność wniosku o dofinansowanie operacji	Preferowane są kompletne wnioski o dofinansowanie tzn. złożone ze wszystkimi wymaganymi dokumentami dla danego typu operacji, np. kosztorys inwestorski, pozwolenie budowlane/wodnoprawne w przypadku inwestycji budowlanych lub np. dokumenty potwierdzające planowane koszty – tj. oferty cenowe w przypadku dofinansowania na zakup sprzętu, wyposażenia itp.	Wniosek o dofinansowanie jest gotowy do realizacji, zawiera wszelkie wymagane prawem dokumenty niezbędne do realizacji operacji – 10 pkt; Wniosek o dofinansowanie nie jest gotowy do realizacji, nie zawiera wszelkich wymaganych prawem dokumentów niezbędnych do realizacji operacji – 0 pkt	tak	-

5.	Doświadczenie w realizacji projektów finansowanych przez Unię Europejską, albo też działań/projektów o podobnym charakterze	<p>Preferowane są wnioski składane przez podmioty mające doświadczenie w realizacji projektów finansowanych przez UE, ma to zapewnić sprawna realizację wysoką jakość projektu.</p> <p>Weryfikacja kryterium następuje na podstawie informacji dotyczących wymienionego doświadczenia.</p> <p>Punktowane jest doświadczenie Wnioskodawcy, który był beneficjentem innych Funduszy Europejskich, bądź środków krajowych lub był członkiem kadry zarządzającej i/lub rozliczającej projekt. Niezbędny jest krótki opis zrealizowanego projektu/ów.</p> <p>Za posiadane doświadczenie nie jest uznawane/ punktowane doświadczenie, które wnioskodawca posiada np. z tytułu wykonawcy robót w projekcie UE, którego beneficjentem jest inny podmiot.</p>	brak doświadczenia - 0 pkt, zrealizowany przynajmniej 1 projekt - 5 pkt.	tak	S5., W3., O4., T2.
----	---	--	--	-----	--------------------

Źródło: opracowanie własne

Kryteria wyboru operacji zostały sformułowane w taki sposób, aby zapewnić:

- Uzyskanie zakładanych efektów realizacji operacji (zasięg oddziaływania, zaangażowanie partnerów lokalnych, promocja obszaru, wykorzystanie zasobów lokalnych, doświadczenie w realizacji projektów),
- Wpływ operacji na osiągnięcie celów LSROR (przynależność i aktywność w LGR, tworzenie miejsc pracy na obszarze LSROR, tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, reorientacja w kierunku eko- i agroturystyki, turystyki wędkarskiej, wykorzystanie zasobów, inwestycje w małą infrastrukturę na obszarze LSROR),
- Wpływ operacji dla rozwoju sektora rybactwa lub ograniczenie jego zaniku na obszarze LSROR (zatrudnienie osób, które utraciły pracę w rybołówstwie, innowacyjność jakościowa, produktowa bądź procesowa w rybołówstwie, tworzenie i rozwój systemów sprzedaży bezpośredniej, wykorzystanie zasobów lokalnych, poprawa jakości wód i rybostanu).

Kryteria wyboru operacji są:

- 1) Adekwatne do analizy SWOT – przy każdym kryterium wskazano czynniki mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń obszaru z którymi koresponduje dane kryterium,

- 2) Mierzalne, możliwe do weryfikacji – w załączeniu do LSROR znajdują się „Opisy zgodności z kryteriami wyboru operacji” (Załączniki nr 15 – 18 do LSROR) dla poszczególnych rodzajów działań, które będą załącznikiem do wniosku o dofinansowanie wymaganym przez LGR, wypełnianym przez beneficjenta, w którym beneficjent będzie szczegółowo opisywał poziom osiągnięcia każdego kryterium dla danego rodzaju operacji, aby można było ocenić, zmierzyć jego osiągnięcie,
- 3) Sformułowane w taki sposób, aby wybierane były operacje realizujące cele LSROR – szczegółowy opis zgodności z celami również w załącznikach nr 15 – 18 do LSROR „Opis zgodności z kryteriami wyboru operacji”,
- 4) Wśród kryteriów wyboru operacji znajduje się kryterium innowacyjności dotyczące szczególnie operacji związanych z restrukturyzacją i reorientacją gospodarki rybackiej, któremu przypisano poziom wskaźnika, tak aby miał decydujący wpływ na ranking operacji.

8.3. Procedura zmiany kryteriów wyboru operacji

Uchwalanie Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich należy do kompetencji Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko – Augustowskie”.

Kryteria wyboru operacji stanowią integralną część strategii, a zatem ich zmiana może dokonać się w tym samym trybie, jak zmiana strategii. Przygotowanie zmian i aktualizacji LSROR należy do zadań Zarządu zgodnie z § 30 ust. 1 pkt. 4 Statutu LGR, natomiast zgodnie z § 35 pkt. 2 Statutu do kompetencji Komitetu należy przygotowanie bądź opiniowanie zmian w LSROR, a w szczególności zasad i kryteriów wyboru projektów. Tak więc, inicjatywa dotycząca zmian kryteriów wyboru operacji powinna wyjść ze strony Zarządu lub Komitetu.

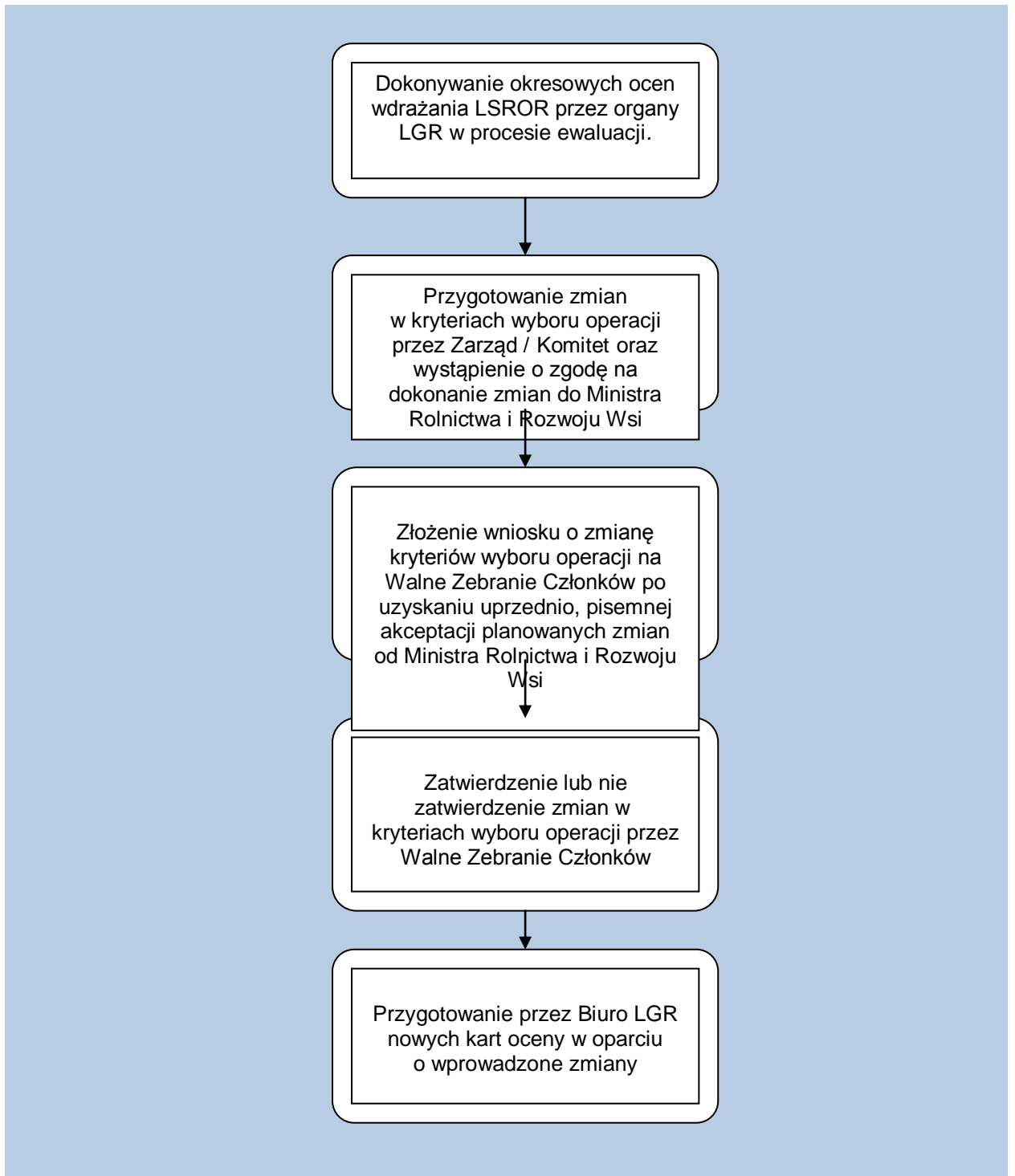
Procedura zmiany kryteriów zostaje uruchomiona, jeżeli przyjęte w Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich zestawy kryteriów nie przynoszą spodziewanych rezultatów i nie powodują wyboru operacji, które w najlepszy sposób przyczyniałyby się do realizacji celów LSROR.

Procedura przewiduje:

- 1.) Dokonywanie okresowych ocen wdrażania LSROR przez organy Lokalnej Grupy Rybackiej zgodnie z kompetencjami organów LGR w procesie monitorowania i ewaluacji LSROR.
- 2.) Przygotowanie propozycji zmian w kryteriach wyboru z inicjatywy Zarządu bądź Komitetu LGR oraz wystąpienie o zgodę na dokonanie zmian do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
- 3.) Złożenie wniosku o zmianę kryteriów wyboru operacji na Walne Zebranie Członków po uzyskaniu uprzednio, pisemnej akceptacji planowanych zmian od Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
- 4.) Zatwierdzenie lub nie zatwierdzenie zmian w kryteriach wyboru operacji przez Walne Zebranie Członków zgodnie z § 27 ust. 1 .pkt. 3 Statutu LGR.
- 5.) Przygotowanie przez Biuro LGR nowych kart oceny w oparciu o wprowadzone zmiany.

W przypadku zmiany kryteriów wyboru operacji będą one obowiązywać wyłącznie dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian.

Rysunek nr 6. Procedura zmiany kryteriów wyboru operacji

Źródło: Opracowanie własne

8.4. Procedura wyłączenia członka Komitetu od udziału w wyborze operacji

Celem niniejszej procedury jest zapobieganie sytuacjom, w których członkowie Komitetu ocenialiby operacje złożone przez wnioskodawców, z którymi są w pewnych formalnych lub nieformalnych zależnościach, co mogłoby wzbudzać uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności w procesie oceny i wyboru projektów. Aby temu zapobiec członkowie Komitetu każdorazowo przed posiedzeniem Komitetu w trakcie którego będzie przeprowadzana procedura oceny operacji wypełniają deklaracje bezstronności i poufności.

W Regulaminie Komitetu określono procedurę wyłączenia członka Komitetu od udziału w dokonywaniu wyboru operacji. Rozstrzyga o tym Rozdział V Regulaminu pt. „Wyłączanie członka Komitetu od udziału w dokonywaniu wyboru operacji”

§ 20 określa, że „Na każdym posiedzeniu Komitetu, jego członkowie składają pisemną deklarację o swojej bezstronności co do wyboru operacji, nad którymi prowadzone będzie głosowanie.”

§ 21 ust. 1.: Z udziału w dokonywaniu wyboru operacji wyłączany jest członek Komitetu, jeżeli istnieją wątpliwości co do jego bezstronności, w szczególności jeżeli:

- a) wniosek o wybór operacji składany jest przez członka Komitetu,
- b) wniosek o wybór operacji składany jest przez podmiot, którego członek Komitetu jest przedstawicielem na Walne Zebranie Członków,
- c) wniosek o wybór operacji składany jest przez podmiot, w organach którego zasiada członek Komitetu,
- d) wniosek o wybór operacji składany jest przez podmiot, z którym członek Komitetu łączy stosunek pracy, bądź inna umowa cywilno – prawna,
- e) członek Komitetu uczestniczył w przygotowywaniu rozpatrywanego wniosku lub ma zamiar uczestniczyć w realizacji operacji stanowiącej przedmiot wniosku,
- f) wniosek składany jest przez małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyma, macochę lub teściów członka Komitetu.
- g) następuje ponowna ocena tej samej operacji w ramach procedury odwoławczej od decyzji Komitetu.

1. W przypadkach innych niż wymienione w ust. 1, a świadczących o występowaniu zależności lub braku bezstronności członka Komitetu, o wykluczeniu decyduje głosowanie członków Komitetu.
2. Wykluczenie następuje w formie uchwały Komitetu przyjętej w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów na wniosek zainteresowanego lub innego członka Komitetu, po wysłuchaniu członka Komitetu, którego dotyczy sprawa.
3. Procedura opisana w § 20 i § 21 ust. 1 i 2 Regulaminu Komitetu ma również zastosowanie przy rozpatrywaniu odwołań od decyzji Komitetu.

Deklaracja poufności i bezstronności stanowi załącznik nr 1 do Regulaminu Komitetu oraz Załącznik nr 2 do LSROR.

8.5. Procedura odwoławcza od decyzji Komitetu

1. Każdy wnioskodawca ma prawo do odwołania się od decyzji Komitetu.
2. Odwołanie ma postać wniosku do Komitetu LGR o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji, według wzoru udostępnionego przez Biuro LGR, stanowiącego Załącznik nr 14 do Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich.
3. Zarząd LGR informuje wnioskodawcę o wynikach oceny operacji, w terminie 21 dni od dnia zakończenia naboru wniosków. Informację o wynikach oceny operacji zamieszcza się na stronie internetowej LGR i przesyła wnioskodawcy za pośrednictwem poczty. Wnioskodawcy przysługuje prawo złożenia odwołania w formie pisemnej do Biura LGR. Odwołanie można złożyć w terminie 4 dni od dnia otrzymania przez wnioskodawcę, informacji o wynikach oceny operacji. W każdym wypadku o wpływie odwołania decyduje termin wpłynięcia odwołania do Biura LGR. Pracownik Biura LGR rejestruje odwołanie w rejestrze odwołań oraz w dzienniku korespondencyjnym LGR. Następnie pracownik wydaje potwierdzenie złożenia odwołania na kserokopii odwołania (tylko w przypadku osobistego dostarczenia). Na odwołaniu pracownik przystawia pieczęć wpływu do Biura LGR, z oznaczeniem godziny, daty, nr kolejnego zgodnego z dziennikiem korespondencyjnym. W tym samym terminie wnioskodawcy przysługuje prawo wglądu do protokołu oceny w siedzibie Biura LGR.

4. Odwołanie polega na ponownym rozpatrzeniu przez Komitet wniosku o dofinansowanie operacji na najbliższym posiedzeniu Komitetu.
5. W pierwszej kolejności Komitet ocenia spełnienie kryteriów formalnych odwołania.
6. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku, gdy:
  - a.) został wniesiony po upływie terminu określonego w pkt. 3,
  - b.) został wniesiony na innym formularzu niż przewidziany dla procedury odwołania,
  - c.) został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,
  - d.) nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.
7. Przewodniczący Komitetu prezentuje Komitetowi złożone odwołania. Kolejność rozpatrywania odwołań ustala się na podstawie daty wpływu odwołań do Biura LGR.
8. Komitet przystępuje do rozpatrywania odwołań. Po dyskusji następuje głosowanie nad zasadnością formalną poszczególnych odwołań. Głosowanie odbywa się poprzez podniesienie ręki. Z głosowania wyłączeni są członkowie Komitetu, którzy zostali wyłączeni uchwałą Komitetu z oceny danej operacji, w tym osoby, które wcześniej oceniały operację.

Odwołanie uważa się za zasadne, jeśli ilość głosów „za” wynosi będzie co najmniej zwykłą większość (50% +1). Po oddaniu głosów Przewodniczący Komitetu informuje obecnych o wyniku głosowania
9. Następnie Komitet rozpatruje odwołanie w zakresie zgodności operacji z kryteriami wyboru operacji. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji musi zostać szczegółowo uzasadniony.
10. W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji, członkowie Komitetu rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tym zakresie którego dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę.
11. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów kwalifikujących go do objęcia dofinansowaniem

w danym naborze, zyskuje prawo dofinansowania. Jeżeli w wyniku ponownej oceny operacji, wnioskowi przyznano mniejszą liczbę punktów, za obowiązującą uznawana jest pierwotna ocena Członków Komitetu.

12. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie konkretnej operacji może zostać złożony tylko jeden raz.
13. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 45 dni kalendarzowych od dnia w którym upłynął termin składania wniosków.
14. Ponowna decyzja Komitetu jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.

Tabela nr 33: Procedura odwołania się od decyzji Komitetu

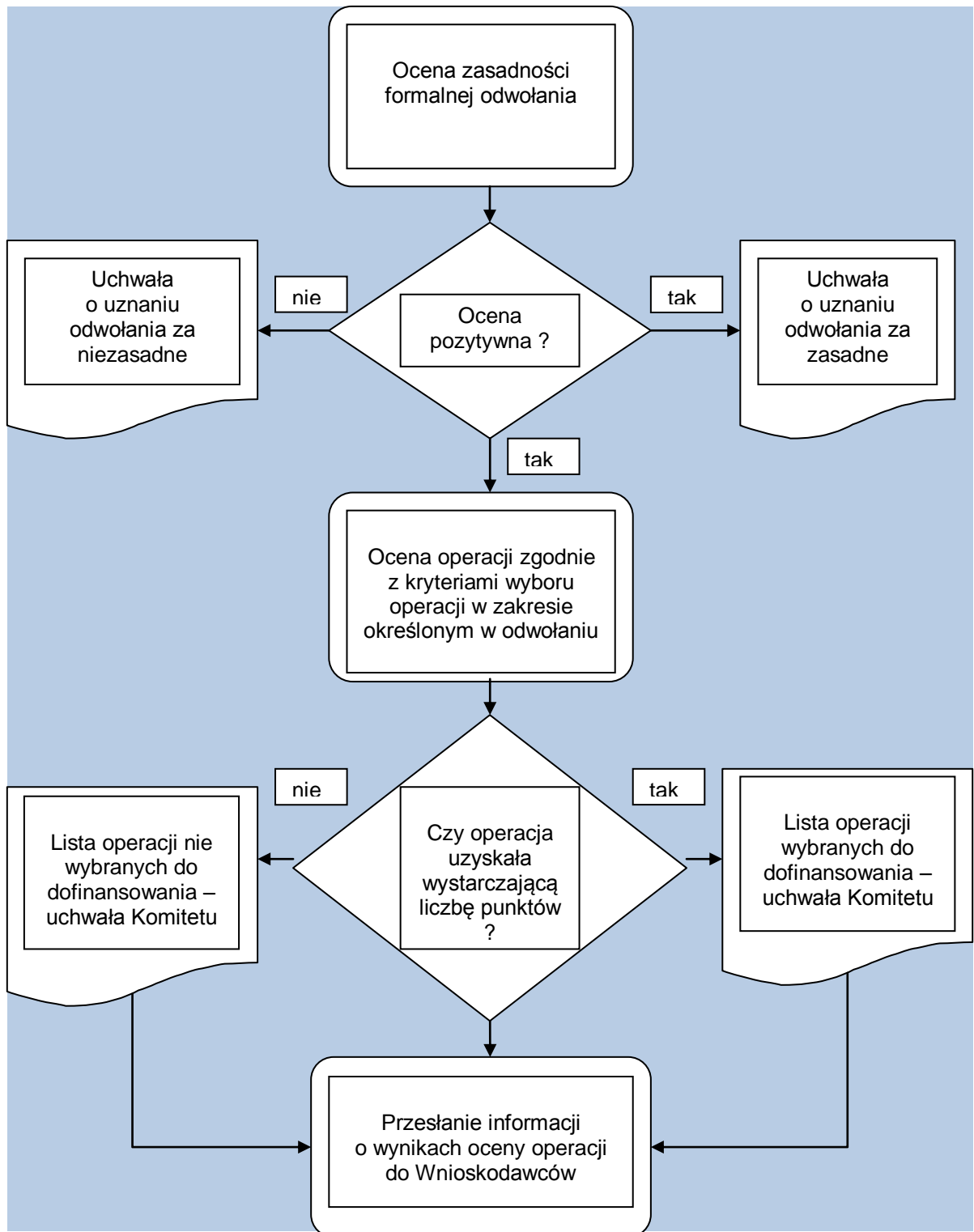
Miejsce na pieczętę LGR	PROCEDURA ODWOŁANIA SIĘ WNIOSKODAWCÓW OD ROZSTRZYGNIEĆ ORGANU DECYZYJNEGO W SPRAWIE WYBORU OPERACJI W RAMACH WDRAŻANIA LSROR		
CEL PROCEDURY	Przeprowadzenie oceny zasadności odwołania od rozstrzygnięcia Komitetu oraz dokonanie ponownej oceny operacji do dofinansowania w ramach posiadanego budżetu na realizację LSROR		
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ	Przewodniczący Komitetu		
ZAKRES STOSOWANIA	Dotyczy wszystkich pracowników LGR biorących udział w przygotowaniu dokumentacji i przeprowadzeniu naboru, członków Komitetu oraz członków Zarządu LGR		
WKŁAD	Wnioski o ponowne rozpatrzenie wniosku (odwołania), Wnioski finansowe operacji, Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich, Akty prawne regulujące wdrażanie osi 4 Zrównoważony Rozwój Obszarów Zależnych od Rybactwa, personel Biura LGR, zasoby materialne Biura LGR		
KROK	CZYNNOŚCI	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	ZAPISY
1.	Zapoznanie się członków Komitetu ze złożonymi wnioskami (odwołaniami)	Dyrektor Biura LGR	Zbiorcza lista złożonych odwołań, Odwołania, Formularze wniosków z załącznikami
2.	Ocena zasadności formalnej złożonych odwołań, Przygotowanie i przyjęcie uzasadnienia uznania odwołania za zasadne/bezzasadne	Przewodniczący Komitetu	Uchwały Komitetu w sprawie uznania odwołania za zasadne/bezzasadne dla każdej operacji osobno

3.	Ocena zgodności operacji na podstawie kryteriów wyboru operacji w zakresie określonym w odwołaniu	Przewodniczący Komitetu	Zaktualizowana lista operacji ocenionych zgodnie z kryteriami wyboru operacji, karty oceny, protokoły Komisji Skrutacyjnej, uchwały Komitetu dotyczące każdej operacji, której dotyczyło odwołanie
4.	Przekazanie właściwemu organowi samorządu województwa list wybranych i niewybranych operacji wraz z uchwałami Komitetu oraz wszystkimi złożonymi w terminie wnioskami	Prezes Zarządu LGR	Lista wybranych i niewybranych operacji, uchwały, wnioski
5.	Przekazanie pisemnej informacji wnioskodawcom o wybraniu lub niewybraniu projektu wraz z podaniem przyczyn niewybrania oraz liczbie uzyskanych punktów lub miejscu na liście operacji, wraz z informacją, że złożenie odwołania od wyników tej oceny nie przysługuje	Prezes Zarządu	Informacja dla wnioskodawcy o rozpatrzeniu odwołania
6.	Przesłanie informacji do Wnioskodawców, którzy zostali skreśleni z listy operacji wybranych przez LGR do dofinansowania na skutek odwołań z powodu mniejszej ilości punktów	Prezes Zarządu	Informacja dla wnioskodawcy o skreśleniu z listy operacji wybranych przez LGR do dofinansowania
REZULTAT	Zaktualizowana lista operacji wybranych do dofinansowania, Lista operacji nie wybranych do dofinansowania, Uchwały Komitetu w sprawie operacji		
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ	Regulamin Komitetu, Regulamin Zarządu, Regulamin pracy Biura LGR		
Sprawdził: Dyrektor Biura LGR	ZATWIERDZIŁ: Zarząd		
Data:	Data:		

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek nr 7: Procedura odwołania się od decyzji Komitetu w ujęciu graficznym

Źródło: opracowanie własne

9. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSROR

Proces przygotowania dokumentu Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich dla obszaru LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” obejmował szereg kompleksowych działań począwszy od pierwszych spotkań inicjujących powstanie LGR, poprzez podjęcie przez Zarząd LGR uchwały o przystąpieniu do prac nad LSROR, zgromadzenie niezbędnych informacji, przeprowadzenie analiz, ekspertyz, warsztatów, szkoleń aż po efekt końcowy w postaci niniejszego dokumentu. Działania te zostały pomyślnie zrealizowane, zaś poniżej zaprezentowano szczegółowy opis procesu konsultacji społecznych przeprowadzonych na potrzeby powstania dokumentu LSROR.

Opis procesu powstawania strategii stanowi zarazem opis budowy międzysektorowego partnerstwa lokalnego na obszarze LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”. Do udziału w tym procesie zaproszono bowiem szerokie spektrum środowisk, instytucji i organizacji, a przez to osiągnięto cel pełnej reprezentacji wszystkich sektorów, zarówno w powstałym Stowarzyszeniu, jak też w procesie diagnostycznym i planistycznym przy budowie Strategii. Należy podkreślić, że budowa partnerstwa lokalnego na obszarze LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” miała dwa wymiary – po pierwsze konieczne było działanie na rzecz integracji i współpracy środowisk reprezentujących poszczególne gminy z obszaru LGR, drugi wymiar stanowiło stworzenie podstaw dla współpracy międzysektorowej, a w szczególności sektora samorządowego, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców, w tym uprawnionych do rybactwa. Ustanowiony skład oraz statut Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”, a także charakter opracowanej Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich wskazują, że pierwszy etap budowy szerokiego partnerstwa zakończony został sukcesem.

Przygotowanie LSROR miało charakter procesu społecznego, który formalnie rozpoczął się w dniu 28 września 2009 r. od podjęcia przez Zarząd LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” uchwały o przystąpieniu do prac nad strategią. Nieformalnie proces ten rozpoczął się dużo wcześniej od przeprowadzenia szeregu spotkań i szkoleń przygotowujących do utworzenia LGR i przystąpienia do prac nad strategią, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 34: Wykaz spotkań i szkoleń przygotowujących do rozpoczęcia prac nad LSROR

Lp.	Tytuł spotkania/szkolenia	Data i miejsce	Tematyka spotkania/szkolenia	Liczba uczestników
1	Spotkanie informacyjne dla samorządów lokalnych z terenu powiatów: augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego	16.06.2009 Suwałki	Zapoznanie z założeniami Osi Priorytetowej 4 PO RYBY	15
2	Spotkanie informacyjno-organizacyjne LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” dla samorządów, organizacji i instytucji związanych z branżą rybołówstwa oraz dzierżawców jezior	22.06.2009 Suwałki	Prezentacja PO RYBY Dyskusja nad statutem i organizacją Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” Prezentacja i dyskusja na temat LSROR Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego	33
3	Szkolenie informacyjne dotyczące ogólnych zasad realizacji Osi Priorytetowej 4 PO RYBY	05.08.2009 Suwałki	Pierwsze z cyklu szkoleń realizowanych przez Stowarzyszenie „Agrolinia” na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przeznaczone dla kandydatów do LGR oraz przyszłych beneficjentów Osi 4 PO RYBY	33
4	Szkolenie w zakresie procedury zakładania stowarzyszenia ubiegającego się o status LGR	13.08.2009 Suwałki	Drugie z cyklu szkoleń realizowanych przez Stowarzyszenie „Agrolinia” na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przeznaczone dla kandydatów do LGR oraz przyszłych beneficjentów Osi 4 PO RYBY	44
5	Spotkanie informacyjno-konsultacyjne w Puńsku	06.10.2009 Puńsk	Spotkanie z dzierżawcami jezior, omówienie możliwości wsparcia z PO RYBY, zebranie wstępnych propozycji operacji do LSROR	12
6	Szkolenie w zakresie przygotowania LSROR – metodologia i wsparcie LSROR	22-23.10. 2009 Suwałki	Trzecie z cyklu szkoleń realizowanych przez Stowarzyszenie „Agrolinia” na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przeznaczone dla kandydatów do LGR oraz przyszłych beneficjentów Osi 4 PO RYBY. Omówiono proces opracowania, konsultowania i realizacji LSROR. W ramach szkolenia przeprowadzono analizę SWOT obszaru LSROR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”	40
Ogółem liczba uczestników spotkań				177

Źródło: opracowanie własne

W dniu podjęcia przez Zarząd LGR uchwały o przystąpieniu do prac nad strategią powołany został zespół realizacyjny LSROR, w skład którego weszły osoby reprezentujące wszystkie sektory:

1. Cezary Cieślukowski – Prezes Zarządu LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” (przedstawiciel Stowarzyszenia „Euroregion Niemen”),
2. Marian Szypillo (przedstawiciel Suwalskiej Rady FSNT NOT),
3. Robert Stabiński (przedstawiciel Zakładu Rybackiego w Suwałkach - Gospodarstwa Rybackiego PZW w Rucianem Nidzie),
4. Dr Maciej Kamiński (przedstawiciel Wigierskiego Parku Narodowego),
5. Małgorzata Dudzińska (osoba fizyczna),
6. Sławomir Bielski (przedstawiciel Gminy Jeleniewo).

Do zadań zespołu realizacyjnego należało zarządzanie procesem przygotowania strategii, w tym: zgromadzenie i opracowanie danych, dokonanie diagnozy obszaru, przeprowadzenie konsultacji społecznych na etapie opracowywania i opiniowania projektu strategii, prace redakcyjne. Pierwsze spotkanie zespołu realizacyjnego odbyło się 5 października 2009r.. Podczas tego spotkania określono strukturę dokumentu (zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2009r. – Dz.U. Nr 162, poz. 1292) oraz dokonano podziału zadań między członków zespołu.

Zatwierdzony przez Zarząd LGR harmonogram prac nad Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Rybackich „Pojezierze Suwalsko – Augustowskie” obejmował działania przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela nr 35: Harmonogram prac nad Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Rybackich „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie

L.p.	Działanie	Organ/osoba odpowiedzialny/a
1.	Przyjęcie uchwały o przystąpieniu do prac nad LSROR	Zarząd LGR
2.	Powołanie zespołu realizacyjnego LSROR	Zarząd LGR
3.	Podział zadań między członków zespołu	Członkowie zespołu realizacyjnego
4.	Szkolenie na temat przygotowania LSROR	Zarząd LGR
5.	Przygotowanie cz. I LSROR – Charakterystyka LGR i opis obszaru LSROR	Członkowie zespołu realizacyjnego
6.	Przygotowanie cz. II LSROR – Analiza SWOT, wnioski, cele ogólne i szczegółowe, operacje planowane do wsparcia, spójność celów i środków	Członkowie zespołu realizacyjnego

L.p.	Działanie	Organ/osoba odpowiedzialny/a
7.	Przygotowanie cz. III LSROR – Budżet, procedury wyboru operacji i kryteria ich oceny	Członkowie zespołu realizacyjnego
8.	Przygotowanie cz. IV LSROR – Działania LGR związane z wdrażaniem LSROR	Członkowie zespołu realizacyjnego
9.	Przygotowanie cz. V LSROR – Zasady i sposób dokonywania oceny własnej funkcjonowania LGR	Członkowie zespołu realizacyjnego
10.	Przygotowanie cz. VI LSROR – Powiązania z innymi programami, wpływ na obszar LSROR	Członkowie zespołu realizacyjnego
11.	Redakcja całości dokumentu LSROR	Członkowie zespołu realizacyjnego
12.	Konsultacje LSROR	Zarząd LGR, Członkowie zespołu realizacyjnego
13.	Przyjęcie LSROR przez Zarząd i Walne Zebranie LGR	Zarząd LGR, Walne Zebranie LGR

Źródło: opracowanie własne

W trakcie prac nad strategią każda część dokumentu była na bieżąco konsultowana przez zespół realizacyjny z Zarządem LGR. Ponadto zastosowano następujące narzędzia konsultacji społecznych LSROR oraz budowania partnerstwa dla Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego:

1. Badania ankietowe

W celu zebrania możliwie szerokiego materiału dla opracowania części diagnostycznej strategii, analizy SWOT, wyboru kluczowych kierunków oraz zadań do realizacji w ramach strategii niezbędne było pozyskanie informacji o obszarze objętym LSROR, niedostępnych w statystyce publicznej, a także o potrzebach i zamierzeniach samorządów i innych inwestorów w zakresie tworzenia infrastruktury społeczno-gospodarczej na obszarze Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”. Stąd też opracowano zestaw 4 ankiet podstawowych, zróżnicowanych pod względem treści z uwagi na sektor, do którego były kierowane (ankieta skierowana do samorządów, ankieta skierowana do użytkowników jezior, ankieta skierowana do gospodarstw rybackich, ankieta skierowana do organizacji pozarządowych i innych podmiotów), które następnie zostały rozesłane do wybranych podmiotów. Ankiety rozdawane były także podczas spotkań konsultacyjnych oraz w biurze LGR. Ogółem wysłano lub rozdano 77 ankiet, z czego wróciło 30 ankiet. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 36: Zestawienie ankiet podstawowych wysłanych i zwróconych do LGR

Lp.	Rodzaj ankiety	Liczba ankiet wysłanych	Liczba ankiet zwróconych
1	Ankieta skierowana do samorządów	17	17
2	Ankieta skierowana do użytkowników jezior	47	8
3	Ankieta skierowana do gospodarstw rybackich	3	3
4	Ankieta skierowana do organizacji pozarządowych i innych podmiotów	10	2
	OGÓŁEM	77	30

Źródło: opracowanie własne

Ponadto opracowano dodatkowe ankiety, skierowane wyłącznie do użytkowników jezior, za pomocą których zgromadzono informacje na temat działalności rybackiej prowadzonej na obszarze LGR. Wysłano ankiety do 113 użytkowników jezior, z czego 29 ankiet zostało wypełnionych i zwróconych.

Przeprowadzono także badania na temat potrzeb szkoleniowych członków Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”. Ankiety wysłano do wszystkich członków, w tym do 62 osób fizycznych i 33 osób prawnych. Zwróconych zostało 15 ankiet, wypełnionych głównie przez użytkowników rybackich.

Materiał zgromadzony poprzez badania ankietowe stanowił ważne źródło informacji i był podstawą dla wskazania i usystematyzowania celów strategicznych i zadań ujętych w strategii. Wyniki ankiet znajdują się w Biurze LGR.

2. Spotkania konsultacyjne

W trakcie prac nad strategią zorganizowano cztery spotkania konsultacyjne. Szczegółowy wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 37: Wykaz spotkań konsultacyjnych w sprawie LSROR

Lp.	Temat spotkania konsultacyjnego	Data i miejsce	Liczba uczestników
1	Spotkanie w zakresie przygotowania LSROR. Omówienie spraw związanych z udokumentowaniem wskaźnika rybackości, ankiet w sprawie potencjału rybackiego i operacji, które gminy planują do realizacji w ramach LSROR oraz części diagnostycznej strategii. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele gmin z terenu LGR.	13.11.2009 Suwałki	19
2	Spotkanie na temat założeń LSROR. Omówienie ankiet skierowanych do samorządów, użytkowników rybackich i organizacji pozarządowych, analiza ankiet i konsultowanie propozycji operacji do LSROR. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele wszystkich sektorów, w tym użytkownicy rybacy i przedstawiciele gospodarstw rybackich.	02.12.2009 Suwałki	46
3	Spotkanie dotyczące celów, priorytetów, działań i budżetu LSROR. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele gmin, organizacji pozarządowych, użytkownicy rybacy oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego	14.01.2010 Suwałki	26
4	Spotkanie dotyczące procedur i kryteriów oceny i wyboru operacji przez Komitet Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele wszystkich sektorów, w tym użytkownicy rybacy i przedstawiciele gospodarstw rybackich	15.01.2010 Suwałki	19
Ogółem liczba uczestników spotkań			110

Źródło: opracowanie własne

Listy obecności na spotkaniach znajdują się w posiadaniu Zarządu LGR.

W trakcie spotkań konsultacyjnych podmioty bezpośrednio związane z rybactwem zgłosiły szereg propozycji operacji, które powinny znaleźć się w LSROR. Najważniejsze z nich to:

- Zakupy narybku cennych gatunków ryb;
- Zakupy sprzętu do odłowu tarlaków;
- Budowa małej infrastruktury turystycznej, np. dla wędkarzy;
- Tworzenie punktów sprzedaży produktów rybackich.

Wszystkie te propozycje zostały uwzględnione przy opracowywaniu niniejszego dokumentu.

3. Szkolenia

Na wniosek Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” w dniach 14-15 stycznia 2010r. odbyło się szkolenie zorganizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, przeprowadzone przez pracowników Referatu Rybactwa Śródlądowego. Szkolenie przeznaczone było dla wszystkich

chętnych, zainteresowanych zdobyciem wiedzy na temat Osi 4 PO RYBY, w tym w szczególności na temat zasad oceny Lokalnej Grupy Rybackiej i Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich. W szkoleniu wzięły udział 23 osoby.

4. Konsultacje w gminach z obszaru LGR

W celu dotarcia do szerszej grupy mieszkańców z obszaru LGR informacje na temat tworzonej strategii prezentowane były podczas sesji rad gmin we wszystkich samorządach należących do Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” oraz przekazywane do sołtysów z terenu tych samorządów. Był to najbardziej skuteczny sposób na rozpowszechnienie informacji o przygotowywaniu LSROR. Wszyscy zainteresowani mieszkańcy mogli zgłaszać swoje uwagi i propozycje zapisów do LSROR.

5. Punkt informacyjno-konsultacyjny

Od dnia rozpoczęcia prac nad dokumentem strategii w biurze Stowarzyszenia „Euroregion Niemen” uruchomiony został punkt informacyjno-konsultacyjny, w którym każdy zainteresowany mógł uzyskać informacje na temat strategii, wyrazić swoją opinię i zgłosić uwagi poprzez kontakt mailowy, telefoniczny lub osobisty.

6. Strona internetowa

W celu dotarcia do jak największej grupy osób i instytucji zainteresowanych LSROR, wszelkie informacje o spotkaniach konsultacyjnych w sprawie LSROR oraz szkoleniach umieszczane były na stronie internetowej Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie. W pierwszym okresie LGR korzystał z gościnności Euroregionu Niemen i prowadził stronę www.lgr.niemen.org.pl, a od lutego br. LGR posiada własną stronę internetową www.lgr-pojezierze.eu na której umieszczane są wszystkie informacje o funkcjonowaniu grupy.

Reasumując, Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich „Pojezierze Suwalsko – Augustowskie” została przygotowana przy szerokim udziale lokalnych środowisk społecznych i gospodarczych oraz dzięki zaangażowaniu gmin wchodzących w skład LGR. Z uwagi na specyfikę LSROR cenny wkład w jej tworzenie wniosły podmioty związane z sektorem rybackim.

Po opracowaniu LSROR projekt dokumentu wyłożono w punkcie informacyjno-konsultacyjnym oraz zamieszczono na stronach internetowych LGR, a także wszystkich partnerskich gmin z prośbą o zgłaszanie uwag listownie lub elektronicznie na adres LGR.

10. Planowane działania LGR związane z wdrażaniem LSROR w tym podanie terminów konkursów na wybór operacji do realizacji w ramach wdrażania LSROR

Wdrażanie LSROR odbywać się będzie poprzez realizację przedsięwzięć i operacji zaplanowanych w Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich. W ramach środków z Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” będzie dysponować środkami w wysokości ponad 53.414 tys. złotych na finansowanie operacji i funkcjonowanie LGR. Efektywne wykorzystanie tych środków zależeć będzie przede wszystkim od zainteresowania społeczności lokalnych realizacją projektów w ramach zaplanowanych przedsięwzięć i operacji. Lokalna Grupa Rybacka przygotowała harmonogram ogłaszania konkursów dla poszczególnych działań Osi 4 zarządzanych przez LGR.

Tabela nr 38: Harmonogram ogłaszania konkursów przez LGR

Lp.	Środek 4.1 Rozwój obszarów zależnych od rybactwa, w tym:	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
		kwartały		kwartały		kwartały		kwartały		kwartały		kwartały	
		I - II	III - IV	I - II	III - IV	I - II	III - IV	I - II	III - IV	I - II	III - IV	I - II	III - IV
1	Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymania atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa			X	X	X		X	X	X			
2	Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej oraz dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem			X	X	X		X	X	X			
3	Podnoszenie wartości produktów rybactwa, rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa			X	X	X		X	X	X			
4	Ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności oraz przywracanie potencjału produkcyjnego sektora rybactwa w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej lub przemysłowej			X	X	X		X	X	X			

W związku z ogłoszeniem przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi naboru wniosków na wybór stowarzyszenia do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich w ramach Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” w terminie od 30 października 2009 r. do 28 lutego 2010 r. LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” planuje rozpoczęcie naboru wniosków do działań w ramach LSROR obejmujących budżet 2010 na początku IV kwartału 2010 oraz rozpoczęcie naboru wniosków na rok 2011 w II kwartale 2011 roku.

Wdrażanie LSROR będzie obejmowało kilka zależnych od siebie, wzajemnie się wspomagających procesów. Będą to przede wszystkim:

- budowanie silnych struktur organizacyjnych na rzecz wspólnej realizacji strategii (szkolenia członków LGR, personelu biura LGR, jego właściwe wyposażenie, płynna wymiana informacji między partnerami);
- ciągły rozwój partnerstwa, zachowanie otwartości na nowych partnerów (wzmacnianie relacji między lokalnymi podmiotami, promowanie idei programu operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”, LSROR i LGR);
- realizacja przedsięwzięć strategicznych (pomoc biura LGR w przygotowywaniu projektów, kreowanie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych, promowanie LSROR i korzyści z niej wynikających dla mieszkańców i podmiotów lokalnych, informowanie ich o zasadach uzyskiwania pomocy i działania LGR, realizacja przedsięwzięć przy jak najszerszym udziale partnerów LGR i wszystkich mieszkańców obszaru);
- wzmacnianie pozycji Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego w jego otoczeniu przy wykorzystywaniu LSROR (pozyskiwanie wsparcia ze źródeł zewnętrznych, promowanie obszaru, produktów i usług wytwarzanych w ramach przedsięwzięć strategicznych itd.);
- monitoring realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich (analiza efektów wdrażania LSROR, nadzorowanie uwarunkowań wdrażania LSROR, analiza opinii środowiska lokalnego na temat funkcjonowania LGR i realizacji LSROR, monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów).

Podstawowym narzędziem służącym wdrażaniu LSROR będzie Plan działań informacyjnych i promocyjnych. Plan ten obejmuje zastosowanie szerokiej gamy nośników informacji dostępnych na obszarze gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Rybackiej oraz opisuje konkretne działania, które będą służyły rozpowszechnieniu wiedzy o funkcjonowaniu LGR i wdrażaniu strategii.

W dobie powszechnego użytkowania Internetu największe znaczenie będzie miał sprawnie funkcjonujący portal internetowy Stowarzyszenia. Będzie on zawierać wszystkie aktualności, dokumenty, fotografie dotyczące LGR i LSROR, procesu jej powstawania, wdrażania i aktualizacji, raporty. Istotną część portalu wypełnią ogłoszenia, dokumenty i instrukcje związane z procedurą naboru wniosków w ramach wdrażania LSROR. Ze strony będzie można pobrać wszystkie niezbędne formularze i dokumenty do wypełnienia wniosku.

Funkcjonować będzie również forum dyskusyjne pozwalające każdemu zainteresowanemu odnieść się do tych kwestii. Dodatkowo w biurze LGR oraz w siedzibach urzędów gmin będzie można uzyskać informacje od przeszkolonych pracowników na temat wszelkich aspektów wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich „Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego”. Pomocne w przekazywaniu informacji i promocji będą tablice informacyjne umieszczone przy biurze LGR, urzędach gmin i na terenie sołectw. Systematycznie pojawią się informacje w lokalnej prasie, również w lokalnych rozgłoszeniach radiowych, TV.

W ramach promocji LSROR i LGR generalnie nie planuje się akcji ukierunkowanych na konkretne grupy odbiorców. Prowadzona promocja będzie w większości adresowana do wszystkich mieszkańców, podmiotów i użytkowników rybackich z obszaru LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”. Jednakże z uwagi na specyfikę LSROR planuje się także działania informacyjne skierowane bezpośrednio do osób prowadzących działalność rybacką. Stąd też na stronie internetowej LGR zamieszczane będą informacje z tej branży pozwalające na uzupełnienie wiedzy użytkowników rybackich w zakresie ochrony zasobów wodnych, metod oczyszczania akwenów wodnych, prowadzenia racjonalnej gospodarki zarybieniowej, możliwości podjęcia współpracy z innymi organizacjami w kraju i za granicą itp. Już na etapie tworzenia strategii zbadano zapotrzebowanie tej grupy beneficjentów na szkolenia z zakresu prowadzenia działalności rybackiej. W związku z tym, że istnieje duże zainteresowanie zdobywaniem specjalistycznej wiedzy z tej branży, w ramach wdrażania LSROR

zaplanowano także szereg spotkań i szkoleń odpowiadających potrzebom użytkowników rybackich.

Główne zadania promocyjne stojące przed Stowarzyszeniem to:

- promocja rozwoju partnerstwa w zakresie realizacji strategicznych celów LSROR, zwłaszcza w dziedzinie aktywizacji podmiotów sektora publicznego, społecznego i gospodarczego do realizacji projektów służących zrównoważonemu rozwojowi regionu;
- promocja wieloletniego programu aktywizacji mieszkańców w celu zwiększenia ich udziału w realizacji strategicznych celów LSROR;
- organizacja działań promujących integrację społeczności lokalnej – w obrębie gminy i pomiędzy gminami – partnerami LSROR (np. inicjowanie lub organizowanie imprez integrujących i promocyjnych);
- promocja wszystkich dostępnych pozabudżetowych źródeł finansowania rozwoju społeczno - gospodarczego, a zwłaszcza ochrony, rewitalizacji i zagospodarowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozwoju turystyki, restrukturyzacji i reorientacji działalności gospodarczej oraz działań na rzecz poprawy warunków kształcenia.

Narzędzia i środki przeznaczane na promocję będą każdorazowo dopasowywane do tematyki, celów i adresatów działań promocyjnych. Jeśli realizowane przedsięwzięcia będą wsparte finansowaniem z funduszy europejskich, wtedy wszystkie materiały promocyjno – informacyjne będą tworzone zgodnie z odpowiednimi wytycznymi. Nadrzędną zasadą będzie umieszczanie na materiałach promocyjno – informacyjnych adnotacji, że przedsięwzięcie wynika z zapisów LSROR.

Realizacja planu działań informacyjnych i promocyjnych strategii ma zapewnić powszechność, systematyczność i aktualność dostępnej informacji.

W procesie wdrażania LSROR ważnym działaniem będzie aktywizowanie i motywowanie mieszkańców. Zaplanowane działania przewidują:

- imprezy cykliczne, pomocne w upowszechnianiu informacji o działaniach LGR i promowaniu jej dorobku, mające na celu zachęcenie szerokiego

kręgu mieszkańców obszaru do zainteresowania programem i w konsekwencji bezpośredniego kontaktu z biurem LGR oraz aktywizowanie i motywowanie mieszkańców obszaru do udziału w procesie wdrażania LSROR;

- warsztaty, spotkania z mieszkańcami, organizowane w gminach zaangażowanych w realizację projektu, które oprócz walorów integracyjnych, przyniosą również cenny materiał informacyjny na temat poglądów społecznych na podejmowane działania;
- szkolenia, umożliwiające wszystkim zainteresowanym nabycie umiejętności potrzebnych do opracowania projektu oraz przygotowania wniosku o dofinansowanie;
- otwarte Walne zebrania członków Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”;
- plakaty, biuletyny i ulotki umieszczane w miejscach publicznych, informujące o możliwości uczestnictwa w realizacji LSROR.

Również biuro LGR będzie otwarte dla mieszkańców – pracownicy będą przyjmowali wnioski i postulaty, które mogą przyczynić się do lepszej realizacji zapisów LSROR.

Cała procedura przyjmowania wniosków, ich oceny i przyznawania wsparcia finansowego została opracowana w możliwie najprostszy sposób – uczyniono to po to, by ułatwić zainteresowanym podmiotom składanie wniosków, a przez to realizację Strategii. Dodatkowo pracownicy LGR będą służyć bezpłatną pomocą przy wypełnianiu wniosków, udzielać porad, wskazywać źródła dofinansowania, a także udostępniać do wglądu materiały dokumentujące działalność LGR, w tym protokoły z posiedzeń zarządu i posiedzeń organu decyzyjnego.

Efektywne wdrażanie strategii wymaga od LGR dokładnego monitorowania i oceny prowadzonych działań. Wszystkie wnioski członków Stowarzyszenia z wdrażania LSROR, jak również ukazujące się na temat artykuły i audycje będą dokładnie analizowane przez LGR i w razie uznania ich słuszności zostaną podjęte odpowiednie decyzje w zakresie ewentualnej zmiany sposobu wdrażania LSR.

Zgodnie z założeniami Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich jest opracowywana i wdrażana przez LGR w celu poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej obszarów zależnych od rybactwa oraz ludzi bezpośrednio i pośrednio związanych z sektorem rybackim i okołorybackim. W ramach LSROR przewiduje się działania poprzez m. in. wspieranie infrastruktury rybackiej i turystycznej, ochronę środowiska na tych obszarach, aktywizację lokalnych społeczności rybackich oraz dywersyfikację zatrudnienia osób pracujących w rybactwie, wspieranie współpracy międzyregionalnej oraz międzynarodowej.

Dlatego też proces wdrażania i aktualizacji LSROR „Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego” będzie tę zasadę realizować - uwzględniając jak najszerszy udział partnerów LGR i mieszkańców.

11. Zasady i sposób dokonywania oceny własnej funkcjonowania LGR

Ocena LSROR

Ewaluacja własna strategii będzie prowadzona przez organy decyzyjne Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”. Ze względu na szczupłość planowanej kadry nie przewiduje się tworzenia specjalnego stanowiska ds. ewaluacji. Kompetencje w tym zakresie zostały rozdzielone pomiędzy Walne Zebranie Członków, Zarząd, Komisję Rewizyjną i Komitet. W razie potrzeby organy decyzyjne mogą skorzystać z ekspertów zewnętrznych.

Do zadań Walnego Zebrania Członków zgodnie z § 26 ust. 1 Statutu Stowarzyszenia należy:

1. uchwalanie LSROR, jej aktualizacji i zmian,
2. ocena wdrażania LSROR,
3. rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań organów Stowarzyszenia.

A zatem Walne Zebranie dokonywać będzie ewaluacji, która będzie obejmować trzy fazy realizacji strategii:

- Ocena ex-ante (przed podjęciem realizacji LSROR i poszczególnych przedsięwzięć i operacji) – zbadanie zgodności celów LSROR z potrzebami

i problemami występującymi w sektorze rybactwa i rybołówstwa oraz na obszarze objętym strategią. Zastosowane zostanie tu kryterium odpowiedniości. Ocena powinna odpowiedzieć m.in. na pytania: w jaki sposób w dokumencie strategii uwzględnia się problem racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi, czy operacje zaplanowane w strategii są najlepszym instrumentem dla rozwoju zrównoważonego rybactwa na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim. Ocena ta zostanie dokonana na podstawie przygotowanej przez Zarząd Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich. Uzasadnienie uchwały WZ o przyjęciu LSR będzie zawierać ocenę ex ante projektu strategii.

- Ocena w trakcie realizacji strategii (w połowie okresu realizacji LSROR) – zbadanie czy podjęte działania zmierzają w dobrym kierunku, czy są realizowane zgodnie z założeniami LSROR. Zastosowane zostaną tu dwa kryteria: skuteczności i efektywności przyjętych w strategii rozwiązań. Poprzez porównanie rzeczywistych efektów LSROR z założeniami sformułowanymi w dokumencie strategii, dokonana zostanie ocena postępów osiągnięcia założonych celów. Ponadto zbadany zostanie poziom efektywności zasobów zaangażowanych przy realizacji LSROR, nastąpi porównanie zaangażowanych zasobów z rzeczywistymi osiągnięciami na poziomie produktu i rezultatu. Ocena na tym etapie powinna odpowiedzieć na pytanie czy podobne efekty gospodarcze (rozwój turystyki, reorientacja działalności gospodarczej, dywersyfikacja zatrudnienia) można było osiągnąć przy wykorzystaniu innych instrumentów lub przy niższych nakładach. Dokonana zostanie także analiza systemu zarządzania LSROR pod kątem wpływu na osiągnięcie zakładanych celów.
- Ocena ex-post (po realizacji strategii i przedsięwzięć) – dotyczyć będzie osiągniętych krótko – i długoterminowych efektów oraz zakładanych na wstępie korzyści. Zastosowane zostaną tu trzy kryteria: skuteczności i efektywności przyjętych w strategii rozwiązań oraz długotrwałości. Poza badaniem i oceną efektywności zasobów zaangażowanych w realizację LSROR przedmiotem oceny będzie zachowanie trwałości pozytywnych efektów strategii po zakończeniu jej finansowania ze środków Programu Operacyjnego

"Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013". Ocena powinna odpowiedzieć m.in. na pytania czy technologie zastosowane dla ochrony zasobów i jakości wody zapewnią trwałą, pozytywny efekt na środowisko, czy budowa obiektów i zagospodarowanie terenów służących prowadzeniu działalności gospodarczej przyczyniły się do utworzenia trwałych miejsc pracy itd.

Walne Zebranie Członków rozpatrzy i przyjmie również sprawozdanie Zarządu z wykonania Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych celów po zakończeniu realizacji Strategii.

Zarząd Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” powinien zrealizować następujące zadania bezpośrednio związane z LSROR:

- 1.) nadzór nad przygotowaniem i wdrożeniem LSROR,
- 2.) przygotowanie zmian i aktualizacji LSROR
- 3.) monitorowanie i ewaluacja wdrażania LSROR
- 4.) składanie sprawozdań ze swej działalności na Walnym Zebraniu Członków

W zakresie ewaluacji do kompetencji Zarządu należeć będzie bieżąca ocena efektów wdrażania strategii w trakcie jej realizacji (monitorowanie). Zarząd będzie dokonywał tej oceny w oparciu o dane do sprawozdań okresowych, które będzie przygotowywał dla Walnego Zebrania. Dane dostarczone przez biuro LGR będą podstawą analizy przebiegu wdrażania LSROR, jej przedsięwzięć i operacji.

W ramach ewaluacji bieżącej wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Zarząd planuje również dokonanie oceny okresowej poziomu satysfakcji i potrzeb uczestników przedsięwzięć i operacji zrealizowanych w ramach LSROR.

Trzecim organem, który będzie brał udział w procesie ewaluacji jest Komisja Rewizyjna. Zgodnie ze statutem do zakresu działania Komisji Rewizyjnej należy:

- 1.) kontrolowanie przynajmniej raz na 1 rok całokształtu działalności Stowarzyszenia,
- 2.) występowanie do Zarządu z wnioskami wynikającymi z przeprowadzonych kontroli,

- 3.) prawo żądania zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Członków w razie stwierdzenia nie wywiązywania się przez Zarząd z jego statutowych obowiązków, a także prawo żądania zwołania posiedzenia Zarządu.

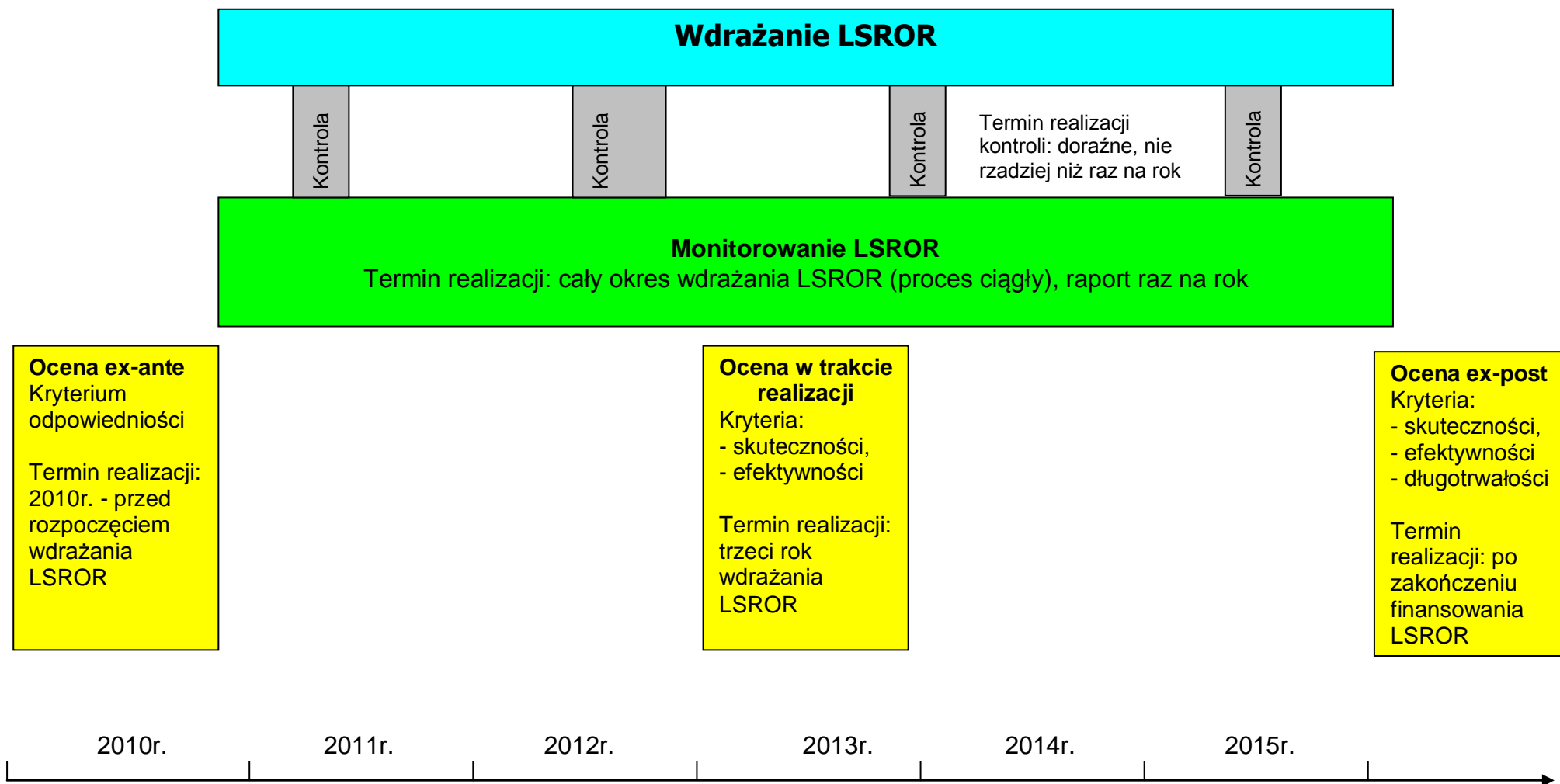
Czwartym organem decyzyjnym, biorącym udział w procesie ewaluacji jest Komitet. Do kompetencji Komitetu należy:

- 1) wybór projektów, które mają być realizowane w ramach LSROR,
- 2) przygotowanie bądź opiniowanie zmian w LSROR, a w szczególności zasad i kryteriów wyboru projektów.

W ramach posiadanych kompetencji Komitet będzie oceniać przebieg realizacji LSROR, wyrażać oceny i formułować wnioski do Zarządu i Walnego Zebrania w sprawach dotyczących osiągnięcia celów LGR założonych w Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich.

Schemat kontroli, monitorowania i oceny wdrażania LSROR prezentuje niżej zamieszczony rysunek.

Rysunek nr 8. Schemat kontroli, monitorowania i oceny LSROR

Źródło: Opracowanie własne

Przyjmuje się następujących dziesięć kluczowych mierników wyrażających efektywność wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego:

Tabela nr 39: Kluczowe mierniki oceny wdrażania LSROR

Lp.	Miernik	Informacja dostarczana przez miernik z punktu widzenia wdrażania i aktualizacji LSROR
1	Liczba projektów zgłaszanych przez mieszkańców i podmioty lokalne w kolejnych okresach wdrażania LSROR	<ul style="list-style-type: none"> poziom wypromowania LSROR wśród mieszkańców i podmiotów lokalnych dostosowanie LSROR do oczekiwań mieszkańców i podmiotów lokalnych
2	Jakość merytoryczna i techniczna zgłaszanych projektów	<ul style="list-style-type: none"> poziom przygotowania lokalnych podmiotów do właściwego opracowywania projektów określenie głównych trudności podmiotów lokalnych we właściwym przygotowaniu projektów, a co za tym idzie dostosowanie rodzaju udzielanego wsparcia do realnych potrzeb
3	Poziom osiąganych efektów w ramach realizowanych operacji (projektów zgłaszanych przez beneficjentów) – planowany poziom ustalany każdorazowo w przypadku konkretnych operacji	<ul style="list-style-type: none"> weryfikacja tempa i jakości wdrażanych operacji, weryfikacja wiarygodności partnerów wdrażających konkretny projekt
4	Wartość wkładu własnego podmiotów lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> stopień uaktywnienia finansowych i pozafinansowych potencjałów znajdujących się w dyspozycji podmiotów lokalnych
5	Proporcja pomiędzy wielkością wsparcia udzielanego podmiotom lokalnym w ramach LSROR a ich wkładem własnym	<ul style="list-style-type: none"> efekty mnożnikowe uzyskiwane w wyniku wdrażania strategii
6	Liczba beneficjentów pośrednich i bezpośrednich realizowanych projektów (zakładana i rzeczywista)	<ul style="list-style-type: none"> społeczny i gospodarczy zasięg oddziaływania LSROR
7	Poziom realizacji celów szczegółowych (a w konsekwencji celów ogólnych), cele szczegółowe zostały określone w sposób mierzalny co pozwala na ich bezpośrednią kontrolę	<ul style="list-style-type: none"> stopień zbieżności podejmowanych działań wdrożeniowych z realnymi potrzebami rozwojowymi obszaru wyrażającymi się w celach LSROR określenie tempa zmian na obszarze objętym LSROR określenie skuteczności podejmowanych działań strategicznych
8	Efektywność realizacji LSROR (stosunek osiągniętych efektów użytecznych do poniesionych nakładów)	<ul style="list-style-type: none"> określenie efektywności poszczególnych projektów, wnioski na temat warunków efektywności projektów realizowanych w ramach LSROR (np. rodzaj projektu, beneficjenci, efektywność udzielonego wsparcia itp.)
9	Zmiana wewnętrznych uwarunkowań rozwoju obszaru na skutek wdrażania LSROR, a w szczególności operacji wynikających ze strategii	<ul style="list-style-type: none"> badanie, na ile zmiany ulegają silne i słabe strony obszaru wskutek realizacji LSROR, a co za tym idzie zidentyfikowanie przesłanek dla aktualizacji strategii oraz zawartych w niej przedsięwzięć
10	Szybkość udzielania wsparcia beneficjentom	<ul style="list-style-type: none"> określenie sprawności funkcjonowania struktur LGR

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawione grupy mierników wynikają z przyjętej procedury monitorowania i wdrażania strategii. Sposób dokonywania oceny (ewaluacji) pozwoli na:

- uaktualnianie i dostosowanie strategii do potrzeb podmiotów lokalnych i warunków rozwoju obszaru,
- doskonalenia operacji wynikających ze strategii,
- doskonalenia działań techniczno-organizacyjnych na rzecz wdrażania strategii.

Przyjmuje się, że na Zarządzie LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” spoczywa obowiązek gromadzenia informacji dotyczących mierników oznaczonych w powyższej tabeli numerami: 1, 2, 5, 9, 10.

Z kolei beneficjenci zgłaszający i wdrażający operacje (projekty) zobowiązani są do dostarczania wiarygodnych informacji niezbędnych do szacowania mierników oznaczonych w powyższej tabeli numerami: 3, 4, 6, 7, 8. Interpretacja dostarczonych informacji oraz wyciąganie z nich odpowiednich wniosków na temat wdrażania bądź potrzeby aktualizacji LSR będzie ważnym narzędziem ewaluacji strategii.

Systematyczna i obiektywna ocena LSROR, jej założeń, przebiegu wdrażania oraz osiągniętych rezultatów z punktu widzenia skuteczności, efektywności, trafności i trwałości podejmowanych w ramach strategii działań jest niezbędna dla jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków finansowych, a także zaangażowania mieszkańców.

Wprowadzanie zmian i aktualizacja LSROR

Proces aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich „Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego” oparto na założeniach:

- Zachowania ciągłości procesu planowania strategicznego (ocena stanu obecnego, analiza barier w realizacji strategii oraz weryfikacja i identyfikacja ewentualnych nowych zadań strategicznych);
- Dostosowania zapisów strategii do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych (zmiany na obszarze objętym LSROR, zmiany założeń planów rozwoju na szczeblu regionalnym, zmiany przepisów regulujących funkcjonowanie LGR oraz warunki jakim powinna odpowiadać LSROR);

- Aktywizacji i kontynuacji współpracy środowisk lokalnych na obszarze objętym LSROR – spełnienie zasady partnerstwa w procesie planowania rozwoju.

Za proces wdrażania i aktualizacji niniejszego dokumentu odpowiedzialne jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”, które będzie odpowiedzialne za powierzone mu środki publiczne, za ich wykorzystanie zgodnie z zaplanowanymi działaniami i poprawne rozliczenie.

W procesie wdrażania i aktualizacji LSROR będą brały udział następujące podmioty:

- Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia
- Zarząd Stowarzyszenia
- Komitet Stowarzyszenia
- Komisja Rewizyjna Stowarzyszenia
- Pracownicy biura LGR
- Inne podmioty (np. doradcze), o ile będzie to niezbędne dla podniesienia jakości wdrażania strategii.

Zakłada się, że decyzje o aktualizacji dokumentu będą podejmowane w oparciu o ocenę procesu wdrażania oraz uwarunkowań, w jakich proces ten będzie następował, dlatego też zarówno wdrażanie, jak i aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego są procesami ściśle ze sobą powiązаныmi. W celu dokonania ewentualnych zmian w strategii przeprowadzona zostanie analiza, którą zostaną objęte: zmiany uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, wpływających na rozwój Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego (monitoring zostanie skupiony na uwarunkowaniach zawartych w analizie SWOT), oczekiwania społeczności lokalnej, a także bilans realizacji przedsięwzięć zapisanych w LSROR (w tym uzyskane efekty, skuteczność osiągania celów ogólnych i szczegółowych Strategii na skutek realizacji przedsięwzięć, dotrzymanie harmonogramów realizacji postawionych zadań) oraz skuteczność zarządzania procesem wdrażania strategii. Do podejmowania decyzji o aktualizacji LSROR i wprowadzania do niej odpowiednich zmian zostaną wykorzystane również procedury monitoringu opisane w niniejszym rozdziale „Zasady i sposób dokonywania oceny własnej funkcjonowania LGR”.

Co ważne, ponieważ proces rozwoju lokalnego ma charakter ciągły, wdrażanie Strategii i dokonywanie ewentualnych zmian nie może mieć charakteru przypadkowego, lecz musi być zaplanowane. Dlatego aktualizacja będzie następować w sposób:

- okresowy – na początku roku kalendarzowego, po podsumowaniu wykonania przedsięwzięć zakładanych do wykonania w mijającym roku (dokonywanie drobnych zmian aktualizacyjnych);
- doraźny – na skutek pojawienia się zasadniczych zmian w uwarunkowaniach wdrażania strategii lub w sposobach jej wdrażania (dokonywanie koniecznych korekt, których nie można było przewidzieć).

Zakres dokonywanych zmian może dotyczyć:

- zmiany celów Strategii, a co za tym idzie niektórych przedsięwzięć,
- zmiany/usunięcia lub ograniczenia samych przedsięwzięć, na skutek: braku zainteresowania nimi przez lokalne podmioty, ich zdezaktualizowania poprzez zmiany uwarunkowań rozwojowych obszaru, ich pełnego osiągnięcia, pojawienia się nowych, innowacyjnych pomysłów, bardziej dopasowanych do zmieniających się uwarunkowań w obszarze wdrażania LSROR.

Istnieje również potencjalne ryzyko konieczności przeformułowania Strategii np. na skutek gwałtownych zmian, których wystąpienia nie sposób było przewidzieć (tj. wystąpienie klęsk żywiołowych, dotkliwe zmiany makroekonomiczne czy pojawienie się nowych radykalnych szans rozwoju: nowe znaczące źródła finansowania, zainteresowanie obszarem inwestorów strategicznych itp.). Najlepszym sposobem, by aktualizacja odbywała się płynnie i przynosiła spodziewane efekty, będzie zastosowanie podobnych metod, rozwiązań i procesów, które sprawdziły się już w procesie tworzenia niniejszego dokumentu.

Proces aktualizacji będzie przebiegał podobnie do tworzenia LSROR, to znaczy aktualizacja LSROR odbywać się będzie przy szerokim udziale wszystkich podmiotów, które mają istotny wpływ na rozwój obszaru objętego LSROR.

Decyzję o przystąpieniu do aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego podejmować będzie

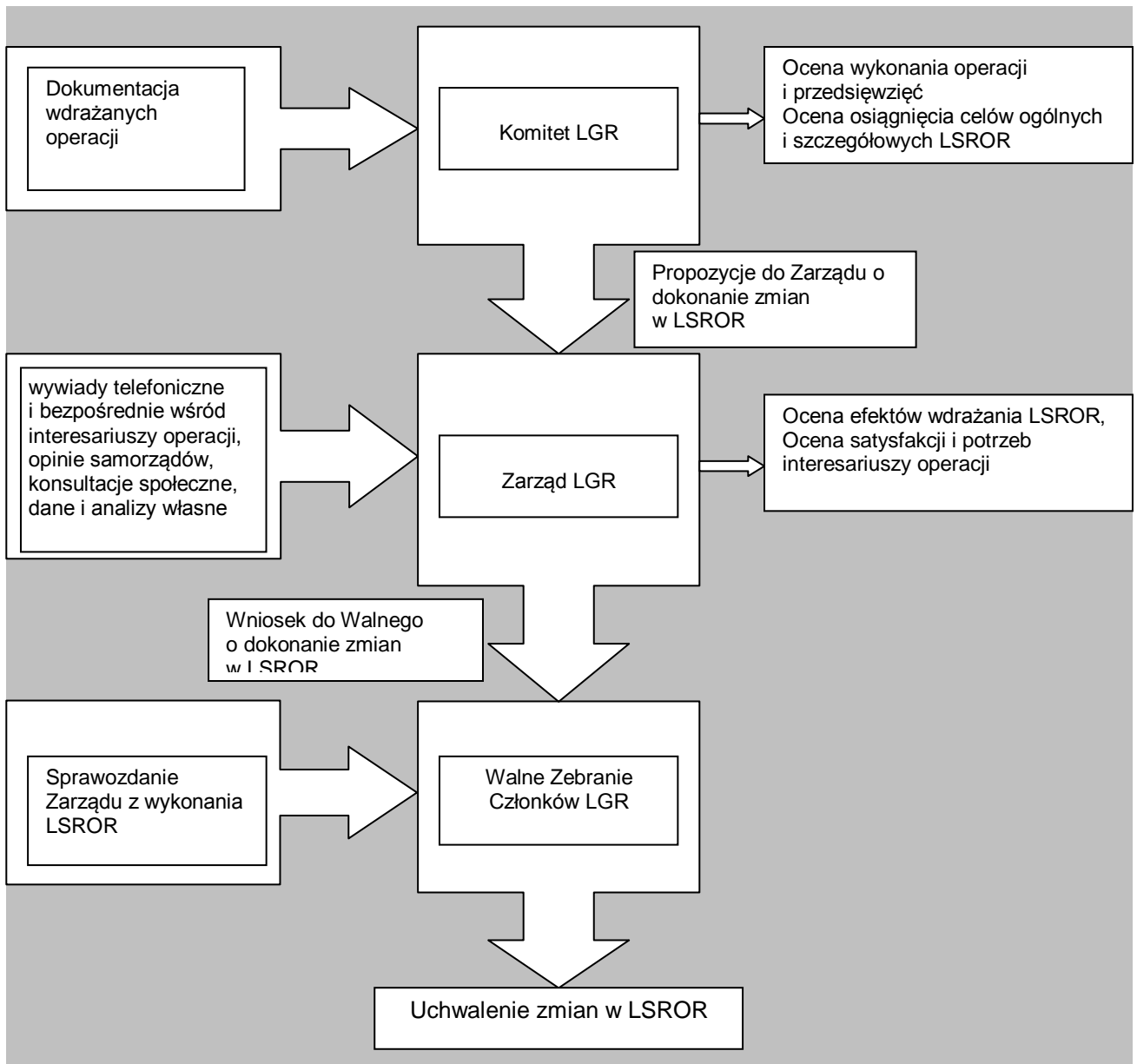
Walne Zebranie Członków Lokalnej Grupy Rybackiej w oparciu o wyniki okresowej ewaluacji wdrażania strategii, której dokonywać będą organy decyzyjne Stowarzyszenia.

Jeżeli w wyniku okresowej oceny wdrażania LSR przeprowadzanej przez Komitet, Zarząd i Walne Zebranie Członków zostaną sformułowane rekomendacje dotyczące zmian w zapisach strategii, wówczas w procedurze zgodnej z tą w jakiej została uchwalona Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich zostanie ona zaktualizowana. Propozycje zapisów aktualizacyjnych zostaną umieszczone na stronie internetowej Stowarzyszenia. W okresie 1 miesiąca od daty publikacji propozycji zapisów aktualizacyjnych, pracownicy biura LGR przyjmować będą pisemne uwagi mieszkańców, co do ostatecznego kształtu aktualizacji strategii. Zatwierdzenia propozycji zmian wynikających z procesu aktualizacji dokona Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.

Schemat dokonywania zmian przedstawia poniższy rysunek:

Rysunek nr 9. Procedura dokonywania zmian w LSROR

Źródło: Opracowanie własne

Ocena funkcjonowania LGR

Ocena funkcjonowania LGR powinna dostarczyć rzetelnych i użytecznych informacji, które będą następnie wykorzystane w procesie decyzyjnym oraz we współpracy partnerów zaangażowanych we wdrażanie strategii i jej operacji. LGR będzie regularnie monitorować realizację własnych działań związanych z wdrażaniem LSROR, przy czym metodyka oceny będzie nakierowana przede wszystkim na identyfikację i analizę problemów związanych z wdrażaniem, aby

problemy takie skutecznie eliminować poprzez odpowiednie zmiany w organizacji pracy bądź poprzez aktualizację LSROR.

Źródła i narzędzia pozyskania danych do prowadzenia oceny funkcjonowania LGR:

1. Sprawozdania beneficjentów operacji,
2. Wywiady telefoniczne i bezpośrednie z interesariuszami operacji,
3. Opinie samorządów lokalnych,
4. Dane i informacje własne LGR,
5. Ankieta na stronie internetowej,
6. Wyniki kontroli przeprowadzonych przez Komisję Rewizyjną LGR oraz inne uprawnione instytucje,
7. Analiza statystyczna.

Ocena funkcjonowania LGR będzie obejmowała trzy podstawowe procedury:

- a) ocena przebiegu konkursów,
- b) monitorowanie postępu rzeczowego i finansowego wdrażania LSROR,
- c) ocenę funkcjonowania biura, organów LGR.

Ocena przebiegu konkursów

W terminie 120 dni od daty przekazania właściwemu organowi samorządu województwa list oraz wniosków o dofinansowanie projektów, Zarząd LGR przeprowadzi procedurę oceny przebiegu konkursu, obejmującą:

- zebranie uwag pracowników zaangażowanych w realizację konkursu
- zebranie uwag/zażaleń wnioskodawców lub potencjalnych wnioskodawców
- zebranie uwag członków Komitetu
- zebranie uwag/zażaleń właściwego organu samorządu wojewódzkiego
- analizę zebranych materiałów
- sporządzenie raportu z oceny przebiegu konkursu, uwzględniającego krótki opis ogólny przebiegu konkursu, usystematyzowaną listę zidentyfikowanych problemów, identyfikację przyczyn problemów, ocenę stopnia zagrożenia realizacji LSROR przez poszczególne problemy, propozycje usprawnień eliminujących lub łagodzących zidentyfikowane problemy.

Uwagi/zażalenia wnioskodawców lub potencjalnych wnioskodawców powinny być na bieżąco odnotowywane w formie pisemnej przez pracowników biura LGR na podstawie korespondencji oraz roboczych kontaktów osobistych bądź telefonicznych z wnioskodawcami/potencjalnymi wnioskodawcami i przekazywane Zarządowi Stowarzyszenia.

Uwagi/zażalenia pracowników, członków Komitetu i przedstawicieli organu samorządu wojewódzkiego zbiera Prezes Zarządu LGR w czasie rozmów indywidualnych i/lub spotkań bądź w innej wybranej przez siebie formie. Prezes Zarządu LGR sporządza raport z oceny przebiegu konkursu, przedstawia go Zarządowi i w możliwie krótkim terminie, lecz nie później niż w ciągu 30 dni, przeprowadza dyskusję nad raportem z udziałem ewentualnych innych zaproszonych stron oraz podejmuje stosowne działania.

Do obszarów, na które należy w raporcie zwracać szczególną uwagę należą:

- problemy wnioskodawców i potencjalnych wnioskodawców dotyczące zrozumienia treści LSR, zasad konkursu, wypełnienia wniosku, dostarczenia wymaganych załączników itp.
- problemy dotyczące praktycznego zastosowania przez Komitet przyjętych zasad oceny i wyboru wniosków, w tym m.in. mierzalności i obiektywności kryteriów oceny oraz ich skuteczności w wyborze najlepszych projektów,
- wszelkie problemy zgłoszone przez właściwy organ samorządu województwa w związku z otrzymaną listą wniosków oraz wnioskami o przyznanie pomocy, w tym w szczególności uwagi samorządu wojewódzkiego dotyczące ewentualnych nieprawidłowości w procedurze naboru, oceny i wyboru wniosków oraz interpretacji przepisów odnoszących się do wdrażania LSROR.

Monitorowanie postępu rzeczowego i finansowego wdrażania LSROR

Monitorowanie służy dostarczeniu informacji na podstawie których Zarząd, Komitet i członkowie LGD mogą systematycznie dowiadywać się o występowaniu bądź braku rozbieżności w realizacji planów i osiągnięciu celów LSROR. Po upływie każdego roku kalendarzowego wdrażania LSROR, do 31 stycznia następnego roku, Prezes Zarządu sporządza roczny raport z oceny postępu rzeczowego i finansowego LSROR, obejmujący:

- podsumowanie ocen przebiegu poszczególnych konkursów,
- podsumowanie działań usprawniających podjętych w wyniku ocen przebiegu konkursów, wraz z oceną skuteczności wdrożonych usprawnień,
- analizę problemów dotyczących wdrażania projektów, którym przyznano pomoc, w tym w szczególności problemów związanych z: rezygnacją z pomocy (odstąpieniem od zawarcia umowy, brakiem środków własnych) innych źródeł finansowania projektu, opóźnieniami, zmianami i nieprawidłowościami w realizacji rzeczowej projektów, nieprawidłowościami w dokumentowaniu i rozliczaniu projektów
- analizę zaawansowania rzeczowo-finansowego we wdrażaniu LSROR (informacja na temat wydatkowania środków na poszczególne zamierzenia – operacje, informacja na temat zgodności wdrażania LSROR z założonym harmonogramem, informacja dotycząca osiągniętych wielkości wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania dla poszczególnych przedsięwzięć),
- propozycje usprawnień pracy LGR i/lub aktualizacji LSROR, mające na celu eliminację lub złagodzenie zidentyfikowanych problemów, w tym w szczególności problemów dotyczących wdrażania projektów.

Analizę dotyczącą wdrażania projektów należy sporządzić na podstawie informacji uzyskanych od właściwego organu samorządu wojewódzkiego. Zgodnie z założeniami Programu Operacyjnego "Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013" faza wdrażania projektów odbywa się w zasadzie bez udziału LGR, jednak część problemów pojawiających się w tej fazie może mieć swoje źródło w błędnej ocenie wiarygodności beneficjenta lub wykonalności projektu. Tym samym, eliminacja źródeł problemów może wymagać stosownych zmian organizacji pracy LGR i/lub tekstu LSROR.

Ocena funkcjonowania biura, organów LGR

Za przeprowadzenie tej oceny odpowiada Komisja Rewizyjna, która raz w roku przeprowadza kontrolę działalności LGR. Komisja sporządza raport za miniony rok przed każdym Walnym Zebraniem Członków, na którym udziela się absolutorium Zarządowi.

Ocenie podlega:

- efektywność stosowanych procedur, przepływu informacji, sprawności podejmowania decyzji,
- organizacja pracy biura LGR, podział pracy i obciążenie pracą poszczególnych pracowników,
- wydatkowanie środków na działania własne LGR (dbałość o stabilną sytuację finansową LGR i skuteczność podejmowanych działań interwencyjnych w przypadku rozbieżności lub niepowodzeń)
- prawidłowość i kompleksowość prowadzonych dokumentów merytorycznych i finansowych związanych z funkcjonowaniem LGR i wdrażaniem LSROR,
- jakość partnerstwa i sprawność funkcjonowania LGR.

Raport z oceny powinien zawierać:

- wykaz zrealizowanych operacji i działań dotyczących funkcjonowania LGR oraz projektów współpracy wraz z informacją o efektach i źródłach finansowania,
- opis uzyskanych efektów w porównaniu z założeniami,
- ocenę jakości partnerstwa i sprawności funkcjonowania LGR
- analizę dotyczącą wpływu efektywności stosowanych procedur, przepływu informacji, sprawności podejmowania decyzji na wdrażanie operacji i osiąganie celów LSROR,
- wnioski w formie uwag i rekomendacji które zapewnią wyższą efektywność funkcjonowania LGR.

Do oceny funkcjonowania biura i organów LGR będzie miała także zastosowanie tzw. *ewaluacja komparatywna*, która opiera się na informacji

płynącej z cudzych doświadczeń i może być zdefiniowana jako proces uczenia się. Ocena ta polegać będzie na zbieraniu i porównywaniu ze sobą danych pochodzących z pokrewnych organizacji (Lokalnych Grup Rybackich czy też Lokalnych Grup Działania działających w innych województwach, czy też krajach). Poznawanie sposobów funkcjonowania innych organizacji będzie prowadzi do lepszego zrozumienia społecznych, administracyjnych i gospodarczych alternatyw, a to z kolei do lepszej analizy słabych i silnych stron LGR i usprawnienia jej funkcjonowania.

12. Spójność LSROR z działaniami i operacjami planowanymi do realizacji na obszarze objętym LSROR w ramach innych programów i strategii

Przedsięwzięcia i operacje realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” są komplementarne w stosunku do innych programów operacyjnych wdrażanych na tym obszarze, stanowią ich uzupełnienie i przyczyniają się do kompleksowego, zrównoważonego rozwoju regionu.

W szczególności LSROR powiązana jest z realizacją Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego”, Programu Operacyjnego „Rozwój Polski Wschodniej” oraz Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”. W zakresie współpracy z sąsiadami z krajów graniczących z województwem Podlaskim, LSROR powiązana jest z Programem Współpracy Transgranicznej Litwa–Polska 2007 – 2013 oraz Programem Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2007 – 2013.

W poniższej tabeli przedstawiono powiązanie przedsięwzięć i operacji zaplanowanych w LSROR z priorytetami, celami i działaniami programów operacyjnych i programów współpracy transgranicznej.

Tabela nr 40: Spójność LSROR z innymi programami

Cele i działania LSROR	Priorytety, cele i działania programów					
	PROW	RPO WP	PO KL	Program Współpracy Transgranicznej Litwa - Polska 2007 -2013	Program Współpracy transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina	PO RPW
Cel ogólny I Utrzymanie i rozwój zrównoważonego rybactwa na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim		Oś Priorytetowa V. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska		Priorytet 2. Spójność transgraniczna oraz ogólna poprawa jakości obszaru transgranicznego	Priorytet 2. Poprawa jakości życia	
Cel szczegółowy I.1: Ochrona zasobów i jakości wód	Oś 2. Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich.	5.2. Rozwój lokalnej infrastruktury ochrony środowiska		2.2. Poprawa środowiska życia	2.1. Ochrona środowiska w obszarze przygranicznym	
Cel szczegółowy I.2: Zachowanie i restytucja różnorodności biologicznej oraz obfitości zespołów ryb						
Cel szczegółowy I.3: Podnoszenie wartości produktów rybactwa						
Cel szczegółowy I.4: Zachowanie i zabezpieczenie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody		5.2. Rozwój lokalnej infrastruktury ochrony środowiska			2.1. Ochrona środowiska w obszarze przygranicznym	
Cel ogólny II Poprawa warunków życia mieszkańców Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego	OŚ 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej OŚ 4 LEADER	Oś Priorytetowa I. Wzrost innowacyjności i wspieranie przedsiębiorczości w regionie Oś priorytetowa III: Rozwój turystyki i kultury Oś Priorytetowa VI. Rozwój infrastruktury społecznej	Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności i produktywności regionu transgranicznego Priorytet 2. Spójność transgraniczna oraz ogólna poprawa jakości obszaru transgranicznego	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności obszaru przygranicznego Priorytet 3. Współpraca sieciowa oraz inicjatywy społeczności lokalnych	Oś priorytetowa V: Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne
Cel szczegółowy II.1: Rozwój infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej	Działanie: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Cel główny: Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności turystycznej województwa podlaskiego 3.1. Rozwój atrakcyjności turystycznej regionu		1.3. Rozwój zrównoważonej turystyki transgranicznej oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego	1.2. Rozwój turystyki	V.1. Promowanie zrównoważonego rozwoju turystyki

Cele i działania LSROR	Priorytety, cele i działania programów					
	PROW	RPO WP	PO KL	Program Współpracy Transgranicznej Litwa - Polska 2007 -2013	Program Współpracy transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina	PO RPW
Cel szczegółowy II.2: Rewitalizacja miejscowości i obiektów zabytkowych	Działanie: Odnowa i rozwój wsi	6.3. Rozwój infrastruktury z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego		1.3. Rozwój zrównoważonej turystyki transgranicznej oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego		V.2. Trasy rowerowe
Cel szczegółowy II.3: Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej, dywersyfikacja zatrudnienia i rozwój usług	Działanie: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej Działanie: Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	1.4. Wsparcie inwestycyjne przedsiębiorstw: Poddziałanie 1.4.1. Mikroprzedsiębiorstwa Poddziałanie 1.4.2. Małe i średnie przedsiębiorstwa			1.1. Lepsze warunki dla przedsiębiorczości	
Cel szczegółowy II.4: Poprawa warunków kształcenia, rozwój edukacji pozaszkolnej i promocja obszaru			Cel szczegółowy 1: Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi, Cel szczegółowy 2: Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)	2.1. Poprawa środowiska życia	3.2. Inicjatywy społeczności lokalnych	

Źródło: opracowanie własne

Działania wskazane w Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego przyczynią się do zrównoważonego rozwoju poszczególnych gmin, powiatów suwalskiego, augustowskiego i sejneńskiego oraz całego regionu – województwa podlaskiego. Wszystkie gminy Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego posiadają własne strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego, a także inne dokumenty planistyczne: wieloletnie plany inwestycyjne czy programy ochrony środowiska. Cele wskazane w niniejszym dokumencie są w dużej części zbieżne z celami zawartymi w dokumentach poszczególnych samorządów. Wśród najważniejszych celów wymienianych w strategiach można wskazać:

- Podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska;
- Poprawę infrastruktury technicznej;
- Promocję postaw przedsiębiorczych;
- Rozszerzenie oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej;
- Rozwój turystyki w oparciu o dziedzictwo kulturowe i zasoby naturalne regionu;
- Wsparcie agroturystyki, rzemiosła i wytwarzania produktów lokalnych;
- Poprawę warunków życia mieszkańców;
- Podejmowanie działań promocyjnych.

Wszystkie wymienione powyżej cele, stanowiące najczęściej osie gminnych strategii rozwoju, są zbieżne z celami zaproponowanymi w LSROR. Działania wskazane w LSROR są także powiązane z celami wymienionymi w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2007-2013, a zatem w bezpośredni sposób przyczyniają się do rozwoju regionu.

Na obszarze objętym LSROR działa kilka lokalnych grup działania utworzonych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. LGD są także członkami Lokalnej Grupy Rybackiej. Stąd też związek operacji przewidzianych w LSROR z dokumentami strategicznymi LGD jest bardzo istotny i wyraźny. Spójność celów proponowanych w LSROR z celami uznanymi za priorytetowe w rozwoju LGD i całego regionu obrazuje poniższa tabela, w której uszeregowano poszczególne cele szczegółowe LSROR wraz z odpowiadającymi im celami wymienionymi w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku oraz lokalnych grup działania z terenu Suwalszczyzny.

Tabela nr 41: Komplementarność LSROR z innymi dokumentami strategicznymi

Cele i działania LSROR	Priorytety, cele i działania ujęte w dokumentach strategicznych				
	LSR LGD „Kanał Augustowski i Rospuda”	LSR LGD „Sejneńszczyzna”	LSR Północno-Wschodnia LGD „Szelmęty”	Zintegrowana Strategia Obszarów Wiejskich Powiatu Suwalskiego	Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku
Cel ogólny I Utrzymanie i rozwój zrównoważonego rybactwa na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim		Cel ogólny I: Poprawa jakości życia przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych regionu	Cel ogólny I. „Zróżnicowanie gospodarki obszaru w oparciu o bogaty potencjał przyrodniczy, kulturowy i historyczny”	Cele strategiczne 1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu suwalskiego 3. Zrównoważony rozwój – warunek sukcesu gospodarki powiatu	Cel 4: Ochrona środowiska naturalnego
Cel szczegółowy I.1: Ochrona zasobów i jakości wód		Cel szczegółowy I.4: Ochrona środowiska przez wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych		3.2 Ochrona środowiska przyrodniczego 1.1 Racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego	Priorytet I. Infrastruktura techniczna Działanie 3. Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych
Cel szczegółowy I.2: Zachowanie i restytucja różnorodności biologicznej oraz obfitości zespołów ryb					
Cel szczegółowy I.3: Podnoszenie wartości produktów rybactwa	Cel szczegółowy II.3 Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej na wsi	Cel szczegółowy I.1: Wsparcie zróżnicowania działalności gospodarczej i tworzenia pozarolniczych źródeł dochodu	Cel szczegółowy I.1 Zwiększenie na obszarze LSR liczby podmiotów gospodarczych działających w sferze pozarolniczej, w tym w turystyce o 2% do 2015r.	3.3 Aktywizacja gospodarcza społeczeństwa	
Cel szczegółowy I.4: Zachowanie i zabezpieczenie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody		Cel szczegółowy I.4: Ochrona środowiska przez wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych	Cel szczegółowy I.2 Zwiększenie liczby działań podejmowanych na obszarze LSR na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego o 5% do 2015r.	3.2 Ochrona środowiska przyrodniczego 1.1 Racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego	

Cele i działania LSROR	Priorytety, cele i działania ujęte w dokumentach strategicznych				
	LSR LGD „Kanał Augustowski i Rospuda”	LSR LGD „Sejneńszczyzna”	LSR Północno-Wschodnia LGD „Szelmęty”	Zintegrowana Strategia Obszarów Wiejskich Powiatu Suwalskiego	Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku
Cel ogólny II Poprawa warunków życia mieszkańców Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego	„Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych, oraz dziedzictwa historycznego i kulturowego obszaru” Cel ogólny II. „Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez podwyższenie kwalifikacji i umiejętności oraz poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz aktywizacji społecznej obszaru”	Cel ogólny I: Poprawa jakości życia przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych regionu Cel ogólny II: Aktywizacja społeczności lokalnych, wzmocnienie kapitału ludzkiego	Cel ogólny I. „Zróżnicowanie gospodarki obszaru w oparciu o bogaty potencjał przyrodniczy, kulturowy i historyczny” Cel ogólny II. „Poprawa samoorganizacji społecznej i zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój regionu”	Cele strategiczne 1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu suwalskiego 2. Poprawa jakości życia mieszkańców	Cel 5 Rozwój turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego Priorytet III. Baza ekonomiczna Działanie 1. Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
Cel szczegółowy II.1: Rozwój infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej	Cel szczegółowy I.1 Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru	Cel szczegółowy I.2: Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej regionu	Cel szczegółowy II.3 Poprawa estetyki i standardu min. 20 obiektów infrastruktury lokalnej wsi na obszarze LSR do 2015r.	Rozwój potencjału turystycznego powiatu dla zapewnienia wzrostu ruchu turystycznego na przestrzeni całego roku	Cel 7: Rozwój rolnictwa i tworzenie warunków wielofunkcyjnego rozwoju wsi
Cel szczegółowy II.2: Rewitalizacja miejscowości i obiektów zabytkowych	Cel szczegółowy I.2 Ochrona i waloryzacja dóbr przyrody, kultury i dziedzictwa historycznego	Cel szczegółowy I.3: Odnowa i rozwój wsi zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego oraz poprawa estetyki wsi	Cel szczegółowy I.2 Zwiększenie liczby działań podejmowanych na obszarze LSR na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego o 5% do 2015r.	1.1 Racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego	Działanie 2. Rozwój kultury i ochrona dziedzictwa kulturowego
Cel szczegółowy II.3: Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej, dywersyfikacja zatrudnienia oraz rozwój usług	Cel szczegółowy II.3 Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej na wsi	Cel szczegółowy I.1: Wsparcie zróżnicowania działalności gospodarczej i tworzenia pozarolniczych źródeł dochodu	Cel szczegółowy I.1 Zwiększenie na obszarze LSR liczby podmiotów gospodarczych działających w sferze pozarolniczej, w tym w turystyce o 2% do 2015r.	3.3 Aktywizacja gospodarcza społeczeństwa	Cel 3: Podniesienie konkurencyjności podlaskich firm w aspekcie krajowym i międzynarodowym
Cel szczegółowy II.4: Poprawa warunków kształcenia, rozwój edukacji pozaszkolnej i promocja obszaru		Cel szczegółowy II.1: Wspieranie i promowanie wiedzy i aktywności lokalnej	Cel szczegółowy II.4 Rozszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych o 10 nowych działań do 2015r.	2.1 Zwiększenie dostępu do systemu kształcenia ustawicznego	Cel 2: Rozwój zasobów ludzkich zgodnie z potrzebami rynku pracy

Źródło: opracowanie własne

Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego posiada wiele elementów wspólnych z przedstawionymi wyżej programami i strategiami. Stanowi niejako ich uzupełnienie jednocześnie nie powielając rozwiązań proponowanych w tych dokumentach.

Tabela nr 42. Związek LSROR z działaniami i operacjami planowanymi w ramach innych programów i strategii.

Cele i działania LSROR	Związek LSROR z działaniami i operacjami planowanymi do realizacji w ramach innych programów i strategii
Cel ogólny I Utrzymanie i rozwój zrównoważonego rybnactwa na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim	Żaden z dokumentów programowych czy strategicznych nie odnosi się wprost do branży rybnactwa. LSROR reprezentuje bardziej ukierunkowane podejście do zagadnienia zrównoważonego rozwoju regionu i w tym sensie stanowi uzupełnienie omawianych wyżej programów i strategii.
Cel szczegółowy I.1: Ochrona zasobów i jakości wód	W ramach LSROR zaplanowano inwestycje związane z rekultywacją i utrzymaniem zbiorników wodnych, regulacją możliwości retencyjnych wód, racjonalnym gospodarowaniem zasobami wodnymi, utrzymaniem i zabezpieczeniem szlaków wodnych. W omawianych dokumentach programowych i strategiach problem ochrony środowiska naturalnego traktowany jest bardziej ogólnie. Stąd też LSROR stanowi uzupełnienie i uszczegółowienie tych dokumentów.
Cel szczegółowy I.2: Zachowanie i restytucja różnorodności biologicznej oraz obfitości zespołów ryb	Jest to dziedzina specyficzna dla LSROR. Poprzez działania na rzecz zachowania i restytucji różnorodności biologicznej oraz obfitości zespołów ryb LSROR wnosi wkład w zachowanie dziedzictwa przyrodniczego regionu, a jednocześnie przyczynia się do poprawy jego atrakcyjności turystycznej.
Cel szczegółowy I.3: Podnoszenie wartości produktów rybnactwa	Cel ten zostanie osiągnięty poprzez rozwój systemów sprzedaży bezpośredniej produktów rybnactwa oraz innych rodzajów usług związanych z sektorem rybnactwa. W ten sposób LSROR przyczyni się do rozwoju działalności gospodarczej nie uciążliwej dla środowiska, co jest zgodne z celami omawianych programów i strategii.
Cel szczegółowy I.4: Zachowanie i zabezpieczenie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody	Pojezierze Suwalsko-Augustowskie to obszar niezwykle cenny przyrodniczo, którego duża część wchodzi w skład europejskiej sieci Natura 2000. Konieczność eliminacji zagrożeń dla środowiska naturalnego jest podkreślana we wszystkich w/w programach i strategiach. W tym zakresie LSROR także wykazuje zgodność z tymi dokumentami.
Cel ogólny II Poprawa warunków życia mieszkańców Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego	Poprawa warunków życia mieszkańców jest nadrzędnym celem i sensem istnienia każdego samorządu. Ten sam cel przyświeca też wszelkim programom i strategiom na obszarze objętym LSROR.
Cel szczegółowy II.1: Rozwój infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej	Operacje zaplanowane w LSROR dla osiągnięcia tego celu stanowią uzupełnienie działań przewidzianych w innych dokumentach. LSROR skupia się na inwestycjach ułatwiających turystom i mieszkańcom dotarcie i korzystanie z akwenów wodnych.

Cele i działania LSROR	Związek LSROR z działaniami i operacjami planowanymi do realizacji w ramach innych programów i strategii
Cel szczegółowy II.2: Rewitalizacja miejscowości i obiektów zabytkowych	Osiągnięcie tego celu przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców, zaspokojenia potrzeb w zakresie korzystania z obiektów kultury, sportu i rekreacji, a jednocześnie przyczyni się do podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Te operacje LSROR stanowią uzupełnienie działań określonych w innych programach i strategiach.
Cel szczegółowy II.3: Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej, dywersyfikacja zatrudnienia oraz rozwój usług	LSROR swoim zasięgiem obejmuje obszary wiejskie, gdzie stworzenie miejsc pracy poza rolnictwem i zaktywizowanie mieszkańców jest podstawowym warunkiem rozwoju gospodarczego. Operacje LSROR będą wzmocniały siłę oddziaływania działań zaplanowanych w lokalnych strategiach rozwoju wdrażanych przez LGD.
Cel szczegółowy II.4: Poprawa warunków kształcenia, rozwój edukacji pozaszkolnej i promocja obszaru	Ułatwienie dostępu do wiedzy, wymiany informacji, organizacja szkoleń, seminariów, wizyt studyjnych będzie doskonałą formą aktywizacji lokalnej społeczności. W ten sposób LSROR przyczyni się do zwiększenia szans rozwojowych mieszkańców małych miejscowości, co jest zgodne z w/w dokumentami programowymi i strategicznymi.

Źródło: Opracowanie własne

13. Określenie procedur uniemożliwiających nakładanie się pomocy, w przypadku gdy LGR planuje realizację operacji i działań w ramach innych programów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej:

Poprawa jakości życia stanowi jeden z głównych celów LSROR Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego, aby jednak osiągnąć ten cel Lokalna Grupa Rybacka nie może skupić się tylko i wyłącznie na poprawnym wydatkowaniu środków przyznanych na wdrażanie LSROR. Mają one bowiem jedynie wspierać działalność LGR i dać podstawy do innych przedsięwzięć, które będą uzupełniały i wpisywały się w te, które zaplanowano w Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich. Działalność LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” nie będzie się zatem ograniczała jedynie do realizacji elementów działań osi 4 PO RYBY 2007-2013. W miarę możliwości Zarząd LGR będzie czynił starania zmierzające do pozyskania wsparcia finansowego na realizację innych przedsięwzięć, zgodnych ze statutowymi celami Stowarzyszenia, które mogłyby uzupełnić bądź wzmocnić główne działania LGR wynikające z wdrażania LSROR. Taki zintegrowany charakter działań ma na celu zapewnienie bardziej wszechstronnego, a przez to skutecznego rozwoju obszaru objętego LSROR.

Zgodnie z umową, która zostanie zawarta z Marszałkiem Województwa Podlaskiego Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” w okresie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich, będzie korzystała ze środków Programu Operacyjnego "Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013" w ramach 4 osi priorytetowej „Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa”. Ponadto członkowie LGR mają możliwość ubiegania się o środki na realizację celów statutowych LGR z innych programów – zarówno krajowych, jak i Unii Europejskiej, w tym:

- 1.) PO IiŚ – zadania dotyczące ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodno-ściekowej;
- 2.) PO KL – podnoszenie kwalifikacji, tworzenie nowych miejsc pracy;
- 3.) PO IG – dofinansowanie przedsiębiorstw;
- 4.) RPO WP – zadania dotyczące rozwoju przedsiębiorczości, turystyki i promocji województwa, ochrony środowiska w tym gospodarki wodno-ściekowej czy budowy systemu eko przystani, infrastruktury rybackiej;
- 5.) PROW – w zakresie rozwoju sektora gospodarczego, realizacji inwestycji służących ochronie środowiska, turystyki;
- 6.) Programy Współpracy Transgranicznej – zadania związane z ochroną środowiska, edukacją, współpracą, wymianą doświadczeń.

Operacje zaplanowane do realizacji w ramach wsparcia z innych programów pomocowych Unii Europejskiej będą miały charakter komplementarny do przedsięwzięć i operacji zaplanowanych w Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego i współfinansowanych ze środków PO RYBY 2007-2013.

Stowarzyszenie zastosuje procedury zabezpieczające przed nakładaniem się pomocy finansowej udzielanej z różnych źródeł. Procedury będą obejmowały następujące zasady:

- 1.) Każda osoba zatrudniona przez LGR będzie miała umowę zawierającą szczegółowy wykaz obowiązków i zadań, ze wskazaniem programu, na rzecz którego te zadania i obowiązki będą wykonywane, kwoty wynagrodzenia pochodzącej ze środków tego programu oraz liczby godzin w ujęciu tygodniowym przeznaczonych na jego realizację;

- 2.) W przypadku osób zaangażowanych jednocześnie w realizację dwóch lub więcej projektów finansowanych z różnych programów, w umowie o pracę z tą osobą zostanie wskazany wymiar czasu pracy, jaki ta osoba jest zobowiązana przeznaczyć na wykonanie zadań i obowiązków związanych z realizacją poszczególnych projektów w ramach tych programów. Łączny wymiar czasu pracy nie przekroczy wielkości maksymalnych dopuszczonych w Kodeksie Pracy;
- 3.) Wszystkie osoby zatrudnione przy realizacji projektów w ramach różnych programów będą prowadzić miesięczne karty czasu pracy i rejestrować godziny poświęcone na realizację projektów. Pozwoli to kontrolę faktycznego wykorzystania czasu pracy pracowników zaangażowanych w projektach oraz faktyczne rozliczenie zawartych umów
- 4.) Na każdym dokumencie księgowym stanowiącym dowód poniesienia kosztów zostaną w sposób trwały umieszczone informacje o tym, ze środków jakiego programu te koszty zostały pokryte. W przypadku kosztu współfinansowanego z dwóch lub więcej programów będzie podana informacja o tym, jaką część tego kosztu finansują poszczególne programy;
- 5.) Wprowadzony zostanie rozbudowany system analityki księgowej dla potrzeb ewidencji środków pochodzących z różnych programów, umożliwi to łatwą identyfikację wydatków związanych z poszczególnymi programami;
- 6.) LGR utworzy wydzielone konta bankowe (lub subkonta) do obsługi każdego programu;
- 7.) Każdy program będzie miał wyznaczonego kierownika odpowiedzialnego za realizację i prawidłowe wydatkowanie środków programu;
- 8.) Za koordynację działań realizowanych przez biuro w ramach poszczególnych programów odpowiedzialny jest Dyrektor;
- 9.) Zarząd LGR wspierać będzie Dyrektora, zapewniając dobry przepływ informacji między zespołami realizującymi zadania w ramach różnych programów poprzez organizację co najmniej raz w miesiącu (w zależności od ilości realizowanych programów) narad roboczych z udziałem wszystkich kierowników programów;
- 10.) Podstawowym przedmiotem analizy, przy składaniu wniosku przez LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” o przyznanie pomocy, będzie

ustalenie czy ta sama operacja lub przedsięwzięcie nie jest finansowane z różnych programów;

- 11.) Każdy wniosek o przyznanie pomocy, przygotowany przez LGR, będzie zawierał analizę ryzyka w zakresie nakładania się pomocy ze środków tego programu z pomocą, którą LGR uzyskało wcześniej z PO RYBY 2007-2013 lub innych programów oraz propozycje mechanizmów, które należy zastosować w celu uniemożliwienia nakładania się pomocy.

Zastosowanie powyższych zasad pozwoli na zachowanie przejrzystości w wydatkowaniu środków i uchroni przed nakładaniem się finansowania jednego przedsięwzięcia w ramach różnych programów.

Aktualnie, ze względu na skromne zasoby finansowe, w biurze LGR zatrudnione są dwie osoby:

- 1.) Pracownik ds. spraw administracyjnych – umowa o pracę w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu, zakres obowiązków pracownika obejmuje: obsługę sekretariatu biura LGR, organizację szkoleń, obsługę posiedzeń Zarządu i Walnego Zebrania Członków oraz prowadzenie dokumentacji LGR;
- 2.) Pracownik ds. księgowych – umowa zlecenie w wymiarze 20 h tygodniowo, zakres obowiązków obejmuje: obsługę księgową LGR, w tym opracowanie polityki rachunkowości LGR, planu kont, bieżące prowadzenie gospodarki finansowej LGR.

Po podpisaniu umowy na wdrażanie LSROR obsada kadrowa zostanie zwiększona. W przypadku, kiedy dojdzie do realizacji projektów własnych LGR finansowanych z innych źródeł niż PO RYBY 2007-2013 wówczas do realizacji tych projektów będą zatrudniani pracownicy biura LGR bądź zewnątrzni eksperci na podstawie odrębnych umów o dzieło, umów zlecenia bądź umów o pracę na czas określony. Poniższa tabela prezentuje planowaną obsadę kadrową w biurze LGR. W chwili obecnej trudno jest określić jakie projekty i w ramach jakich programów (poza PO RYBY 2007-2013) będą realizowane przez LGR. Ma na to wpływ wiele czynników. Stąd też obowiązki każdego pracownika i czas pracy poświęcany przez niego na realizację projektów własnych LGR w ramach innych programów przedstawiono w jednej pozycji zbiorczej. Obowiązki te i czas pracy będą ściśle rozdzielane w chwili zatwierdzenia konkretnego projektu LGR do realizacji.

Tabela nr 43: Obowiązki i zadania wykonywane przez pracowników LGR na rzecz poszczególnych programów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz czas pracy przeznaczony na wykonywanie tych obowiązków i zadań

Pracownik	Planowana data zatrudnienia)	Planowany wymiar czasu pracy	Obowiązki pracownika	Program, z którym związany jest dany obowiązek	Czas pracy, który pracownik poświęca na realizację danego obowiązku
Dyrektor Biura	1.08.2010r.	40 h/tydzień - pełny etat na umowę o pracę lub równoważnik (umowa zlecenie)	prowadzenie całości spraw związanych z funkcjonowaniem LGR	PO RYBY 2007-2013	10 h
			odpowiedzialność za wdrażanie LSROR	PO RYBY 2007-2013	25 h
			Przygotowanie i wdrażanie projektów własnych LGR	Inne programy	5 h
Główny księgowy	1.09.2010r.	40 h/tydzień - pełny etat na umowę o pracę lub równoważnik (umowa zlecenie, umowa cywilno-prawna z biurem rachunkowym)	prowadzenie całości spraw związanych z gospodarką finansową LGR	PO RYBY 2007-2013	15 h
			udział w procedurze przeprowadzenia oceny wniosków, udzielanie pomocy w sprawie przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów	PO RYBY 2007-2013	15 h
			przygotowanie, wdrażanie i rozliczanie projektów własnych LGR	Inne programy	10 h
Samodzielne stanowisko ds. HR i administracyjnych	1.09.2010r.	40 h/tydzień - pełny etat lub równoważnik (umowa zlecenie)	Prowadzenie spraw pracowniczych	PO RYBY 2007-2013	10 h
			Obsługa sekretariatu LGR	PO RYBY 2007-2013	30 h
Kierownik Działu zarządzania projektami	1.09.2010r.	40 h/tydzień - pełny etat lub równoważnik (umowa zlecenie)	Nabór wniosków	PO RYBY 2007-2013	10 h
			Prowadzenie dokumentacji i sprawozdawczość	PO RYBY 2007-2013	19 h
			Archiwizacja dokumentów	PO RYBY 2007-2013	1 h

			przygotowanie, wdrażanie i rozliczanie projektów własnych LGR	Inne programy	10 h
Stanowisko pracy ds. zarządzania projektami	1.09.2010r.	40 h/tydzień - pełny etat lub równoważnik (umowa zlecenie)	Obsługa interesantów, udzielanie pomocy w sprawie przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów	PO RYBY 2007-2013	20 h
			przygotowanie, wdrażanie i rozliczanie projektów własnych LGR	PO RYBY 2007-2013	20 h
Stanowisko pracy ds. zarządzania projektami	1.09.2010r.	40 h/tydzień - pełny etat lub równoważnik (umowa zlecenie)	Obsługa interesantów, udzielanie pomocy w sprawie przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów	PO RYBY 2007-2013	20 h
			Prowadzenie dokumentacji i sprawozdawczość w ramach LSROR	PO RYBY 2007-2013	10 h
			przygotowanie, wdrażanie i rozliczanie projektów własnych LGR	Inne programy	10 h
Samodzielne stanowisko pracy ds. promocji i szkoleń	1.09.2010r.	40 h/tydzień - pełny etat lub równoważnik (umowa zlecenie)	Działania promocyjne	PO RYBY 2007-2013	20 h
			Organizacja szkoleń	PO RYBY 2007-2013	20 h

Źródło: opracowanie własne

Przewiduje się możliwość stosowania elastycznych form zatrudnienia uwzględniających stosowanie zasady równości szans w tworzeniu zespołu Biura LGR. Dopuszcza się możliwość zawierania umów o pracę w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy, umów zlecenia, umów o dzieło, umów cywilno - prawnych z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą.

LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie” poza programem PO RYBY 2007-2013 nie planuje realizacji innych programów, nie będzie też wdrażać Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach osi LEADER Programu Rozwoju Obszarów

Wiejskich na lata 2007-2013. LSR w ramach PROW będą natomiast wdrażane przez LGD, które są członkami Stowarzyszenia LGR „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”. W tej sytuacji w LGR nie wystąpi problem z wyborem programu, w ramach którego będzie realizowana dana operacja. Nie będzie też problemów z określeniem z jakiego programu mają być finansowane wydatki na funkcjonowanie Stowarzyszenia, gdyż będzie to tylko jeden program tj. PO RYBY 2007-2013.